

TILINPÄÄTÖS & TOIMINTAKERTOMUS 2020

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	5
1.4 Kunnan hallinto.....	9
1.5 Tietoja Rautalammin kunnasta.....	11
1.5.1 Sijainti	11
1.5.2 Kunnan alue.....	11
1.5.3 Aluepoliittinen vyöhykejako.....	11
1.5.4 Kunnan väestön kehitys 2013–2019.....	11
1.5.5 Keskimääräinen työttömyysaste Rautalammissa 2012–2019.....	11
1.5.6 Kunnan veroprosentit.....	11
1.6 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2020.....	12
1.6.1 Julkinen talous ja yleinen taloudellinen kehitys.....	12
1.6.2 Verotus	13
1.6.3 Työllisyys	14
1.6.4 Väestönkehitys	14
1.7 Sisäinen valvonta	15
1.7.1 Sisäisen valvonnan periaatteet.....	15
1.7.2 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen.....	16
1.8 Riskienhallinta	16
1.8.1 Henkilöriskit	17
1.8.2 Tietojärjestelmäriskit	17
1.8.3 Rahoitusriskit	17
1.8.4 Vakuutukset.....	17
1.9 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta.....	18
1.10 Muut ei-taloudelliset asiat.....	18
1.11 Yleinen taloudellinen tilanne v. 2020	18
1.11 Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne	20
Menot ja tulot rakenneosittain (brutto)	22
Verot ja valtionosuudet.....	22
Kunnan tulojen jakauma.....	23
Lainatilanne	24
Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä)	24
Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset)	26
Palvelujenosto toiminnoittain (ulkoiset)	27

1.12 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	28
1.13 Tilikauden tuloksen käsittely	28
1.14 Tuloslaskelma ja tunnusluvut	29
1.15 Rahoituslaskelma ja tunnusluvut	30
1.16 Tase ja tunnusluvut	31
1.17 Kunnan kokonaistulot ja –menot	33
1.18 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	34
1.19 Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut	34
1.20 Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut	35
1.21 Konsernitase ja tunnusluvut	36
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	39
130 Tilintarkastus	39
18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus	41
170 Yleishallinto	43
180 Taloushallinto	45
70 Yleishallinto, työllistymistä edistävät palvelut	46
26 Elinkeinotoimi	48
270 Maaseututoimi	50
307 Perusturvan hallinto	52
310 Sosiaalipalvelut / 3030 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus Kokkatoiminta ..	54
310 Sosiaalipalvelut / 330 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten paja	56
310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut	57
310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö ja 3050 Mielenterveyspalvelut	59
310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki	61
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito	63
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen	66
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut	68
335 Ravintokeskus / Keskuskeittiö	70
360 Kansanterveystyö	72
370 Sairaanhoidolaitokset	74
380 Ympäristöterveydenhuolto	75
404 Sivistyksen hallinto	76
410 Peruskoulutus	78
420 Lukio	81

440 Aikuiskoulutus.....	83
450 Joukkoliikenne	85
453 Lasten päivähoido (sis. pph, ryhmäpph, päiväkodit, kotihoidontuki)	86
454 Esiopetus (Kirkonkylä, Kerkonjoensuu)	89
460 Nuorisotoimi.....	92
470 Liikuntatoimi.....	94
480 Kirjasto.....	96
490 Kulttuuritoimi	98
500 Hallinto, Tekninen lautakunta	101
510 Jätehuolto	103
530 palo- ja pelastustoimi	105
540 Kiinteistöt	107
550 Varikko.....	109
560 Liikenneväylät	110
570 Maankäytön suunnittelu	112
580 Ympäristönsuojelu	114
590 Rakennusvalvonta	116
2.2 Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2020	118
2.3 Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2020	122
2.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2020	138
2.5 Investointiosan toteutuminen 2020.....	139
2.6 Rahoituslaskelmaosan toteutuminen.....	143
2.7 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	144
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	146
3.1 Tuloslaskelma	146
3.2 Rahoituslaskelma.....	147
3.3 Tase	148
3.4 Konsernin tuloslaskelma	150
3.5 Konsernin rahoituslaskelma	151
3.6 Konsernitase	152
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	154
4.1 Kunnan liitetiedot.....	154
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	155
4.3 Taseen liitetiedot	159
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	165

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt	170
4.6 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	171
5 ERIYTETTYT TILINPÄÄTÖKSET	172
5.1 Vesihuolto	172
5.2 Vesihuollon tuloslaskelma	174
5.3 Vesihuollon rahoituslaskelma	175
5.4 Vesihuollon tase	176
5.5 Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot	178
5.6 Vesihuollon taseen liitetiedot	180
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	182
TILINTARKASTUSMERKINTÄ	182
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET	183
7 HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS	184
7.1 Henkilöstöpanokset	184
7.1.1 Henkilöstön määrä	184
7.1.2 Vakinaisen henkilöstön määrä toimielimittäin	190
7.1.3 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne	191
7.1.4 Palkat ja muut henkilöstömenot	192
7.2 Henkilöstön tila 7.2.1 Terveysperusteiset poissaolot	193
7.2.2 Eläkkeelle siirtyminen	194
7.3 Henkilöstötavoitteet 2020	194

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. (KPL 3:1a §)

Kuntalain 115 § mukaisesti kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toimintakertomuksessa annetaan myös tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimintakertomuksessa kunnanhallitus tekee esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä. Kattamattoman alijäämän osalta kuvataan talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä talouden tasapainottamiseksi.

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta. Toimintakertomuksessa kuvataan millaisia toimintaperiaatteita kunta noudattaa huolehtiessaan edellä luetelluista asioista, toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset sekä kuvaus riskeistä, joiden toteutuminen todennäköisesti haittaa sen toimintaa. Lisäksi annetaan selostus siitä, miten kunta hallitsee näitä riskejä. (KPL 3a:2 §)

1.2 Kunnanjohtajan katsaus tilinpäätösvuoteen 2020

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.

Vuosi 2020 jää pysyvästi mieleen maailmanlaajuisesta koronaviruspandemiasta, joka rantautui myös Suomeen. Vuosi oli ennalta arvaamaton, muutosten vuosi, jonka vaikutukset jättivät jälkensä ihmisten asenne- ja arvomaailmaan ehkä pysyvästi. Rautalammillä jouduimme heti kevään aikana kokemaan koronaviruksen vaikutukset arjessamme. Vaikka koronatilanne yllätti, tilanteesta selvittiin erittäin hyvin ja ripeillä toimilla. Tästä kiitos kuuluu kokonaisuudessaan kunnan henkilöstölle, joka nopeasti otti poikkeustilanteen haltuun. Kesää kohden koronatilanne normalisoitui, mutta rajoitustoimien vallitessa monet kunnan mukavat kesätapahtumat jouduttiin perumaan. Jotain hyvääkin virus toi tullessaan, sillä koronan vaikutuksesta kotimaan matkailun suosio kasvoi merkittävästi. Myös Rautalammillä vieraili erittäin runsas kotimaisten matkailijoiden joukko, joka oli tervetullut piristys kunnan elinvoiman kannalta. Samalla Etelä-Konneveden kansallispuiston suosio kasvoi jälleen harppauksella. Metsähallituksen kävijätietojen perusteella kansallispuistossa vieraili peräti 49 000 kävijää.

Haastavaan vuoteen mahtui myös iloisia asioita kuten uuden luontopäiväkodin rakennushankkeen käynnistyminen. Hanke herätti heti alkumetreillä kiinnostusta myös

siksi, että päiväkodin rakennusmateriaalina käytetään kunnan omasta metsästä kaadettua puuta. Päiväkoti on samalla Suomen ensimmäinen ns. Lähipuu päiväkotijärjestelmä ja saa matalan hiilijalanjälki-merkin. Päiväkoti täydentää Matti Lohen yhtenäiskoulun ja Pentinpellon päiväkodin aluetta ja muodostaa näin yhtenäisen päiväkotijärjestelmän - koulukeskuksen.

Vaalijalan Kuutinharjun kolmen uuden palvelutaloyksikön kompleksi otettiin käyttöön vuoden 2020 aikana. Vaalijalan vanhat rakennukset purettiin ja alueen yleisilme muuttui viihtyisäksi. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevan Kuutinnarvan asuntoalueen kaavoitus valmistui ja alueen kaavateiden ja infran rakentaminen saatiin valmiiksi vuoden lopussa.

Myös runkovesiputkiston uusiminen oli vuoden 2020 investointilistalla ja saatiin asteittain toteutettua lähes kokonaan.

Elinkeinoelämän osalta vuosi oli hyvä. Hallikaupan myötä toimintaansa Rautalammin laajentanut Conlog sai uuden hallilaajennusprojektinsa valmiiksi. Hallin sisätiloissa valmistuivat laajat, noin miljoonan euron muutostyöt, jotka sisälsivät mm. modernin ja korkealaatuisen uuden maalaamon. Hanke työllisti alueen yrityksiä läpi vuoden ja myönteiset yritysvaikutukset olivat tervetulleet muuten vaikeaan koronavuoteen. Samalla syntyi myös uusia, pysyviä työpaikkoja.

Pandemiasta huolimatta Rautalammin kunnan määrätietoinen talouden tasapainottamistyö jatkui edelleen vuoden 2020 aikana. Tämä kunnan talouden kannalta välttämätön sekä vaativa tehtävä käynnistyi jo edellisen vuoden aikana. Kunnan tilinpäätökset ovat olleet alijäämisiä kolme vuotta peräkkäin.

Talouden tasapainottamistyössä on ollut tavoitteena pyrkiä löytämään syitä kasvavalle kulurakenteelle. Kunnan väkimäärä on vähentynyt, mutta samaan aikaan kulut ovat vuosittain tuntuvassa kasvussa. Sote-menot ovat merkittävä kuluerä, jota osittain selittää kunnan ikärakenne ja eläkeläisten iso osuus. Muutaman vuoden kuluttua mahdollisen sote-uudistuksen myötä sote-menot siirtyvät kunnalta ja tuovat kevennystä siltä osin. Talouden hoitoa ei voi laskea mahdollisen tulevan varaan vaan on pyrittävä vaikuttamaan terveydenhuollon kuluihin kaikilla mahdollisilla ennaltaehkäisevillä toimilla. Lisäksi edunvalvonnan on toimittava terveydenhuollon kuntayhtymien suuntaan sekä erikoissairaanhoidon osalta niin, että mahdollisilta ylimääräisiltä kuluilta voidaan välttyä esimerkiksi alijäämien osalta.

Rautalampi-järven kunnostus oli yksi vuoden aikana kuntalaisia puhuttanut puheenaihe ja asian tiimoilta pidettiin infotilaisuuksia ennen asian etenemistä päätöksentekoon. Myös torialueen suunnitelmissa kuunneltiin kuntalaisten näkemyksiä ja alueen kehittäminen jatkuu nyt kuluvan vuoden keväällä. Loppuvuoden aikana esiin nousi Puhtaiden vesien ja elinvoimaisen Rautalammin puolesta tehty kuntalaisaloite, jonka allekirjoitti 522 henkilöä. Huoli kohdistui kunnan alueelle tehtyihin alustaviin malminetsintälupiin ja kunnan suhtautumiseen asiaan.

Haasteellisen koronavuoden iloisia tapahtumia olivat heti tammikuussa Rautalammin MTV3:n uuden Kirppiksen Kingi -ohjelman kuvaukset. Voimme olla ylpeitä oman kylän tähtimyyjistä, jotka loivat heittäytymisellään hienon ohjelman. Lisäksi tapahtumapäivä keräsi huikean joukon ihmisiä myös kuntarajojen ulkopuolelta.

SavoGrow alueen yhteinen, perinteinen yrittäjäjuhla jouduttiin vallitsevan koronatilanteen takia perumaan kokonaan. Niinpä palkitsemiset juhlineen jäivät mutta loppuvuodesta valittiin kuitenkin Rautalammin vuoden yrittäjä Joni-Matti Kuikka, Kuikka Trans Oy, nuori yrittäjä Anssi Heikkinen Ravintola Nuopuri/Jyrans Oy ja vuoden rautalampilainen Minna Vauhkonen.

Mielestäni olemme Rautalammin saavuttaneet kuluneen vuoden aikana yhä parempaa,

keskustelevampaa ja yhteiseen päämäärään pyrkivää yhteistyötä myös yhdessä päättäjien kanssa. Asioista on keskusteltu hyvässä ja rakentavassa hengessä ja uskon, että olemme päässeet eteenpäin niin, että yhteiset voimavarat suunnataan kaikkien rautalampilaisten parhaan mahdollisen tulevaisuuden puolesta.

Tätä kirjoittaessani Suomessa on osittainen valmiuslaki käytössä ja kevään kuntavaalit on juuri päätetty siirtää kesäkuulle. Koronavirus koettelee koko maailmaa eikä Suomi ole poikkeus. Ilmassa on epävarmuutta tulevasta, mutta uuden edessä on oltava myös rohkeaa ja luottaa siihen, että muutoksessa on myös mahdollisuuksia.

Vuosi 2020 oli omalta osaltaan jo tapahtumarikas, opettava ja vahvistanut koronakriisin keskelläkin uskoani kunnan tulevaisuuteen. Haluan kiittää päättäjiä, kunnan henkilöstöä, alueemme yrittäjiä, yhdistyksiä sekä seuroja Rautalammin kunnan eteen tehdystä aktiivisesta työstä, yhteistyöstä ja kaikista hyvistä hetkistä. Erityiskiitoksen haluan osoittaa myös kaikille kuntalaisille ja kesäasukkaille, jotka olette toteuttaneet yhteisöllisyyttä ja aitoa Rautalampi-henkeä omassa arjessanne ja siten olleet tekemässä parempaa tulevaisuutta meille kaikille. Yhdessä rakennamme kuntaamme elinvoimaa ja takaamme kunnan pitovoimaa ja houkuttelevuutta myös tulevaisuudessa tuli vastaan mitä vaan.

Rautalammillä 22.3.2021
Anu Sepponen
kunnanjohtaja

1.3 Kunnan strategia

Rautalammin kuntastrategia on valmistunut uuden kuntalain mukaiseksi syksyllä 2017. Vuoden 2018 aikana strategia oli tarkastelun alla. Kuntalaiskyselyssä saatujen vastausten pohjalta valtuustoseminaarissa linjattiin strategian keskeisiä kohtia. Strategiatyön tarkoituksena oli nostaa kuntastrategian ns. keihäänkärkiä eli selkeitä ydinkohtia. Strategian ymmärrettävyys ja selkeys on tärkein tekijä, jotta se aidosti ohjaa viranhaltijoiden ja päättäjien työskentelyä. Strategia ohjaa myös kunnassa toteutettavien investointien suuntaa. Yhtä tärkeää on, että kuntalaiset ovat vahvasti osallisina kaikkeen tekemiseen ja heidän äänensä tulee kuulua myös yhteisten asioiden edistämisessä.

Missio – miksi olemme olemassa?

Rautalammin kunnan perustehtävänä on järjestää kuntalaisten tahdon mukaisesti kunnallinen itsehallinto ja lähidemokratia, johon yhdistyy edunvalvonta, palveluiden tuottaminen, järjestäminen ja hallinta. Tämän kaiken teemme, jotta Rautalampi pysyy elinvoimaisena.

Visio

Tulevaisuuden Rautalampi on entistä elinvoimaisempi paikkakunta, joka toimii maaseudun suunnannäyttäjänä. Luontoon, kulttuurihistoriaan ja yhteisöllisyyteen pohjaava rautalampilaisuus on elämäntapa ja identiteetti, joka tunnetaan myös kuntarajojen ulkopuolella.

Tehtävä toteutetaan ja tavoitteeseen pyritään seuraavilla arvoilla:

Turvallisuus
Kestävä kehitys ja ympäristö
Taloudellisuus
Kulttuuri ja yhteisöllisyys

Kunnan keskeisimmät tavoitteet ovat

Elinvoimainen toimintaympäristö
Asiakaslähtöiset palvelut
Paikallisen identiteetin, yhteisöllisyyden ja demokratian hyödyntäminen
Elinikäinen oppiminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Luonnon monimuotoinen hyödyntäminen

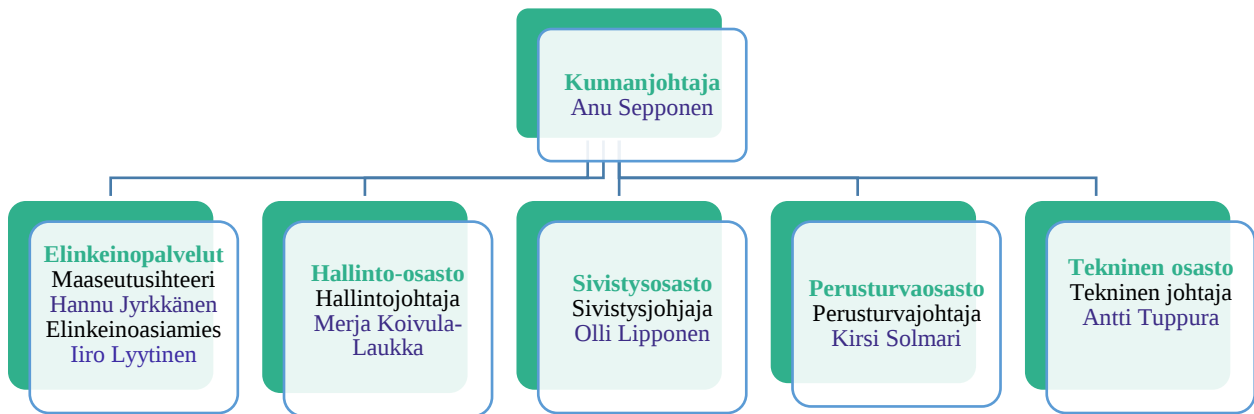
Päämäärät, joiden kautta arvot ja tavoitteet toteutuvat:

Kunnan päätöksentekijät ja työntekijät ovat kiinnostuneita kuntalaisten ja kunnan sidosryhmien mielipiteistä ja ottavat ne huomioon kaikessa tekemisessä. Kunnan palvelut on järjestetty tehokkaasti ja taloudellisesti, ja ne turvaavat kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin. Kaikessa päätöksenteossa on otettu huomioon vaikutukset kuntalaisiin, yrityksiin ja ympäristöön.

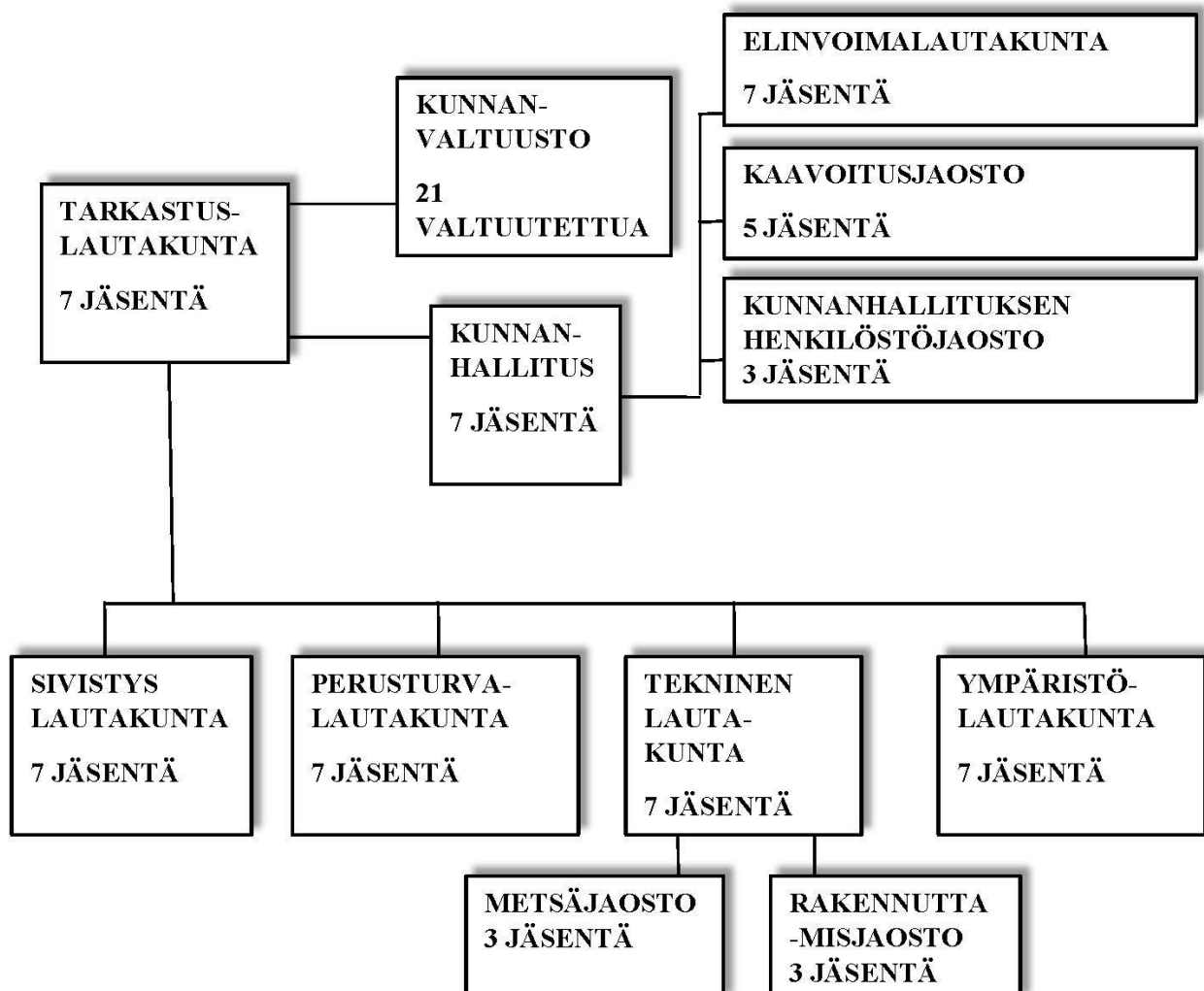

1.4 Kunnan hallinto

Rautalammin kunnan organisaatio 31.12.2020

Rautalammin kunnan luottamushenkilöjärjestelmä 31.12.2020

KUNNANVALTUUSTO

Puheenjohtaja:	Kukkonen Jorma	SDP
I varapuheenjohtaja:	Pahajoki Juho	KESK
II varapuheenjohtaja:	Hänninen Jarmo	SIN

KESK

Heikkinen Päivi
Korhonen Jouko
Koukkari Mika
Kuikka Joni-Matti
Kärkkäinen Matti
Laitinen Kari
Puranen Tiina

SIN

Hänninen Jarmo
Satuli Timo

PS

Korhonen Sinikka

SDP

Korhonen Hannu
Mård Tytti

KOK

Annala Pekka
Hintikka-Varis Sari
Karjalainen Jarmo

KD

Räsänen Sami 4.2. asti
Senja Hallivuori 4.2. alkaen

VAS

Haukka Raija
Ilomäki Emma

3D

Sjöberg Markus

KUNNANHALLITUS

JÄSENET

Kärkkäinen Matti (pj)
Annala Pekka (I vpj)
Puranen Tiina (II vpj)

Haukka Raija
Korhonen Hannu
Korhonen Sinikka
Laitinen Kari

HENK. KOHT. VAR. JÄS

Kuikka Joni-Matti
Hintikka-Varis Sari
Heikkinen Päivi

Mustonen Ari-Pekka
Mård Tytti
Satuli Timo
Korhonen Jouko

1.5 Tietoja Rautalammin kunnasta

1.5.1 Sijainti

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnassa. Pohjois-Savon asukasluku on yli 248 000 ja se on asukasluvultaan Suomen kuudenneksi suurin maakunta. Rautalammin kuntanaapureita ovat Suonenjoen ja Pieksämäen kaupungit sekä Hankasalmen, Konneveden, Tervon ja Vesannon kunnat.

1.5.2 Kunnan alue

Kunnan pinta-ala on yhteensä 761,97 km², josta maata 548,55 km² ja vettä 213,42 km². Asukastiheys on 6,02 as./maakm²

1.5.3 Aluepoliittinen vyöhykejako

Rautalampi kuuluu kaudella 2014–2020 Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueeseen ja täten korkeimman tukitason tukialueeseen I.

1.5.4 Kunnan väestön kehitys 2013–2019

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Yhteensä	3428	3373	3305	3288	3255	3196	3121
Muutos	-16	-55	-68	-17	-33	-59	-75
Naiset	1718	1703	1651	1634	1615	1595	1567
Miehet	1710	1670	1654	1654	1640	1601	1554

1.5.5 Keskimääräinen työttömyysaste Rautalammilla 2012–2019

	Koko maa	Rautalampi
2012	9,80 %	11,80 %
2013	11,30 %	11,90 %
2014	12,40 %	13,00 %
2015	13,40 %	12,70 %
2016	13,20 %	12,50 %
2017	11,50 %	10,30 %
2018	9,70 %	9,10 %
2019	9,20 %	9,30 %
2020	13,00 %	11,20 %

1.5.6 Kunnan veroprosentit

Tuloveroprosentti	22,00 %
Kiinteistöveroprosentit	
yleinen	1,00 %
vakituinen asunto	0,70 %
muut asuinrakennukset	1,30 %

1.6 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2020

Tilinpäätökseen on vuoden 2020 osalta koottu lyhyesti tietoja yleisesti julkisen talouden tilasta sekä sen vaikutuksista valtionosuuksiin. Lisäksi otetaan kantaa verotukseen, työllisyyteen ja väestönkehitykseen. Näillä kaikilla tekijöillä on keskeistä merkitystä myös kunnan talouteen vaikuttavina tekijöinä yhdessä käyttötalous- ja investointimenojen kanssa.

1.6.1 Julkinen talous ja yleinen taloudellinen kehitys

Vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen. Keväällä ympäri maailmaa levinnyt koronaviruspandemia mullisti ihmisten elämän kaikkialla. Ensimmäisten arvioiden mukaan Suomen talouden jyrkän supistumisen uskottiin heikentävän julkisen talouden tilannetta huomattavasti kaikkien arvioiden mukaan. Suomen Pankin joulukuun 2020 ennusteen mukaan viruksen saaminen hallintaan kestää pitkälle vuoteen 2021. Rokote tai toimiva hoitomuoto saadaan jaettua riittävässä määrin väestölle vasta vuoden 2021 aikana. Lisäksi koronaviruspandemian muuntovirusten leviäminen pitkittää kaikkia aikaisemmin tehtyjä arvioita. Aikaisemmin tehtyjen ennusteiden mukaan Suomen talous toipuisi vuosina 2021–2023, mutta BKT jää ennustejakson lopulla jonkin verran alemmalle tasolle verrattuna Suomen Pankin joulukuun 2019 eli kriisiä edeltäneeseen tasoon. Talouteen muodostuu jonkin verran pysyviä tuotantotappioita työllisyyden heikkenemisen ja konkurssien myötä. Työttömyys jää suuremmaksi kuin ennen kriisiä. Epävarmuuden hälveneminen vuoden 2021 loppua kohden ja vientimarkkinoiden toipuminen kiihdyttävät BKT:n kasvua vuosina 2021 ja 2022. Vuonna 2023 talouden kasvu palautuu lähelle pitkän aikavälin kasvua. Arvioita heikentää viruksen edelleen eteneminen, johon vaikuttaa viive rokotteiden saatavuudessa ja muuntovirusten leviämisen voimakkuus.

Taustalla vaikutti julkisen talouden rakenteellinen alijäämäisyys ennen koronaepidemian puhkeamista. Väestön ikääntyminen on heikentänyt julkista taloutta merkittävästi jo kymmenen viime vuoden ajan, koska paljon julkisia palveluja ja etuuksia käyttävien ikääntyneiden määrä on kääntynyt nopeaan kasvuun. Samalla työikäinen väestö, joka veroillaan rahoittaa julkiset palvelut ja sosiaaliturvan, on alkanut vähentyä.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa menopaineita julkiseen talouteen myös tulevaisuudessa, kun erityisesti paljon sote-palveluita käyttävän yli 75-vuotiaan väestön määrä kasvaa. Siksi julkinen velkasuhde näyttäisi kasvavan koko 2020-luvun ajan. Julkisen talouden vahvistaminen 5 miljardilla eurolla vuoteen 2026 mennessä vakauttaisi velkasuhteen 70–75 prosenttiin 2020-luvun aikana. Velkasuhteen palauttaminen vuoden 2019 tasolle eli 60 prosentin tuntumaan 2020-luvun aikana edellyttäisi puolestaan julkisen talouden vahvistamista noin 10 miljardilla eurolla.

Valtiovarainministeriön mukaan talouden alijäämä tulee pysymään suurena v. 2021, kun vuoden alkupuolelle jatkuvan epidemian hoito ja sen vaikutuksia lieventävät tukitoimet pitävät julkiset menot korkealla tasolla. Suomen talous on supistunut kolme vuosineljännestä peräkkäin. Koronapandemia on kuitenkin vahingoittanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista alkuvuonna. Kesän aikana pandemia rauhoittui, mikä sai kotitaloudet liikkeelle ja kuluttamaan useissa maissa Suomi mukaan.

lukien. Talous toipuu kuitenkin hitaasti taloudenpitäjien vähäisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Koronatartuntojen voimakas lisääntyminen ja uudet rajoitukset varjostavat toipumista edelleen, ja talous on uudelleen taitekohdassa.

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022. Talous toipuu alkuvuoden pysähdyksestä asteittain. Nopeimmin palautuu yksityinen kulutus, mutta yksityisten palveluiden kulutuksen kasvu jää edelleen vaisuksi. Investointien toipumista heikentää asuinrakentamisen väheneminen. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät pandemian jatkumisesta ja kääntyvät kasvuun vasta ensi vuoden puolella. Kuntaliiton tuoreet arviot Vuoden 2020 tilinpäätösarvioista kertovat, että kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta poikkeuksellisen hyviin lukemiin. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos oli 1,7 miljardia euroa ylijäämäinen. Vuosikatteen vahvistuivat kaikissa kuntakokoryhmissä, eikä syömävelkaa jouduttu ottamaan juuri lainkaan. Kuntien ja kuntayhtymien koronatuot olivat Kuntaliiton arvion mukaan noin kolme miljardia euroa. Kuntaliitto on arvioinut kuntien taloustilanteen keskimääräisiä lukuja seuraavasti: toimintakulut kasvoivat 2%. Verotulojen kasvu oli noin 4%:n luokkaa ja valtionosuuksien kasvu peräti 27.2 %. Kuntien vuosikate vahvistui arvion mukaan jopa 97,1% ja investointien kasvuvauhti oli 5%.

Kuntatalouden vahvistumista selittävät valtion myöntämät kertaluontoiset koronatuot ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Vahvan tulokehityksen ohella menot kasvoivat maltillisesti, sillä koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kunnissa nähtiin myös ennätysellinen määrä lomautuksia.

1.6.2 Verotus

Kunnat ovat merkittäviä verottajia Suomessa. Ne keräävät veroja kuntalaisten tuloista kunnallisveroina ja kiinteistöistä kiinteistöveroina. Kunnallisvero on arvonlisäveron ohella verokertymältään merkittävin yksittäinen vero Suomessa. Kuntien verotulokertymissä oli ongelmaa jo koko vuoden 2019 aikana. Ongelmat johtuivat verokorttiuudistuksesta ja tulorekisteri-ilmoittamiseen liittyvistä teknisistä ongelmista, jotka ilmaantuivat uudistusten yhteydessä. Uudistuksesta johtuneet häiriöt vaikuttivat myös vuoden 2020 puolella ja tekivät luotettavasta verotulojen seuraamisesta haasteellisempaa. Haastetta lisäsi myös vuoden 2020 aikana alkanut koronaviruspandemia, joka osaltaan lisäsi verotulokertymien arvioinnin vaikeutta.

Maksettavan kunnallisveron määräytyminen riippuu kuntalaisten veronalaisista ansiotuloista sekä niistä tehtävistä vähennyksistä. Merkittävimmät ansiotulolajit ovat palkka- ja eläketulot. Tulosta tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa eläketulovähennys, matkakustannukset, tulonhankkimiskulut, ansiotulovähennys ja perusvähennys. Tulosta tehtävät vähennykset vähentämällä saadaan verotettava tulo, josta veron määrä lasketaan kunnan tuloveroprosentin mukaisesti. Näin saadaan vero tulon perusteella, josta vielä vähennetään kunnallisverosta suoraan tehtävät vähennykset. Näistä merkittävin on työtulovähennys. Muita vähennyksiä ovat kotitalousvähennys ja asuntolainan koron alijäämähyvitys.

Rautalammin kunnan tuloveroprosentti on 22 %. Tiukasta taloustilanteesta huolimatta kunnan veroprosentin korotus jätettiin tekemättä. Verotuottojen määrä jää kunnassa vaatimattomalle tasolle suhteellisen korkeasta veroprosentista huolimatta. Kunnan ns.

todellinen efektiivinen veroaste (maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin) jää melko matalalle tasolle, hieman alle 14%. Kunnan ansiotuloveroprosentin (nimellinen veroaste) ja efektiivisen veroasteen erotus kertoo paljon kunnan ansiotulonsaajien tulotasosta. Mitä suurempi näiden erotus on kunnassa, sitä alhaisempi tulotaso. Asian taustalla on kuntalaisten ansiotaso, joka on koko maata keskimääräistä matalampi ja efektiivinen veroaste on tästä syystä myös vaatimaton.

Mikäli kunnan väestönkehityksen osalta ei tapahdu käännettä parempaan niin myös verotulojen kehitys tulee jatkumaan alenevana tulevina vuosina väkimäärän edelleen vähetessä ja ikääntyessä.

Rautalammin kunnan kiinteistöveroselvitys valmistui vuoden 2019 aikana ja sen lopullisen tulovaikutuksen odotettiin näkyvän selvästi vuoden 2020 kiinteistöverotulojen yhteydessä. Kiinteistöveroselvityksen vaikutus jäi odotettua vaatimattomampi. Kiinteistöverotuksen osalta on kuitenkin odotettavissa myönteistä kehitystä tulevien vuosien aikana.

1.6.3 Työllisyys

Pohjois-Savossa oli vuonna 2020 keskimäärin 14 440 työtöntä työnhakijaa. Määrä kasvoi vuoden takaisesta vajaalla 3 500 henkilöllä (31,9 %). Koko maassa työttömiä työnhakijoita oli noin 342 400. Kasvua vuodesta 2019 oli noin 102 000 henkilöä (42,5 %). Pohjois-Savossa oli vuonna 2020 keskimäärin 14 440 työtöntä työnhakijaa. Määrä kasvoi vuoden takaisesta vajaalla 3 500 henkilöllä (31,9 %). Koko maassa työttömiä työnhakijoita oli noin 342 400. Kasvua vuodesta 2019 oli noin 102 000 henkilöä (42,5 %). Pohjois-Savossa oli joulukuun lopussa 15 119 työtöntä työnhakijaa, mikä on lähes 3 200 työtöntä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Henkilökohtaisesti ilmoittautuneita lomautettuja oli joulukuun lopussa 3 400, mikä on 2 100 lomautettua enemmän kuin vuosi sitten vastaavana aikana. Lomautettujen määrä nousi loppuvuodesta aiempia vuosia jyrkemmin. Ilman lomautettuja työttömien määrä lisääntyi vajaalla 1 100 työttömällä viime vuodesta. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Pohjois-Savossa on 13,7 %, mikä on 3 %-yksikköä viime vuotta korkeampi. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 13,6 %. Nuoria, alle 25vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 1 900, mikä on 14 % enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä oli hiukan vajaa 4 500, mikä on kolmannes edellisvuotta enemmän. Seutukunnittain tarkasteltuna työttömyys lisääntyi kaikilla Pohjois-Savon seuduilla, eniten Varkauden seudulla (+40 %). Matalin työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on Sisä-Savon seudulla (11,6 %) ja vastaavasti korkein Varkauden seuduilla (16,9 %). Joulukuussa uusia avoimia työpaikkoja oli 2 230, mikä on likipitään sama määrä kuin viime vuoden joulukuussa. Koko vuoden 2020 aikana uusia avoimia työpaikkoja oli lähes 33 800, mikä on kuitenkin 5 100 työpaikkaa edellistä vuotta vähemmän. Rautalammillä joulukuun lopussa oli 141 työtöntä työnhakijaa.

1.6.4 Väestönkehitys

Koronavuosi muutti kuntien välistä muuttoliikettä koko maassa. Kuopion muuttovoitto kasvoi vuodesta 2019 yli sadalla hengellä, ja Kuopio kohosi Suomen kolmanneksi muuttovetovoimaisimmaksi kunnaksi Tampereen ja Vantaan jälkeen. Samaan aikaan Helsingin ja Espoon muuttoliike kääntyi tappiolliseksi, ja Helsingin ja Espoon muuttotappiot olivat koko maan suurimmat, kun kaupungit olivat aiemmin muuttovetovoimaisimpien joukossa. Korona ei kuitenkaan kääntänyt muuttoliikettä kaupungeista maaseudulle, vaan

kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaan tarkasteltuna muuttovoittoa saivat vuonna 2020 vain kaupunkimaiset kunnat. Kaupunkimaisten kuntien muuttovoitto laski kuitenkin merkittävästi vuosiin 2018–2019 verrattuna. Vaikka muuttoliikkeen suunta ei kääntynyt kaupungeista pois, on maaseutualueiden tilanteessa havaittavissa kohenemista, sillä maaseutualueiden tappiot pienenevät huomattavasti aiemmista vuosista.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku laski 619 asukkaalla vuonna 2020. Väkiluvun lasku on varsin maltillinen, sillä väestötappio on vuosina 2017–2019 ollut 1 051–1 366 henkeä.

Viime vuosia pienemmän väestöntappion katsotaan selittyvän erityisesti maan sisäisen muuttotappion merkittävällä kutistumisella. Pohjois-Savon tappio maan sisäisessä muuttoliikkeessä jäi 64 henkeen, kun tappio on viime vuosina vaihdellut 430–600 hengen välillä. Maan sisäinen muuttotappio pieneni suurimmassa osassa Pohjois-Savon kuntia, ja Vesanto onnistui kääntämään muuttoliikkeensä plussalle. Kuopion muuttovoitto on ennakkotietojen mukaan koko maan suurimpien joukossa.

Sisä-Savon seutukunnan väestö väheni 249 asukkaalla. Kuntien välinen muuttotappio pieneni vuoden takaisesta, mutta kuolleiden määrän kasvu piti väestötappion vuoden takaisissa lukemissa.

Rautalammillä syntyi 10 lasta. Kuolleita puolestaan oli 63 eli luonnollinen väestönlisäys oli – 53 henkilöä. Kuntien välisessä tulomuutossa kuntaan muutti 140 henkilöä ja lähtömuutto kunnasta oli 159. Kuntien välisessä nettomuutossakin menetettiin -19 henkilöä. Väestömuutos kokonaisuudessaan aikavälillä tammikuu-joulukuu 2020 oli -68 henkilöä. Suunta on huolestuttava ja kertoo sitä tosiasiaa, että jollei kehityssuuntaa saada pian muutettua, tippuu kunnan väkiluku jo vuoden 2021 aikana alle 3000 asukkaan rajan.

1.7 Sisäinen valvonta

1.7.1 Sisäisen valvonnan periaatteet

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset toimielimet, viranhaltijat ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan. Valtuuston hyväksymien tavoitteiden saavuttamiseksi sekä hyvän hallintotavan toteutumiseksi riskien tunnistamisen, hallinnan sekä sisäisen valvonnan toimintatavat tulee sisällyttää mm. johtamis- ja

päätöksentekoprosesseihin toiminnan ja talouden sekä investointien riski- ja lisäarvoperustaiseen suunnitteluun.

Omistajaohjauksen näkökulmasta konserniyhtiöiden laadukasta päätöksentekoa ja riskienhallintaa edistetään konserniohjeen määräyksillä, asiantuntevilla hallituksen jäsenillä, sekä velvollisuudella hankkia kunnan kanta konserniohjeessa määritellyissä merkittävissä asiakokonaisuuksissa ennen päätöksentekoa.

Konsernivalvonnan merkitys kasvaa sitä mukaa, kun konsernissa olevan omaisuuden, erityisesti kiinteistöomaisuuden ja vastuiden määrä konserniyhtiössä kasvaa. Valvottavia asioita ovat mm. yhtiöiden velkaantuminen, sekä kiinteistöomaisuuden kunto sekä sen tarkoituksenmukainen arviointi. Rautalammin kunnassa on hyväksytty sisäisen valvonnan ohjeistus vuonna 2017. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista on annettu ohjausta ja neuvontaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Toimialoja on ohjeistettu raporttoimaan merkittävistä poikkeuksista sisäisessä valvonnassa.

1.7.2 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakien ja muiden säädösten sekä päätösten noudattaminen ja sen valvonta on keskeinen julkisen organisaation hyvän toiminnan tunnusmerkki ja tavoite. Tämä on erityisen tärkeää lakisääteisissä tehtävissä. Tällaisia tehtäviä on erityisesti sosiaalitoimessa, rakennustarkastuksessa ja koulutoimessa. Hallintosäännön ja määräysten noudattamista valvotaan osana esimiestyötä. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin vuoden 2018 aikana.

Sopimusten valvonnan merkitys on kasvanut erilaisten palvelujen oston sekä ulkoistusten kasvun myötä. Vastuu sopimusten valvonnasta on lähtökohtaisesti niiden hyväksyjällä. Sopimuksien määrä on kasvanut erityisesti hallintokunnissa ja siksi niiden ylläpito ja muu valvonta on ensisijaisesti ko. hallintokunnan tehtävänä. Koska sopimuksilla useimmiten toteutetaan hallintokunnan tehtävää tai sen osaa myös sen valvonta on lähtökohtaisesti osa kunnan sisäistä valvontaa. Sopimukseen liittyy usein myös kohtalaisia taloudellisia vaikutuksia ja ne ovat myös mahdollisia riskikohteita.

1.8 Riskienhallinta

Johdon vastuulla oleva riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla ennaltaehkäistään toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä uhkaavia tapahtumia perustuen ydintoimintojen ja järjestelmien tunnistamiseen, hyväksyttävän riskitason määrittelyyn sekä riittävien riskien hallinnan menetelmien toimeenpanoon. Riskienhallintaprosessi kattaa:

- toimintaympäristön analysoinnin
- uhkien ja mahdollisuuksien riittävän kokonaisvaltaisen tunnistamisen ja kuvaamisen
- uhkien ja mahdollisuuksien toteutumisen todennäköisyyden ja seurauksen analysoinnin
- riskien hallinnan menettelyiden ja mahdollisuuksien hyödyntämisen määrittelyn sekä
- toimeenpanon valvonnan ja tuloksellisuuden raportoinnin sekä arvioinnin

Huomioitavaa on, että talouden tasapainotuksen ongelmat ja julkisen talouden yleiset ongelmiin liittyvät kunnan keskeisimmät riskit tällä hetkellä. Kunnan strategiset riskit liittyvät väestönkehitykseen ja palvelurakenteen yhteensovittamiseen. Kunnan väestölliseen huoltosuhteeseen tulee kiinnittää merkittävästi huomiota.

1.8.1 Henkilöriskit

Henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön osaamiseen ja saatavuuteen. Rautalammin kunnassa on pyritty siihen, että jokaiselle keskeisessä tehtävässä olevalle on nimetty sijainen, jolloin varmistetaan riittävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävien tilanteiden varalta.

Henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja ns. hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämiseen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista. Henkilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on kiinnitetty huomiota. Henkilöriskinä on myös riittävän ammattitaitoisen ja oikean koulutuksen omaavien henkilöiden saaminen avoimena oleviin tehtäviin ja virkoihin. Kilpailu ammattitaitoisesta työvoimasta tulee olemaan haaste ja siksi kiinnostavan ja positiivisen työnantajaimagon luomiseen tulee panostaa. Raskaan koronavuoden aikana kunta on kiinnittänyt huomiota myös henkilöstön jaksamiseen. Henkilöriskeinä on nähtävä myös mahdollinen työssä uupuminen, joten asiaan on työterveydenhuollon kanssa pyritty löytämään matalan kynnyksen keinoja, joiden avulla on pyritty varmistamaan henkilöstön jaksaminen.

1.8.2 Tietojärjestelmäriskit

Tietoturvariskillä tarkoitetaan negatiivisia seurauksia tapahtumista, joiden seurauksena tieto ei ole turvassa ulkopuolisilta, tieto ei ole käytettävissä oikeaan aikaan oikeilla henkilöillä tai tietojen virheettömyyttä ei voida taata.

Tietojärjestelmiin kohdistuvat suurimmat riskit ovat pääsääntöisesti tunnistettu ja niihin on varauduttu sekä teknisin että hallinnollisin keinoin. Tietoturva- ja tietosuojan päivitystyön valmistuminen kokonaisuudessaan siirtyi vuodelle 2021. EU:n tietosuoja-asetus astui voimaan 25.5.2018 ja sen tuomat velvoitteet on huomioitava sellaisenaan kunnan toiminnassa. Asetus tuo sekä rekisterinpitäjille että henkilötietojen käsittelijöille uusia tehtäviä ja velvollisuuksia. Rekisterinpitäjä on vastuussa siitä, että se toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan ja käytännössä myös osoitetaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.

1.8.3 Rahoitusriskit

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kunnalla on käytössä luottolimiitit sekä kuntatodistusohjelma. Kunnalla ei ole valuuttariskejä. Lainat ovat Kuntarahoitus Oyj:n ja rahoituslaitosten luottoja. Korkoriskiä on suojattu johdannaisilla ja sitomalla osa lainoista kiinteisiin korkoihin.

Suurimmat luottoriskit sisältyvät lähinnä kunnan myöntämiin takauksiin ja pääomalainoihin, joista merkittävä osa on omilla tytäryhtiöillä tai osakkuusyhtiöillä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

1.8.4 Vakuutukset

Lakisääteisten vakuutusten lisäksi kunta on vakuuttanut rakennukset irtaimistoiineen, ajoneuvot ja talousmetsät. Lisäksi kunnalla on julkisyhteisön vastuuvakuutus ja kuntien

ryhmätapaturmavakuutus (vakuutettuina kunnan kaikki asukkaat kunnan järjestämissä tilaisuuksissa).

1.9 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta perustuu mm. sisäisen valvonnan ohjeeseen ja hallintosääntöön. Toimielimet nimeävät vuosittain vastuualueellaan henkilöt, jotka ovat oikeutettuja hyväksymään laskuja sekä päättävät hankintavaltuuksien euromääräiset rajat viranhaltijoittain. Valtionosuutta saavissa hankkeissa noudatetaan avustuspäätöksissä määrättyjä ehtoja.

Sopimusriskejä pyritään arvioimaan mahdollisimman kattavasti sopimusta valmisteltaessa. Erillistä sopimuksen hallintajärjestelmää kunnassa ei ollut vielä käytössä, mutta asianhallintaohjelma otettiin käyttöön vuoden 2019 alkupuolella. Tilivelvollisilla viran- ja toimenhaltijoilla on velvollisuus seurata sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja. Sopimuksissa tulee varmistaa se, että niihin liittyvät tietosuojan ja kunnan valmiussuunnitelman toteuttamiseen liittyvät seikat on sopimuksissa huomioitu. Tätä varmistustyötä on tehty osana tietosuojaprojektia kevään 2020 aikana.

1.10 Muut ei-taloudelliset asiat

Kuntalain mukaisesti luottamushenkilöt ja keskeiset viranhaltijat ovat antaneet tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoitukset. Ilmoitukset ovat julkisia ja ne esitetään kunnan nettisivuilla. Kunta huolehtii sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen avulla korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeuksien toteutumisesta. Kunta edellyttää sopimuskumppaneiltaan yhteiskunta- ja ympäristövastuullista toimintaa. Hankintoihin sovelletaan hankintalainsäädäntöä ja hankintamenettelyt ovat julkisia jo tarjouspyyntövaiheessa (Hilma-järjestelmä). Vuonna 2020 otettiin käyttöön Fujitsun CaseM-tiedonhallinnan tietojärjestelmässä sopimusten hallinta.

1.11 Yleinen taloudellinen tilanne v. 2020

Maailmantalous elpyy covid-19-pandemian aiheuttamasta syvästä taantumasta vasta vuoden 2021 kuluessa. Elpymisen uskotaan painottuvan vuoden 2021 loppu puolelle. Epidemian uudelleen kiihtyminen ja sen hillitsemiseksi käyttöön otetut rajoitukset pysäyttivät talouden elpymisen, joka oli päässyt jo hyvään vauhtiin kesän ja alkusyksyn 2020 aikana. Valtiovarainministeriön loppuvuoden ennusteen mukaan talous elpyisi jälleen uudelleen vuoden 2021 toisen neljänneksen aikana. Vuoden toisella puoliskolla talous kasvaa ripeästi, mikäli koronarokotteiden rokotusaikataulu etenee suunnitelmien mukaan. Koronaepidemian myötä julkisen talouden rahoitusepätasapaino muodostui poikkeuksellisen isoksi ja julkinen velka kasvoi ennätyksellisen suureksi. Lisäksi väestön ikääntymisen seurauksena julkisen talouden menojen uskotaan kasvavan jatkuvasti tuloja nopeammin.

Kotimaassa palveluiden kysyntä pysyi heikkona. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät globaalin pandemian jatkumisesta ja kääntyivät kasvuun vasta vuoden 2021 puolella. Bruttokansantuotteen supistumisen ennakoitiin olevan noin 3,3 % vuonna 2020, mutta lopulliset laskelmat osoittavat noin 2,9 % laskua. Tältä pohjalta voidaan todeta, että talous kesti pelättyä paremmin vuonna 2020. Kasvunäkymistä ennakoidaan noin 2,5 % kasvua jälleen vuonna 2021. Uusien rajoitustoimien käyttöönotto vähensi etenkin palvelujen kysyntää sekä tarjontaa ja käänsi työllisyyden uudelleen laskuun. Vuonna 2020 työllisyys supistui 1,5 %.

Yritykset ovat sopeuttaneet työvoimakustannuksiaan irtisanomisten lisäksi lomautuksilla. Lomautettujen määrä väheni ennätystasolta kesällä nopeasti, mutta syksyllä lomautettujen määrä kääntyi uudestaan nousuun. Työttömyysaste jää 7,8 prosenttiin vuonna 2020 ja nousee 8,0 prosenttiin vuonna 2021.

Heikosta ja epävarmasta taloustilanteesta johtuen työmarkkinat eivät vetäneet työvoimaa ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä lisääntyi vuoden 2020 aikana. Työtilaisuuksia on yhä tarjolla. Avoimia työpaikkoja oli kolmannella vuosineljänneksellä 43 000, vain hieman viime vuotta vähemmän. Valtionvarainministeriön kokonaisarvioiden mukaan Suomen työmarkkinoiden merkittävimpiä pitkän aikavälin haasteita ovat työn kysynnän ja tarjonnan riittämättömyys sekä osaavan työvoiman puute. Työmarkkinoiden ongelmien vuoksi Suomessa työllisyysaste uhkaa jäädä pysyvästi matalaksi ja työttömyysaste korkeaksi verrattuna muihin Pohjoismaihin. Työllisyyttä voidaan kasvattaa lisäämällä nuorimpien ja vanhempien ikäryhmien, pienten lasten äitien työvoimaan osallistumista sekä alentamalla rakenteellista työttömyyttä

Suomen vaihtotase on ollut viime vuodet tasapainossa ja talous on kasvanut yksityisen kulutuksen varassa. Koronan tuoma palveluiden kysynnän lasku näkyy liikenteen, majoituksen ja ravitsemuksen sekä kulttuurin ja viihteen aloilla voimakkaana laskuna ja toisaalta kotitalouksien säästämisasteen nousuna.

Valtiovarainministeriö arvion mukaan korona-aika on luonut talouteen omat haasteensa, mutta se on osoittanut myös yhden Suomen vahvuuksista: parhaillamme osaamme reagoida nopeasti ja toimia joustavasti. Kriisin alkuvaiheessa luotiin joustoja työmarkkinoille ja etätyön ja -opintojen teko otettiin pakon edessä käyttöön laajasti. Näistä toimista tulisi nyt seuloa onnistumiset ja ottaa ne osaksi arkea niin koulutuksessa kuin työelämässä. Joka tapauksessa paluu normaaliin tapahtuu asteittain, ja osa rakenteellisista muutoksista jäänee pysyviksi. Etätyön ja nettiostosten yleistyminen korona-aikaan vauhdittanee uudistuksia.

Kuntataloudelle koronavuosi merkitsi arvaamattomia yllätyksiä. Kuntaliiton arvion mukaan koronapandemian vyöryessä päälle kukaan ei ennalta osannut arvioida mitä tulemaan pitää. Ennakolta oli suuria epävarmuustekijöitä siitä, kuinka voimakkaasti kansantalouden suhdanteet ja verotulot tippuisivat ja kuinka paljon julkisen sektorin menot lisääntyisivät. Jälkikäteen arvioituna pahimmat etukäteisarviot talousmenetyksistä eivät toteutuneet. Kuntatalous selvisi koronavuodesta osittain omilla vahvoilla toimilla koronan taltuttamiseksi. Huomattavaa oli myös se, että koronan seurauksesta ennakolta odotetut kulut jäivät pienemmiksi ja yllättäen myös kuntien verotulot kehittyivät suotuisasti. Merkittävää oli myös valtion kunnille kohdistamat tuntuvat yleiskatteelliset

lisävaltionosuudet. Lisäksi kuntatalouden vahvistumisen taustalla on myös muita kuin koronatukeen liittyviä tekijöitä. Suhdannekehityksen ohella yksi on vuonna 2019 toteutettu verokorttiuudistus, joka siirsi kunnallisveron tilityksiä vuodelta 2019 vuoden 2020 puolelle. Alustavat tiedot osoittavat, että alijäämäisten kuntien osuus tulee kuitenkin pienemään talousarvio-odotuksiin nähden vuoden 2020 tilinpäätösten osalta.

1.11 Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne

Rautalammin kunnan tilinpäätös jäi 305.466 euroa alijäämäiseksi. Talousarvio vuodelle 2020 oli laadittu 1.350.196 euroa alijäämäiseksi, joten lopullinen toteuma oli talousarvioon nähden huomattavasti parempi. Syitä parempaan tulokseen on monia. Talouden tasapainottamiseksi on ponnisteltu jo muutaman vuoden ajan ja vuodelle 2020 kunnanhallitus edellytti kaikilta toimialoilta 2 %:n lisästästöjä suhteessa talousarvioon. Säästöt onnistuttiin myös pääsääntöisesti toteuttamaan. Kunnan talouden suurena haasteena ovat terveydenhuollon kasvavat asiakaspalvelujen ostomenot. Erityisesti erikoissairaanhoidon kulut tuntuvat kasvavan vuosi vuodelta. Ikääntyvä väestöpohja selittää osaltaan terveys- ja sairaanhoidon kehitystä. Pienessä kunnassa myös vaativien yksittäistapausten vaikutus näkyy kulurakenteessa. Menojen kasvusuunta on kuitenkin asia, joka edellyttää tarkkaa seurantaa ja vaatii myös hyvää edunvalvontaa kuntayhtymien suuntaan. Koronavuosi oli kokonaisuutena poikkeuksellinen ja teki vuodesta vaikeasti arvioitavan yllätyksellisyyden takia. Kuntien menokehitystä koronakuluissa oli hyvin vaikea ennakoida ja verotulojen uskottiin myös jäävän arvioitua alhaisemmalle tasolle. Kuntatalousohjelman kehitys olikin vielä keväällä 2020 poikkeuksellisen synkkä.

Pahimmat skenaariot koronan vaikutuksista eivät kuitenkaan toteutuneet. Ennalta pelätyt koronakulut eivät kasvaneet odotusten mukaan ja samanaikaisesti koronatilanteen takia jäi myös ennakoituja ostopalveluita toteutumatta. Myös verotulot toteutuivat ennakoitua huomattavasti paremmin. Rautalammissa koronapandemiasta aiheutui myös kuluja, jotka suoraan tai välillisesti olivat seurausta vuoden aikana toteutuneista todellisista koronaryppäistä. Koronakulut Rautalammin kunnan osalta olivat 121.250 € koostuen palkoista ja tarvikkeista, summa ei sisällä terveydenhuollon kuluja.

Toimintatuotot olivat 5.023.735 euroa, joka jäi noin 112.000 euroa talousarviosta ja laskua tuli noin 211.000 euroa edelliseen vuoteen. Toimintakulujen toteuma oli -27.998.965 eur ja noin 700.000 eur vähemmin kuin talousarviossa ennakoitiin ja 200.000 euroa edellisvuotta enemmän. Sekä tuottojen, että kulujen osalta koronavuodella on vaikutuksensa. Ennakoidut tuotot eivät toteutuneet rajoitustoimien takia. Teknisellä osastolla talousarvioon huomioitu vesimaksujen korotuspäätös siirtyi noin puoli vuotta ja vaikutus oli noin 70.000 eur toteutumatta jääneitä tuloja. Korona vaikutti myös menoihin kuten siirtyneisiin palvelujen ostoihin, koulukuljetuksiin ja kouluruokailun toteuttamiseen. Kokonaisuutena palvelujen ostot ovat kuitenkin nousseet muutaman viime vuoden aikana erittäin merkittävästi.

Ennakkotietojen mukaan koronalla pelättiin olevan vaikutuksia myös verotuloihin yritysten vaikeuksien sekä lisääntyvän työttömyys- ja lomautusvaikutusten kautta. Toisin kuitenkin kävi ja osasyynä parempaan kehitykseen lienee ollut verotuksessa vuoden 2019 aikana

tehty verouudistus, joka siirsi osan vuodelle 2019 kuuluneista verotuloista vuoden 2020 puolella. Verotulot olivat kokonaisuutena 10.666.108 euroa ja toteutuivat edellisvuotta noin 144.000 euroa parempana.

- kunnallisvero: 8.718.690 eur
- kiinteistövero: 1.072.826 eur
- yhteisövero: 874.591 eur
- **yht. 10.666.108 eur**

Kunnan verotulojen kehitykseen on syytä kiinnittää jatkossa huomiota ja pyrkiä saamaan kuntaan työikäisiä muuttajia ja sitä kautta turvaamaan verotulojen parempi kehitys jatkossa. Tällä hetkellä Rautalammin työikäisten tulotaso on myös keskimääräistä matalampi, joka näkyy kunnan verotulokertymissä.

Kunta on tehnyt kolmen viimeisen vuoden aikana alijäämäisen tilinpäätöksen ja kunnan taseessa ollut aikaisempien vuosien ylijäämä on vähenemässä uhkaavasti. Jo vuonna 2018 tehtyjen painelaskelmien avulla oli nähtävissä, että ylijäämä on syöty tultaessa vuoteen 2023. Tilanne pitää edelleen paikkansa ja koronaviruspandemian vaikutukset eivät tilannetta helpota. Taloustilanteen hallinta on saatava nopeasti tasapainoon ja kestäväälle suunnalle. Sen puolesta tullaan tekemään kaikki voitava. Sote-uudistuksen toteutuminen olisi tilannetta helpottava asia, mutta sen edistyminen ei tapahdu hetkessä, kuten on jo huomattu. Siksi muiden taloutta tervehdyttävien keinojen löytäminen on välttämätöntä.

Vuoden 2020 talousarviossa valtionosuuksien arvioitiin olevan 12.838 000 euroa ja ne toteutuivat 13. 042 842 euroa, ollen 1,3 miljoonaa edellistä vuotta korkeammat. Tätä toteumaa selittävät Valtion koronatukipaketit, jotka Rautalammillä toteutuivat seuraavasti: peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä myönnetty tuki oli 751 185 euroa ja yhteisöveron jako-osuuden muutoksena 184. 860 euroa, jotka ovat yhteisummaltaan 936.044 euroa.

Kunnan lopullinen vuosikate oli 962.813 euroa. Vuosikate on keskeisin kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikatteen olisi riitettävä kattamaan poistot, jolloin tulorahoitusta voisi pitää riittävänä. Vuosikate parantui tuntuvasti edellisestä vuodesta, mutta ei kuitenkaan ollut riittävä kattaakseen poistot. Talousarviossa poistot oli arvioitu 104.287 euroa pienemmäksi. Toteuma poistojen osalta oli 1.139.133 euroa. Arviota suurempi poistojen määrä johtui vuoden 2019 aikana tehdystä poistoaikojen lyhentämissuunnitelmasta, joka aiheutti ennakoitua isomman poistokertymän.

Talousarviossa alijäämän oli arvioitu olevan 1.350.196 euroa ja lopullinen tilikauden alijäämä oli 305.466 euroa. Ennakoitua alijäämää saatiin kirittyä kiinni, tasapainottamistoimilla, kunnanhallituksen edellyttämällä ja jokaista toimialaa koskevilla 2%:n lisäsäästövaateilla sekä valtion suunnalta tulleiden ns. koronatukien avulla. Talous ei edelleenkään ole vakaalla pohjalla ja työtä talouden tasapainon löytämiseksi joudutaan tulevana vuosina tekemään merkittävästi nykyistä järeimmin keinoin.

Menot ja tulot rakenneosittain (brutto)

Tulot	2020	2019	2018	2017	2016	2015
1 000 €						
Käyttötalous	5024	5236	5308	5416	5081	4587
Tuloslaskelmaosa	24060	22535	22811	23668	23659	24044
Investointiosa	206	80	136	234	3	199
Rahoitusosa	2000	2000	2200	3000	350	1300
Yhteensä	31290	29851	30455	32318	29093	30130
Menot	2020	2019	2018	2017	2016	2015
1 000 €						
Käyttötalous	27971	27799	27311	27069	26223	25566
Tuloslaskelmaosa	121	138	132	193	252	247
Investointiosa	906	2284	2496	2515	1045	2136
Rahoitusosa	1790	1360	624	1754	1703	2031
Yhteensä	30788	31581	30563	31531	29223	29980

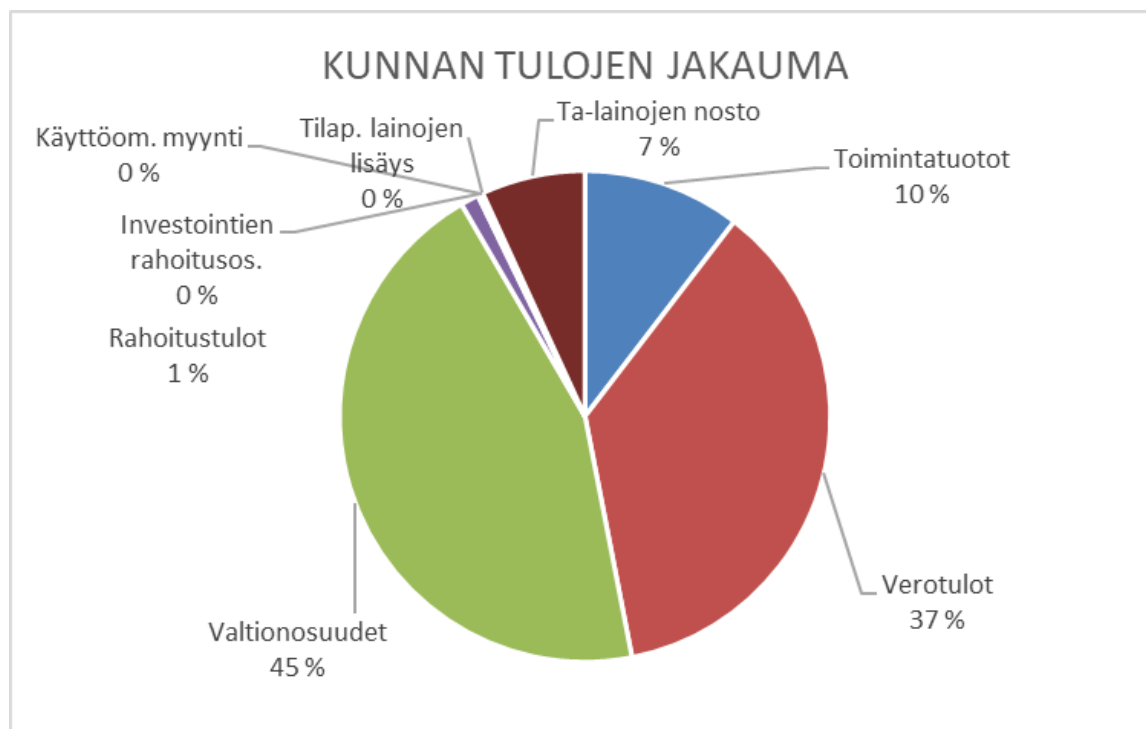
Verot ja valtionosuudet

	Verot	Valt. Os.	Myynti ja maksutuot
2010	8684	11089	1573
2011	8695	11135	1794
2012	8930	12090	1548
2013	9379	12354	1598
2014	10313	12599	1747
2015	10847	12913	1762
2016	10526	12980	1938
2017	10683	12663	2318
2018	10336	12132	2040
2019	10524	11663	2270
2020	10666	13043	1928

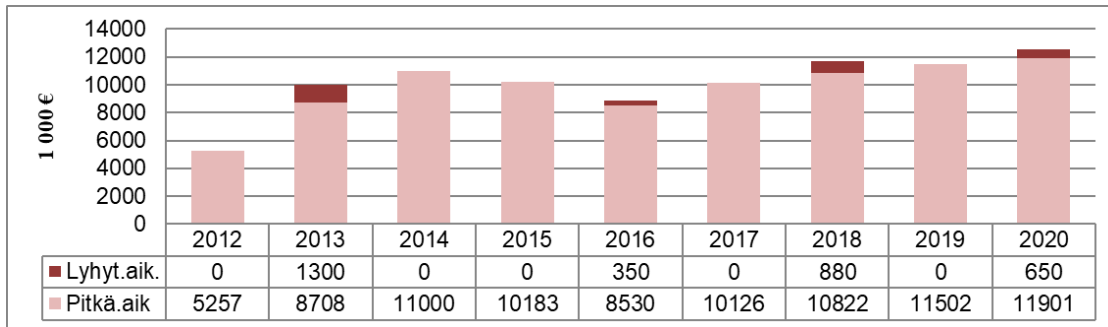

Kunnan tulojen jakauma

(ulkoinen)				
1 000 €	2020	%	2019	%
Toimintatuotot	3 040	10,41	3 255	11,7
Verotulot	10 666	36,52	10 524	37,7
Valtionosuudet	13 043	44,66	11 663	41,8
Rahoitustulot	351	1,20	348	1,2
Investointien rahoitusos.	60	0,21	79	0,3
Käyttöom. myynti	42	0,14	1	0,0
Tilap. lainojen lisäys	0	0,00	20	0,1
Ta-lainojen nosto	2 000	6,85	2 000	7,2
Yhteensä	29202	100,00	27 890	100,0

Lainatilanne

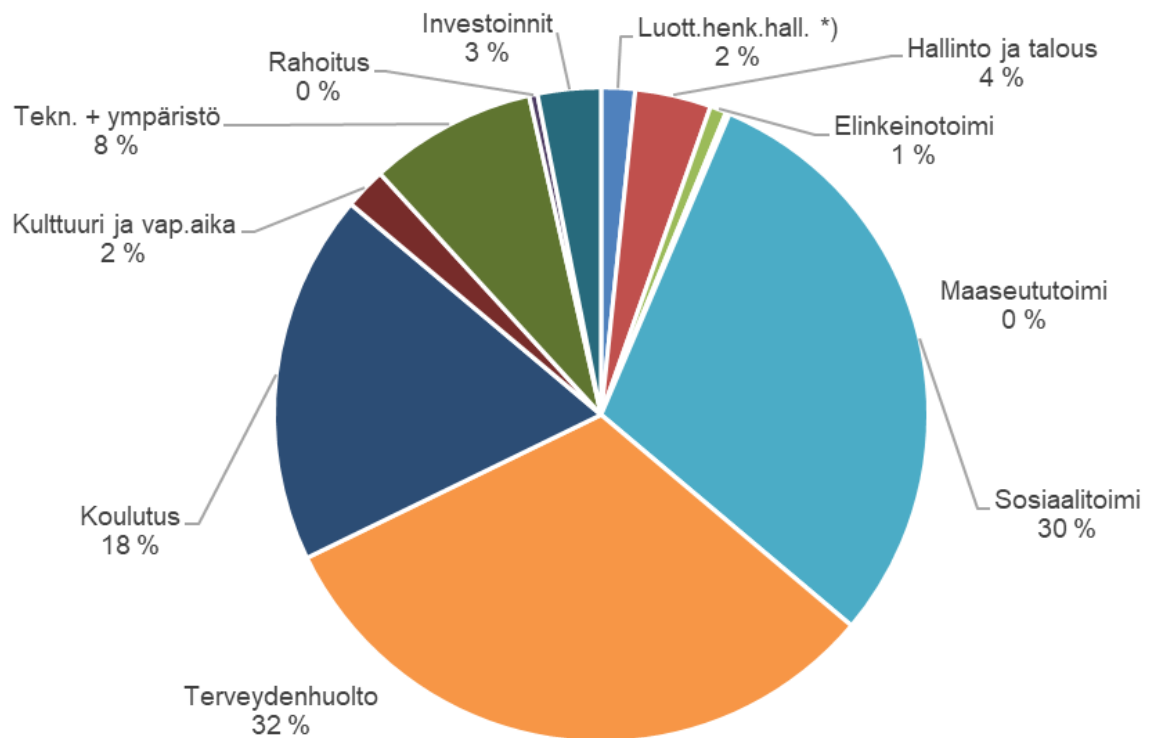

Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä)

(ulkoiset ja sisäiset)				
Pääryhmät	2020	2019	2018	2017
1 000 €				
Luott.henk.hall. *)	484	697	829	1085
Hallinto ja talous	1091	1 115	1 254	1258
Elinkeinotoimi	234	234	470	595
Maaseututoimi	54	59	54	61
Sosiaalitoimi	8617	8 546	7 898	7 936
Terveydenhuolto	9180	8 417	8 238	8 169
Koulutus	5316	5 650	5 450	5 112
Kulttuuri ja vap.aika	596	646	650	606
Tekn. + ympäristö	2399	2 435	2 468	2 247
Rahoitus	120	138	132	193
Investoinnit	906	2 284	2 497	2 515
Yhteensä	28 997	30 221	29 940	29 777
*) sis. tark.ltk:n ja vaalit				

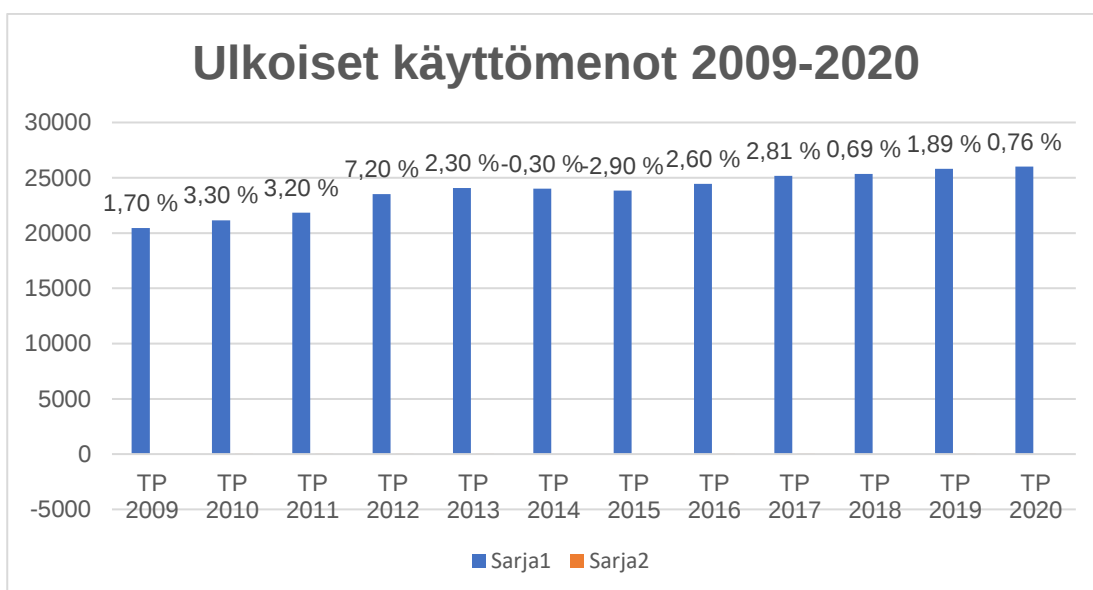
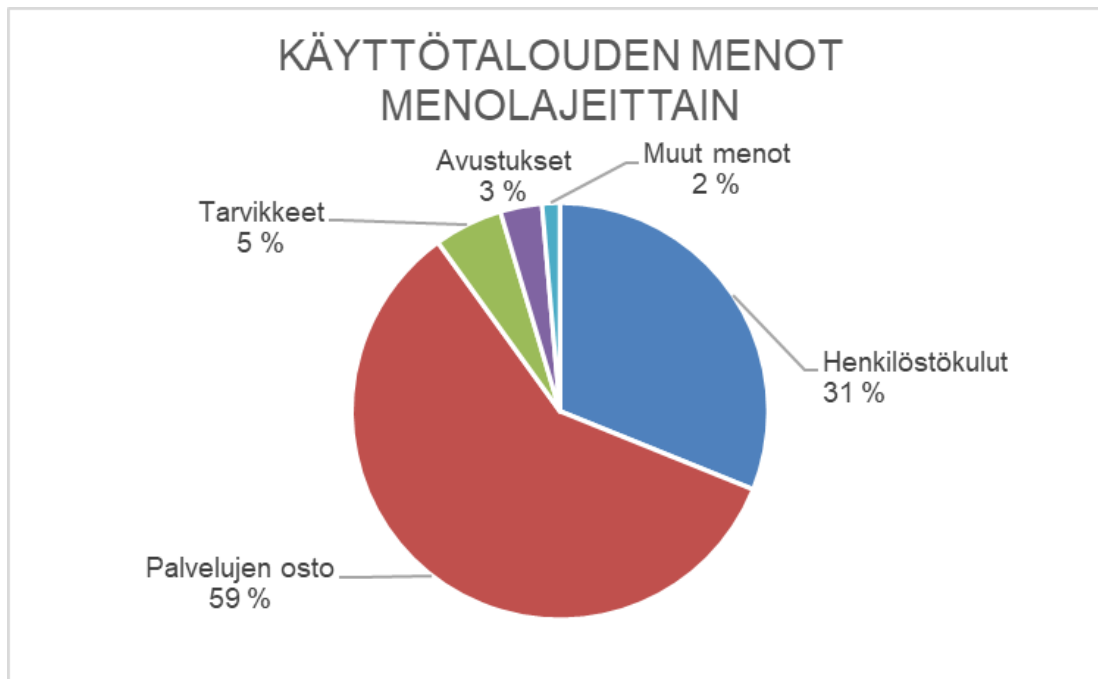

BRUTTOMENOT TOIMINNOITTAIN

Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset)

Menolajit	2020	2019	2018	2017
1 000 €				
Henkilöstökulut	8 096	8 307	8 220	8 037
Palvelujen osto	15327	14 913	14 470	14 147
Tarvikkeet	1389	1 360	1 392	1 354
Avustukset	843	962	921	1 310
Muut menot	360	276	336	318
Yhteensä	26 015	25 818	25 339	25 166

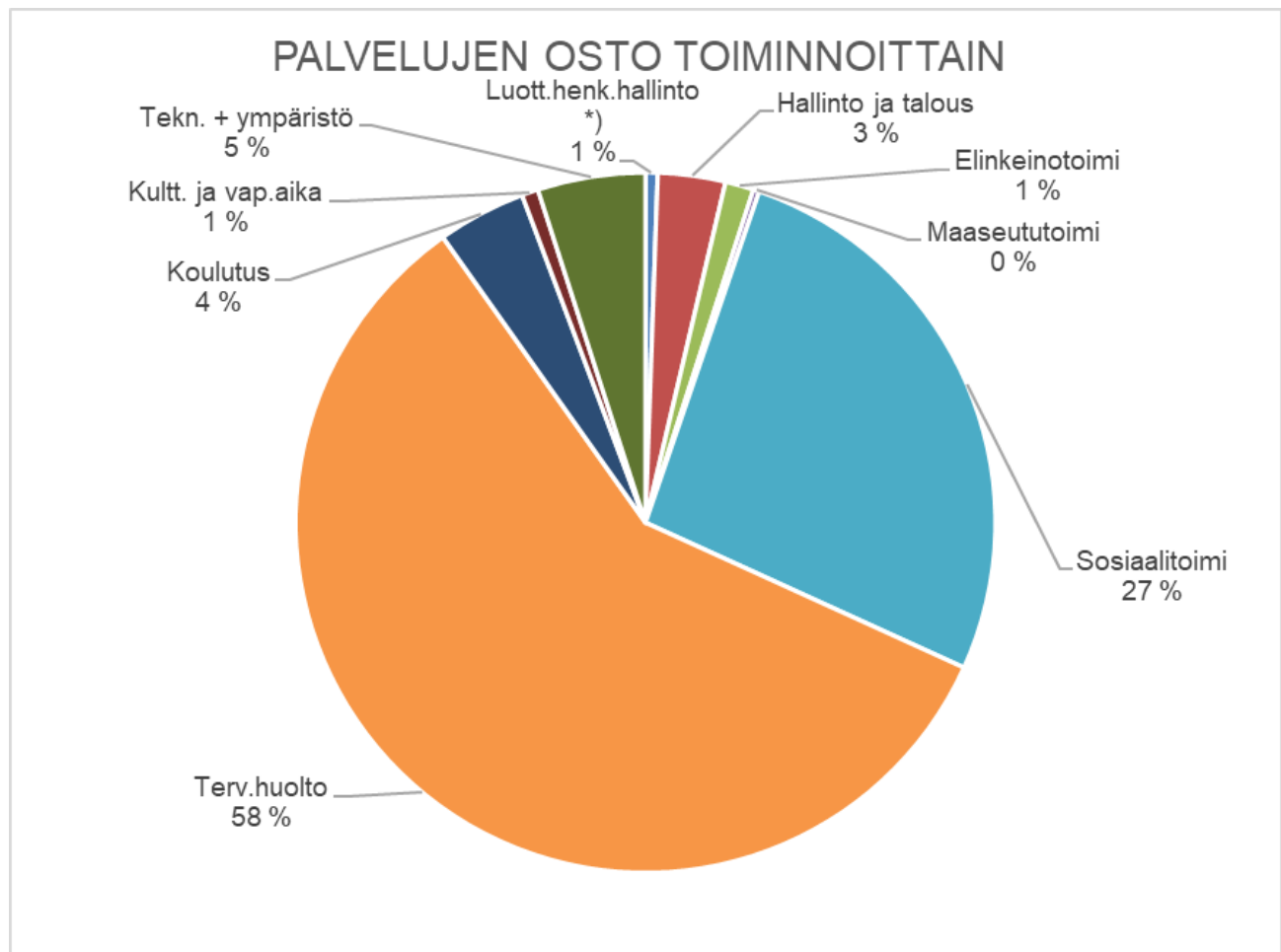

Palvelujenosto toiminnoittain (ulkoiset)

Käyttötalous	2020	%	2019	%
1 000 €				
Luott.henk.hallinto *)	86	0,6	210	1,4
Hallinto ja talous	478	3,1	477	3,2
Elinkeinotoimi	201	1,3	156	1,0
Maaseututoimi	43	0,3	51	0,3
Sosiaalitoimi	4 066	26,5	4 146	27,8
Terv.huolto	8 947	58,4	8 008	53,7
Koulutus	627	4,1	896	6,0
Kultt. ja vap.aika	117	0,8	134	0,9
Tekn. + ympäristö	763	5,0	834	5,6
	15 328	100,0	14 912	100,0

*) sis. vaalit + tilintark.

Taulukkoon on koottu eri toimialojen palvelujen osto kunnan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta. Terveydenhuollon luku on selvästi muita suurempi, koska koko terveydenhuolto on kokonaan ostopalvelua.

1.12 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuosi 2020 osoitti sen, kuinka vaikeaa oli arvioida taloutta nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä ja kunnan haasteellisessa taloustilanteessa. Talousarvio 2021 on laadittu 1.256.867 euroa alijäämäiseksi. Talousarvion suunnitelmavuodet 2022 ja 2023 osoittavat samoin alijäämää. Suunnitelmavuosien tilanne on tarkoitus korjata vielä kevään 2021 aikana. Talousarvion ja -suunnitelman vahvistamisen aikaan ei voitu ottaa huomioon mm. kaikkia koronapandemian vaikutuksia talouteen ja terveydenhuollon lopullisiin kustannuksiin. Suunnitelmavuosien taloutta korjaavista toimenpiteistä päätetään vielä kuluvan kevään aikana. Tarkoituksena on laatia taloussuunnitelma, jolla vähintään suunnitelmavuosi 2023 voidaan osoittaa tasapainoon.

Talouden tasapainottamistyöryhmä on linjannut, että kunnan toiminnassa on toteutettava tehtäväkuvauksien kautta toiminnan rakenteellisia ja toimintoja tehostavia muutoksia. Kunnassa on viime syksynä käynnistynyt YT-menettely, jonka avulla pyritään löytämään ensisijaisesti rakenteellisia muutoksia. Henkilöstöön kohdistuvat mahdolliset vähennystarpeet ovat viimeisin vaihtoehto talouden tasapainottamiseksi. On selvää, että muuttuva ympäristö ja sitä kautta palvelun kohdentamiseen liittyvät tarpeet on huomioitava. Työn alla on kouluverkkoselvitys, joka kattaa myös varhaiskasvatuksen. Valmistumassa ovat juuri selvitykset tarkemmista laskelmista ja vaikutuksista tulevien vuosien osalta. Jatkossakin kuluseurantaan on edelleen syytä kiinnittää tarkkaa seuranta. Jos taloutta ei pystytä saamaan tasapainoon, harkittavaksi tulee myös veroprosenttien korotukset. Tulevien vuosien osalta tullaan pyrkimään myös entistä tiiviimpään yhteistyöhön naapurikuntien kanssa. Rautalampi kuuluu kehitysyhtiö SavoGrow:n yhdessä viiden muun kunnan kanssa. Vuoden 2020 aikana yhteistyötä tiivistettiin ja kehitysyhtiön strategiaa tarkennettiin niin, että elinkeinoyhtiön lisäksi jatkossa keskitytään myös elinvoimaan. Yhteistyössä alueelle haetaan positiivista näkymistä, uusia asukkaita sekä pyritään luomaan mahdollisuuksia uusien yritysten saamiseksi alueelle. Lisäksi yhteisesti etsitään keinoja vastata työvoiman saatavuuteen. Edessä on talouden kannalta haasteellisia vuosia, joihin mahdollinen sote-uudistus voi tullessaan tuoda helpotusta, joskin on huomioitava, että uudistus tulee alkuaikoina varmasti aiheuttamaan ylimääräisiä kuluja kunnan katettavaksi. Lähitulevaisuudessa on varmasti iso merkitys sillä kuinka ketterästi pienet kunnat pystyvät sopeutumaan muuttuvaan toimintaympäristöön ja luomaan omalla aktiivisella, ehkä kekseliäälläkin toiminnallaan uudenlaista elinvoimaa kunnan toimintaan.

1.13 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on KuntaL115 § mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelmasta ilmenevää tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen pääomaan.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.- 31.12.2020 tuloksen käsittelystä seuraavaa: Alijäämä siirretään tilikauden alijäämätilille ja katetaan taseeseen edellisiltä tilikausilta kertyneestä ylijäämästä.

1.14 Tuloslaskelma ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA		
ulkoinen		
	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 040	3 255
Toimintakulut	-26 015	-25 818
Toimintakate	-22 975	-22 563
Verotulot	10 666	10 524
Valtionosuudet	13 043	11 663
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2	
Muut rahoitustuotot	349	347
Korkokulut	-120	-137
Muut rahoituskulut	-2	-1
Vuosikate	963	-167
Poistot	-1 139	-986
Satunnaiset tuotot ja kulut	-129	-13
Tilikauden tulos	-305	-1 166
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-305	-1 166
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,68	12,61
100*Toimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate-% poistoista	84,52	-16,95
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate, €/asukas	315,37	-53,53
Asukasmäärä	3 053	3120

1.15 Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT						
					2020	2019
					1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta						
	Vuosikate				963	-167
	Satunnaiset erät				-129	-13
	Tulorahoituksen korjauserät				-78	93
Investointien rahavirta						
	Investointimenot				-903	-2 284
	Rahoitusosuudet investointimenoihin				60	79
	Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot				42	19
Toiminnan ja investointien rahavirta					-45	-2 273
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
	Antolainasaamisten lisäykset				-20	-10
Lainakannan muutokset						
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys				2 000	2 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-1 540	-1 380
	Lyhytaikaisten lainojen muutos				-250	20
Muut maksuvalmiuden muutokset					470	437
Rahoituksen rahavirta					660	1 067
Rahavarojen muutos					615	-1 206
Rahavarat 31.12.					782	167
Rahavarat 1.1.					167	1 373
					615	-1 206
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä					-2 127	-2082
5 vuodelta, 1 000 €						
Investointien tulorahoitus %					113,8	-7,55
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno						
Lainanhoitokate					0,65	-0,02
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)						
Kassan riittävyys, pv					10	2
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella						
Asukasmäärä					3 053	3120

1.16 Tase ja tunnusluvut

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT											
		2020	2019						2020	2019	
		1 000 €	1 000 €						1 000 €	1 000 €	
VASTAAVAA				VASTATTAVAA							
PYSYVÄT VASTAAVAT		25 510	25 862	OMA PÄÄOMA				11 873	12 178		
Aineettomat hyödykkeet		101	126	Peruspääoma				8 076	8 076		
Aineettomat oikeudet		84	99	Edell.tilikausien yli-/alijäämä				4 102	5 268		
Muut pitkävaik.menot		17	27	Tilikauden yli-/alijäämä				-305	-1 166		
Aineelliset hyödykkeet		19 061	19 383	PAKOLLISET VARAUKSET					112		
Maa- ja vesialueet		2 413	2 417	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA				84	79		
Rakennukset		11 620	12 290	Valtion toimeksiannot				0	0		
Kiinteät rakenteet ja laitt.		2 744	2 699	Lahjoitusrahastojen pääomat				33	34		
Koneet ja kalusto		162	164	Muut toimeksiantojen pääom				51	45		
Enn.maksut ja keskener.		2 122	1 813	VIERAS PÄÄOMA				15 549	15 194		
Sijoitukset		6 348	6 353	Pitkäaikainen				10 498	10 227		
Osakkeet ja osuudet		5 806	5 831	Lainat rah.- ja vak.laitoksilt				10 010	9 736		
Muut lainasaamiset		299	279	Lainat julkisyhteisöiltä				151	166		
Muut saamiset		243	243	Ostovelat							
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		1	1	Liittymismaksut ja muut ve				337	325		
Lahjoitusrahastojen erityiskat		1	1	Lyhytaikainen				5 051	4 967		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		1 995	1 700	Lainat rah.- ja vak.laitoksilt				2 376	2 426		
Saamiset		1 212	1 533	Lainat julkisyhteisöiltä				15	15		
Lyhytaikaiset saamiset		1 212	1 533	Ostovelat				1 096	1 268		
Myyntisaamiset		505	499	Muut velat				145	150		
Muut saamiset		457	239	Siirtovelat				1 419	1 108		
Siirtosaamiset		250	795	VASTATTAVAA YHTEENSÄ				27 506	27 563		
Rahoitusarvopaperit		22	22								
Muut osakkeet ja osuudet		22	22								
Rahat ja pankkisaamiset		761	145								
VASTAAVAA YHTEENSÄ		27 506	27 563								

1.17 Kunnan kokonaistulot ja –menot

	2020		2019	
TULOT	1 000 €	%	1 000 €	%
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	3 039	10,4	3 255	11,7
Verotulot	10 666	36,6	10 524	37,7
Valtionosuudet	13 043	44,7	11 663	41,8
Korkotuotot	1	0,0		
Muut rahoitustuotot	349	1,2	347	1,2
Satunnaiset tuotot	0	0,0	0	
Tulorahoituksen korjauserät				
- Käyttöom. myyntivoitot	-19	-0,1	-18	-0,1
Investoinnit				
Rahoitusosuudet invest.	60	0,2	79	0,3
Käyttöom.myyntitulot	42	0,1	19	0,1
Rahoitustoiminta				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	6,9	2 000	7,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			20	0,1
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	29 181	100,0	27 889	100,0
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	26 015	89,6	25818	87,4
- Valmistus omaan käyttöön				
Korkokulut	120	0,4	137	0,5
Muut rahoituskulut	2	0,0	1	0,0
Satunnaiset kulut	129	0,4	14	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
+/- Pakoll. varausten muutos	112	0,4	-112	-0,4
- Käyttöom.myyntitappiot	-54	-0,2		
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	903	3,1	2284	7,7
Rahoitustoiminta				
Antolainasaam.lisäykset	20	0,1	10	0,0
Pitkäaik. lainojen vähenn.	1 540	5,3	1380	4,7
Lyhytaik. lainojen vähenn.	250	0,9		
Kokonaismenot yhteensä	29 037	100,0	29532	100,0
Täsmäytys:				
Kokonaistulot-Kokonaismenot	144		-1 643	
Rahavarojen muutos - Muut maksu- valmiuden muutokset	144		-1643	

1.18 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

				Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
				Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt					
Yhtiöt					
	Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		2		
	Muut yhtiöt		2		1
Kuntayhtymät				6	
Osakkuusyhteisöt				4	
Yhteensä				14	1

1.19 Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut

	2020	2019
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	16 166	20 302
Toimintakulut	-38 747	-42 656
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	40	146
Toimintakate	-22 541	-22 208
Verotulot	10 644	10 497
Valtionosuudet	13 819	12 412
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71	14
Muut rahoitustuotot	331	357
Korkokulut	-224	-252
Muut rahoituskulut	-1	-3
Vuosikate	2 099	817
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunitelman mukaiset poistot	-2 101	-1 976
Omistuksen eliminointierot		
Satunnaiset tuotot ja kulut	-113	-13
Tilikauden tulos	-115	-1 172
Tilinpäätössierrot	-5	-3
Tilikauden verot	-3	-5
Laskennalliset verot	13	17
Vähemmistöosuudet	-6	-12
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-116	-1 175
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVU	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	41,7	47,6
100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valm.omaan käyttöön)		
Vuosikate-% poistoista	99,9	41,4
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate, €/asukas	688	257
Asukasmäärä	3053	3180

1.20 Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut

					2020	2019	2018
Toiminnan rahavirta							
	Vuosikate				2 099	817	955
	Satunnaiset erät				-113	-13	50
	Tilikauden verot				-3	-5	-1
	Tulorahoituksen korjauserät					-98	152
Investointien rahavirta							
	Investointimenot				-2 110	-3 455	-3 853
	Rahoitusosuudet investointeihin				67	48	178
	Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot				73	391	280
Toiminnan ja investointien rahavirta					13	-2 315	-2 239
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
	Antolainasaamisten lisäykset				-23	-22	-27
Lainakannan muutokset							
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys				3 006	2 989	3 284
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-2 082	-2 144	-2 046
	Lyhytaikaisten lainojen muutos				-304	12	924
Oman pääoman muutokset					139	0	19
Muut maksuvalmiuden muutokset							
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muu				10	-10	-4
	Vaihto-omaisuuden muutos				-8	-6	17
	Saamisten muutos				-81	49	427
	Korottomien velkojen muutos				104	206	530
Rahoituksen rahavirta					761	1 074	3 124
Rahavarojen muutos					741	-1 241	885
Rahavarat 31.12.					3 415	2 674	3 915
Rahavarat 1.1.					2 674	3 915	3 030
					741	-1 241	885
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNU					2020	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä					-3 362	-3 375	-2 230
5 vuodelta, €							
Investointien tulorahoitus					102,78	23,99	25,99
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno							
Lainanhoitokate					1,01	0,45	0,52
(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainanlyhennykset)							
Kassanriittävyys, pv					28,87	20,11	29,26
365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella							

1.21 Konsernitase ja tunnusluvut

V A S T A A V A A	2020	2019	2018
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	276	276	185
Muut pitkävaikutteiset menot	33	42	39
Ennakkomaksut	71	26	7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	380	344	231
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	2 825	2 832	2 692
Rakennukset	20 411	20 807	21 270
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 959	2 946	2 514
Koneet ja kalusto	992	894	911
Muut aineelliset hyödykkeet	49	51	50
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	2 724	2 659	1 808
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	29 960	30 189	29 245
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosakkeet	998	981	843
Muut osakkeet ja osuudet	615	578	556
Joukkovelkakirjalainasaamiset	4	6	6
Muut lainasaamiset	100	80	80
Muut saamiset	285	282	259
Sijoitukset yhteensä	2 002	1 927	1 744
Pysyvät vastaavat yhteensä	32 342	32 460	31 220
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Valtion toimeksiannot	109	47	76
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	46	49	41
Muut toimeksiantojen varat	13	10	17
Toimeksiantojen varat yhteensä	168	106	134
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	85	75	69
Keskeneräiset tuotteet	3	5	5
Vaihto-omaisuus yhteensä	88	80	74
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset			
Lainasaamiset	81	81	81
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	81	81	81
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1 283	1 088	887
Lainasaamiset	1		
Muut saamiset	615	416	674
Siirtosaamiset	573	887	888
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 472	2 391	2 449
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	22	22	22
Muut arvopaperit	286	512	512
Arvopaperit yhteensä	308	534	534
Rahat ja pankkisaamiset	3 108	2 139	3 380
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	6 057	5 225	6 518
V A S T A A V A A	38 567	37 791	37 872

VASTATTAVAA				2020	2019	2018
				1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA						
Peruspääoma				8 076	8 076	8 076
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma				1	1	1
Muut omat rahastot				255	249	246
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä				2 489	3 558	4 866
Tilikauden yli-/alijäämä				-116	-1 175	-1 308
Oma pääoma yhteensä				10 705	10 709	11 881
VÄHEMMISTÖOSUUDET						
Vähemmistöosuudet yhteensä				193	187	188
PAKOLLISET VARAUKSET						
Muut pakolliset varaukset				425	468	399
Pakolliset varaukset yhteensä				425	468	399
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT						
Valtion toimeksiannot				121	52	90
Lahjoitusrahastojen pääomat				79	82	74
Muut toimeksiantojen pääomat				65	59	66
Toimeksiantojen pääomat yhteensä				265	193	230
VIERAS PÄÄOMA						
Pitkäaikainen						
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta				17 782	17 185	15 374
Lainat julkisyhteisöiltä				161	196	1 188
Muut velat				378	326	294
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä				18 321	17 707	16 856
Lyhytaikainen						
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta				2 973	2 954	2 914
Lainat julkisyhteisöiltä				152	153	153
Saadut ennakot				148	150	145
Ostovelat				1 898	2 007	1 644
Muut velat				311	311	227
Siirtovelat				3 088	2 851	3 118
Laskennalliset verovelat				88	101	117
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä				8 658	8 527	8 318
Vieras pääoma yhteensä				26 979	26 234	25 174
VASTATTAVAA				38 567	37 791	37 872

Konsernitaseen tunnusluvut	2020	2019	2018
Omavaraisuusaste %	28,40	28,90	31,99
100*(Oma p-oma+Vähemm.osuus+Kons.reservi+Poistoero ja vap eht.varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)			
Rahoitusvarallisuus €/as.			
(saamiset+rah.arvopaperit+rahat ja pankkisaam.)-(vieras pääoma-saadut ennakot) / as.määrä			
Suhteellinen velkaantuneisuus %	66,00	60,4	57,4
100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot			
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista		58,33	58,33
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2 372	2383	3558
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	777	749	1 114
Konsernin lainakanta 1000 €	21 534	20915	19628
Vieras pääoma - (Saadut enn.+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)			
Konsernin lainat €/as.	7 053	6577	6143
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	22 224	21513	
Vieras po-(Saadut enn.+Ostovel.+Siirtovel.+Muut vel.)+Vuokravastuut			
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	7279	6765	
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	104	86	80
Sijoituksiin merkityt jvk.lainasaamiset ja muut lainasaamiset			
Kunnan asukasmäärä	3053	3180	3195

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

130 Tilintarkastus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kuntalain mukaan valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman JHTT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön. Kuluvalle valtuustokauden 2017-2021 tilintarkastuspalveluista on tehty sopimus KPMG julkishallinnon palvelut Oy:n kanssa.
Vastuuhenkilö Hallintojohtaja
Tehtävä
Sitovia tavoitteita 1. Tilinpäätös 2019, arviointikertomus. 2. Tarkastussuunnitelman toteuttaminen.
Toteutuma 1. Toteutui. 2. Tarkastuslautakunta työskenteli tarkastussuunnitelman mukaisesti.
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020 Tarkastussuunnitelman mukainen toiminta: elinvoimalautakunta, koko kunta/hallinto, omistajaohjaus ja konsernivalvonta, tytäryhtiöt.

130 Tilintarkastus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	14 666	16 960	22 368,56	5 409
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	14 666	16 960	22 368,56	5 409
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	1 125	1 138	1 057,91	-80
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 125	1 138	1 057,91	-80
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	15 791	18 098	23 426,47	5 328
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	5,06	5,78	7,67	

18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kunnanvaltuusto päättää kunnan strategisista linjauksista ja huolehtii kunnan talouden tasapainosta. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallintotehtävistä ja taloudenhoidosta sekä vastaa valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen keskeisenä tehtävänä on vastata valtuuston päättämien strategioiden toteuttamisesta. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstöjaos, kaavoitusjaos, elinvoimalautakunta ja vapaa-ajan asukastoimikunta. Kunnan johtamisen tehtävänä on saada kunnan organisaatio ja koko yhteisö toimimaan siten, että kunnan visio, toiminta-ajatus ja päämäärät sekä asetetut tavoitteet toteutuvat.

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Kunnan talouden tasapaino, tasapainotusohjelman toteuttaminen ja tarvittaessa sen päivittäminen, palvelujen kustannustehokkuus.
2. Yhteistyö Savogrow kuntien kanssa maku- ja soteuudistuksen valmistelussa.
3. Hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen.
4. Kuntastrategian toteuttaminen valittujen kärkitavoitteiden mukaisesti.

Toteuma:**1-12 kk:****Toteuma:****1-12 kk:**

1. Tasapainottamistyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Koronapandemia on tehnyt tasapainottamistyöstä hyvin haastavaa. Säästöjä on kuitenkin vuoden aikana pystytty tekemään niin henkilöstökuluissa kuin myös tarkalla kuluseurannalla. Työryhmä jatkaa pitkän ja lyhyen aikavälin ratkaisujen etsimistä talouden tasapainottamiseksi. Ratkaisevaa on, löydetäänkö sote-menojen kasvuun ratkaisu.
2. Yhteistyöselvitys aloitettu, suunniteltua hankerahoitusta ei saatu mutta Savogrow kunnat ovat tehneet omia selvityksiä. Myös SavoGrow kuntien oma Sote-johtamisen pilotti käynnistyi.
3. Hyvinvointisuunnitelma ja – kertomuksen valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020. Talousarvion 2021 valmistelussa suunnitelma huomioitiin tavoitteiden asettelussa. Koronaviruspandemian vaikutukset otettiin huomioon hyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä.
4. Kuntastrategia on ohjannut viranhaltijoiden ja päättäjien toimia ja päätöksentekoa. Pandemia on vaikuttanut epäedullisesti moniin suunniteltuihin toimenpiteisiin, suunnitelmiin ja markkinointiin.

Tunnusluvut ja mittarit

18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-167 641	0	-1 186,70	-1 187
M E N O T (ulkoiset)	609 689	392 700	390 575,90	-2 124
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	442 048	392 700	389 389,20	-3 311
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	51 023	59 411	69 617,79	10 207
TOIMINTAKATE (sisäiset)	51 023	59 411	69 617,79	10 207
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	493 072	452 111	459 006,99	6 896
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	158,04	144,35	150,35	

170 Yleishallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Yleishallinnon palvelualue sisältää hallintopalvelut, yhteispalvelupisteen, henkilöstöhallinnon, kunnallisverotuksen (kunnan osuus verokustannuksista), työtoiminnan, asuntoasiat, ay- ja työsuojelutoiminnan, työterveyshuollon ja työllisyyspalvelut. Hallintopalveluihin kuuluvat mm. keskusvaalilautakunta, valtuuston, kunnanhallituksen ja henkilöstöjaoston esittelijä/sihteripalvelut.
Vastuuhenkilö
Sitovia tavoitteita 1. Työhyvinvointi, kehittämistoimenpiteiden toteutus ja seuranta. 2. Asuntostrategian toteuttaminen (Asunnonhankinta, kunnan suoraan omistamat asunnot) 3. Tiedonhallintalain toimeenpano 4. Hallintotiimin säännölliset tapaamiset. (tilinpäätös, talousarvio, laskutukset ym)
Toteuma: 1-12 kk: 1. Seurantakysely siirrettiin korona-epidemian takia loppuvuoteen, kysely toteutettiin 12/2020, tulosten käsittely toteutuu alkuvuodesta 2021. 2. Asunnonhankinta Oy:n osalta talouden tasapainottamissuunnitelma tehty, valtuusto hyväksyi suunnitelman. Toimet aloitettu. Valtionkonttorin päätöstä tasapainottamissuunnitelmasta ja avustuksesta odotellaan. 3. Hallinnon edustajat ovat osallistuneet työpajoihin, maakunnan yhteinen valmistelu edennyt hitaasti. 4. Hallintotiimi aloitti kokoontumiset raportoinnin/palveluluokituksen osalta keväällä, kaikkien toimialojen kanssa käytiin tilinkartat lävitse ja tehtiin tarvittavat muutokset. Talousarvion laadinnasta järjestettiin esimiehille ja toimistohenkilöille elokuussa koulutus.
Tunnusluvut ja mittarit 1. -kehittämistoimien toteutuminen 100%, seuranta oikea-aikaista: syksyllä kysely. -hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto keskeytynyt -perhdyttämisoppaan käyttöönotto: on otettu käyttöön. -henkilöstön tyhy-toiminnan aktivointi: poikkeukselliset olosuhteet eivät mahdollistaneet mitään yhteisiä virkistys tms. toimia. 2. -tehtyjen toimien lukumäärä ja vaikuttavuus: arviointi liian aikaista. 3. -tietoja hyödynnetään julkisissa palveluissa yhdenmukaisesti, laadukkaasti ja tietoturvallisesti: keskeytynyt koronan takia.

170 Yleishallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-55 739	-70 000	-44 056,91	25 943
M E N O T (ulkoiset)	440 530	495 992	381 206,16	-114 786
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	384 792	425 992	337 149,25	-88 843
Suunnitelmapoistot	6 588	3 982	17 447,05	13 465
Tulot (sisäiset)	-46 897	-53 410	-42 524,03	10 886
Menot (sisäiset)	59 949	61 761	85 041,18	23 280
TOIMINTAKATE (sisäiset)	19 640	12 333	59 964,20	47 631
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	404 432	438 325	397 113,45	-41 212
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	129,63	139,95	130,07	

180 Taloushallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Taloushallinto sisältää palkanlaskentapalvelut, kirjanpito- ja palvelut (ostopalvelu Kuntalaskenta, myynti- ja ostoreskontra kunnan toimintaa), hankkeiden maksatukset, perintään osallistuminen ja ICT-palvelut kunnan toimintana
Vastuhenkilö Hallintojohtaja
Sitovia tavoitteita 1. Kirjanpito- ja palveluiden uudelleen organisointi, eri vaihtoehdot tarkkaan tutkien. 2. Talouspalveluiden tuottaminen oikein ja ajallaan päätöksenteon tueksi, ajantasainen raportointi. 3. Talouskoulutus avainhenkilöille, osaamistason mukaisesti.
Toteuma: 1-12kk: 1. Kuntalaskennan kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen päädyttiin 1+1 vuoden ratkaisuun. Muut vaihtoehdot vielä auki, selvitetään 2021. 2. Kevään viiveen (talousarviomuutokset 2% kaikki toimialat) jälkeen päästiin normaali rytmiin. 3. TA-koulutus järjestetty. Toimialojen kanssa järjestettiin työpajat, joissa raportointiin liittyvät palveluluokat päivitettiin.
Tunnusluvut ja mittarit

180 Taloushallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-59 634	-40 000	-55 852,11	-15 852
M E N O T (ulkoiset)	595 912	583 581	594 554,73	10 974
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	536 278	543 581	538 702,62	-4 878
Suunnitelmapoistot	710	0	8 517,33	8 517
Tulot (sisäiset)	-334 042	-338 431	-331 655,66	6 775
Menot (sisäiset)	18 778	24 055	30 510,82	6 456
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-314 555	-314 376	-292 627,51	21 748
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	221 723	229 205	246 075,11	16 870
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	71,07	73,18	80,60	

70 Yleishallinto, työllistymistä edistävät palvelut**Toiminnan kuvaus**

Työllistymistä edistävien palvelujen tehtävänä on tukea ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymistä ja ehkäistä kuntalaisten työttömyyden pitkittymistä, yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin toimijoiden sekä muiden viranomaisten ja kunnan eri toimialojen kanssa.

Perustoimintana on työnhakijoille suunnattu yksilöllinen tuki- ja ohjaus työn, palkkatukityön, työkokeilu- ja opiskelupaikan suunnitteluun, etsimiseen ja käynnistämiseen sekä tarvittaessa työkyky ja eläkeselvittelyt.

Yritykselle ja työnantajalle palvelu on tukea soveltuvan työntekijän löytämiseen, mahdollisten koulutusratkaisujen selvittämiseen, ohjausta uuden työntekijän vastaanottamiseen sekä yhteyshenkilönä toimimista työnantajien, TE-toimiston ja työeläkekuntoutuksen välillä.

Kunnan sisäisenä toimintana järjestetään palkkatukityöjaksoja, työkokeilumahdollisuuksia ja työtoimintaa.

Vastuuhenkilö

Hallintojohtaja (työsuunnittelija)

Sitovia tavoitteita

1. Estää työttömien työnhakijoiden määrän kasvua ja työttömyyden pitkittymistä
2. Edistää työnhakijoiden ja -antajien ammatillista kohtaamista paikallisen palveluohjauksen keinoin
3. Löytää yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa piilotyöpaikkoja ja erilaisia työssä oppimisen mahdollisuuksia
4. Tukea nuoria, työnhakijoita ja alanvaihtajia ammatillisen suunnan selkeytymisessä, opiskelumahdollisuuksien kartoittamisessa ja opiskelupaikan järjestymisessä
5. Vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja työmarkkinatuen kuntaosuus-maksuja
6. Ohjata työnhakijoita, joiden työ- ja toimintakyky kuvautuu työelämään riittämättömänä, terveydenhuollon ja eläkeselvittelyjen piiriin
7. Kehittää yhteistyössä oppilaitosten kanssa ammatillisen koulutuksen jalkautumista Rautalammin Sisä-Savoon

Perusteluita

Työttömien työnhakijoiden määrä on kohonnut maltillisesti poikkeavasta Korona epidemiatilanteesta huolimatta, työttömyysprosentin pysyessä 2-3% yksikköä koko maan keskiarvoa alhaisempana. Asiakkaat ovat ohjautuneet työhön, työkokeiluihin, opiskelemaan sekä pitkille sairauslomille tai työkyvyttömyyseläkkeelle. Yrityksistä, yhdistyksistä ja kunnasta on löytynyt avoimia, piilo- ja palkkatukityöpakkoja. Duuni edellä koulutushankkeen kautta tutkinto- ja osatutkinto koulutuksen on aloittanut liki 50 rautalampilaista sos.- ja terveystieteiden, puhtaanapidon, kiihteistönhuollon, ravitsemus- ja liiketalouden, puuteollisuuden, verhoilun ja media-alan ammatteihin.

Pitkäaikaistyöttömyys on kohonnut maltillisesti, selittyen Koronan tuomilla muutoksilla, rekrytoinnin kohtaanto-ongelmalla, kielteisillä työkyvyttömyyseläkepäätöksillä, pitkäaikaistyöttömien henkilöiden kuntaan muutamisilla. Nuoret (alle 29v) työnhakijat ovat työllistymistä edistävien palvelujen ja/tai etsivän nuorisotyön piirissä. Rautalammin

on käynnistynyt Savon ammattiopiston Duuni edellä hankkeen kautta kiinteistöhuollon koulutus.

Tunnusluvut ja mittarit

	2018	2019	2020
Työllinen työvoima	1234	1235	1217
Työttömiä työnhakijoita (vuoden ka)	112	115	136
Työttömyys % työvoimasta(vuoden ka) Rlampi	9,1	9,3	11,3
Työllistämiskimenot			
Työllistämiskitulot			
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle	90 792,92€	80 997,72€	111016,13
Erittely: Kela kuntaosuus 300-999 pv. työttömyydestä (50%)	49 880,13€	44 353,89€	53594,06
Kela kuntaosuus yli 1000 pv. työttömyydestä (70%)	40 912,79€	36 643,83€	57422,07

26 Elinkeinotoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Toimialan tehtävänä on kuntakonsernin elinvoimaan, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

Rautalammin elinkeinotoimen palvelut tuottaa Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, jossa Rautalammin kunta on yksi kuudesta omistajasta. Kehitysyhtiön kautta kunnassa tuotetaan yrityspalvelua (elinkeinoasiamies) lähipalveluna sekä kehittämishanketoimintaa, jonka kohdentamisesta vastaa kehitysyhtiön hallitus. Kunnalla voi kehitysyhtiön kautta tapahtuvan hanketoiminnan lisäksi olla omaa kehittämishanketoimintaa.

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy tuottaa uusien yrittäjien perustamisneuvontaa osana Uusyrityskeskusten verkostoa. Toiminta on laatusertifioitua.

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Yritysten kehittämishankkeita tai -toimenpiteitä käynnistyy 6 kappaletta. *(Elinvoimaohjelma: kannattava kasvu)*
2. Sukupolven- tai muita omistajanvaihdoksia tapahtuu 2 kappaletta. *(Elinvoimaohjelma: palvelurakenteen turvaaminen)*
3. Ammatillisten koulutusmahdollisuuksien kehittäminen edelleen seudullisesti ja paikallisesti. *(Elinvoimaohjelma: palvelurakenteen turvaaminen)*
4. Master Plan -suunnitelman päivittäminen. Suunnitelma ohjaa matkailutoimialan kehittämistä. Tavoitteena kansallispuiston paikallistaloudellisten vaikutusten kasvu. *(Elinvoimaohjelma: kansallispuisto yhteistyön alustana, matkailupalvelujen tuotteistaminen)*
5. Kehitetään infopiste -konsepti matkailuyrityksiin ja matkailuesite kesälle 2020 yhteistyössä matkailualan toimijoiden kanssa. *(Elinvoimaohjelma: matkailupalvelujen tuotteistaminen, markkinointi, kansallispuisto yhteistyön alustana)*
6. Käynnistetään tulevaisuustyö, jossa kartoitetaan skenaariot paikkakunnan tulevaisuudesta sekä luodaan vaihtoehtoiset skenaariot. *(Elinvoimaohjelma: elävä kuntakeskus, digitaalisesti läsnä oleva kunta)*
7. Tontti- ja asukasmarkkinointiin panostaminen. *(Elinvoimaohjelma: elävä kuntakeskus, markkinointi)*
8. Viestintäohjelman toimenpiteiden toteuttaminen: 3 kappaletta. *(Viestintäohjelma 2019-2022)*

Toteuma

1. Tiedossa olevat rahoituspäätökset: 2 kappaletta (yhteensä 105.000 eur). Koronapandemiaan liittyvän poikkeusrahoituksen kehittämishankerahoitusta Rautalammin kunnalle on kanavoitunut 10 hankkeeseen (yhteensä 422.060 eur). Summassa ei ole mukana tilanneanalyysi-/esiselvitysrahoituksia.
2. Ei tiedossa olevia omistajanvaihdoksia.
3. Syksyllä 2020 on käynnistynyt Rautalammin mahdollisuus suorittaa kiinteistöhoitajan perustutkinto. Lisäksi Suonenjoella käynnistyy ravintola- ja catering-alan perustutkinto (kokki) sekä puhtaus- ja kunnossapitoalan perustutkinto (toimitilahuoltaja) sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja koulutukset. Kaikissa em. koulutuksissa on rautalampilaisia opiskelijoita. Koulutukset järjestää Sakky ja koulutukset on mahdollista suorittaa myös työvoimakoulutuksena. Yhteistyössä Sakky ja alueen metallialan yritysten

kesken on tarjolla kokonaisuus, jossa perusopinnot tapahtuvat Sakkyn Kuopion kampuksella ja työpaikoilla tapahtuva oppiminen alueen kumppaniyrityksissä.

4. Toteutui suunnitellusti.
5. Toteutui suunnitellusti.
6. Ei toteutunut. Koronapandemian vaikutus oli merkittävä, sillä ideoivan työskentelyn toteutus etäyhteyksin on haastavaa.
7. Toteutui suunnitellusti, työ jatkuu.
8. Ei toimenpiteitä. Viestintäkoordinaattorin toimi oli valtaosan vuodesta täyttämättä.

Tunnusluvut ja mittarit

26 Elinkeinotoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-7 161	-2 000	0,00	2 000
M E N O T (ulkoiset)	225 524	266 060	224 347,92	-41 712
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	218 364	264 060	224 347,92	-39 712
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	8 183	9 153	9 214,31	61
TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 183	9 153	9 214,31	61
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	226 547	273 213	233 562,23	-39 651
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	72,61	87,23	76,50	

270 Maaseututoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Sydän-Savon maaseutupalvelun tehtävänä on 11 kunnan ja kaupungin alueella huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palveluiden kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutupalvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Vastuuhenkilö

Maaseutuasiamies / Sydän-Savon maaseutupalvelu

Sitovia tavoitteita

1. Kehitetään aktiivisesti maatilataustaista yritystoimintaa ja toimintaympäristöä.
 - Yhteistyössä maakunnan alalla toimijoiden kanssa jatkettu tavoitteita tukevia kehittämishankkeita. Kausityövoimahaasteisiin ja maatalousyritysten poikkeustilanteiden varautumisvalmiuksiin käynnistynyt omia kehittämistoimia.
2. Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja hyödyntäminen.
 - Toteutunut tavoitteiden mukaisesti.
3. Palveluiden hallittu kustannuskehitys / tehostaminen.
 - Sydän-Savon maaseutupalvelun toimintakulut 94 % edellisestä vuodesta.
 - Maatilataustaisen yritystoiminnan kehittämispalveluja kehitetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Toteuma**Informatiiviset tunnusluvut**

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1 750	1 749	1694
Maksetut maataloustuet, M€	58	63	58
Maaseutuviranomaistehtävät			
- maatilaa/htv	171	180	178
- €/aktiivimaatila	336	338	338
- €/peruslohko	15,00	15,06	14,74
Maaseutuyritysten kehittäminen*			
- €/aktiivimaatila	103,25	110,15	90,06
- €/maaseutualueen asukas	2,45	2,60	2,16

* ei sisällä erillisten kehittämishankkeiden kuntavastinrahaa

Tunnusluvut ja mittarit

Maatalouden viljely- ja eläinperusteisia tukia maksettiin Rautalammillla 103:lle tilalle 3.607.832 € vuonna 2020. Peltoa viljelyksessä n. 4350 ha ja maitoa tuotettiin 16 tilalla n. 4.8 miljoonaa litraa. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia maksettiin 84:lle yksityistielle 46.370 €. Yksityistieavustuksen piirissä 232 km yksityisteitä.

270 Maaseututoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	53 352	55 334	44 890,55	-10 443
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 352	55 334	44 890,55	-10 443
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	5 149	8 100	8 665,39	565
TOIMINTAKATE (sisäiset)	5 149	8 100	8 665,39	565
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	58 502	63 434	53 555,94	-9 878
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	18,75	20,25	17,54	

307 Perusturvan hallinto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Perusturvan hallinto tuottaa laadukasta johtamista ja toimivia perusturvan hallinto- ja toimistopalveluita, jotka mahdollistavat laadukkaiden peruspalveluiden tuottamisen. Lisäksi tuotetaan perheoikeudelliset palvelut
Henkilöstö: Perusturvajohtaja ja toimistosihteeri.

Vastuuhenkilö

Perusturvajohtaja.

Sitovia tavoitteita

1. Palvelutehtävärakenteen käyttöönottoon valmistautuminen, käytössä 1.1.2021
2. Palveluasumisen kilpailutus vuodesta 2021 alkaen
3. Kuljetuspalveluiden kilpailutus kesäkuusta 2020 alkaen
4. Kanta-arkistoon siirtymiseen valmistautuminen
5. Kuntien yhteistyössä tuotettavien sosiaalipalveluiden mahdollisuuden selvittäminen.

Toteuma:**1-12kk:**

1. Palvelutehtävärakenteen käyttöönotto ei toteutunut aikataulussa, toteutuu maaliskuu 2021
2. Palveluasumisen kilpailutus vuoden 2021 alkaen toteutui
3. Kuljetuspalveluiden kilpailutus ja hankinta on tehty
4. Kanta-arkistoon siirtymiseen valmistautumista varten on pyydetty TietoEVERYltä ns. road map -tarjous, joka on hyväksytty, valmistelua aloitettu
5. Kuntien yhteistyössä tuotettavien sosiaalipalveluiden mahdollisuuden selvittämistä on jatkettu konsultti Jouko Luukkosen toimesta kevään aikana. Loppuvuodesta Savogrown alueen sosiaalijohto valmistellut johtamisen pilotoinnin aloittamista vuonna 2021

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Perusturvalautakunnan kokouksia	9	11	9	7	8	8
Käsitellyjä asioita	85	101	100	65	100	80

307 Perusturvan hallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	133 947	135 864	131 570,51	-4 293
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	133 947	135 864	131 570,51	-4 293
Suunnitelmapoistot	0	0	580,77	581
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	94 266	91 595	102 209,82	10 615
TOIMINTAKATE (sisäiset)	94 266	91 595	102 790,59	11 196
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	228 213	227 459	234 361,10	6 902
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	73,15	72,62	76,76	

310 Sosiaalipalvelut / 3030 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus Kokkatoiminta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa laadukasta ja kuntouttavaa työ- ja päivätoimintaa erityisryhmille. Tuottaa palveluja yrityksille ja kunnan muille sektoreille, sekä tekee alihankintatöitä.

Henkilöstö: 1,5 ohjaajaa, vastaava ohjaaja ja pesulatyöntekijä.

Kehitysvammaisten avohuollon ohjaus 0,5 ohjaajaa.

Vastuuhenkilö

Vastaava ohjaaja.

Sitovia tavoitteita

1. Duuni edellä hankkeen kautta suorittaa pesulassa Savon ammattiopiston toimitilahuollon tutkinnon osia kaksi henkilöä oppisopimuksella ja kaksi koulutussopimuksella.
2. Asiakkaat tutustuvat kunnan tarjoamiin liikunta- ja kulttuuripalveluihin ryhmätoimintana.
3. Henkilöstön täydennyskoulutukset kaikille ohjaajille.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Opinnot loppuunsaatettu tavoitteiden mukaisesti.
2. Kokkatoiminnan asiakkaiden lähiohjaus keskeytetty koronan vuoksi 16.3. ja aloitettu uudelleen 3.8. Tavoite ei ole täysin toteutunut. Syksyllä tehty syysretki Pitkälähdessä laavulle.
3. Koulutuksia jouduttu perumaan koronan vuoksi. Osallistuttu kevään aikana kuitenkin etäkoulutuksiin videovälityksellä. Syksyllä henkilöstö käynyt ensiapukoulutuksissa.

Tunnusluvut ja mittarit

						TOT 1-12
Työtoiminnan (Kokkatoiminnan) asiakkaat:	TP2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	kk/2020
Mielenterveyskuntoutujat	14	15	10	11	10	10
Kehitysvammaiset (sis. ulkokuntamyynnin)	12	13	12	9	15	10
Kuntouttava työtoiminta/palkkatuki ja työkokeilu	9	11	10	7	8	13
Asiakkaita Kokan ulkopuolella avotyössä					4	3

310 Sosiaalipalvelut	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-210 649	-342 994	-481 541,29	-138 547
M E N O T (ulkoiset)	3 870 947	4 150 312	3 865 683,95	-284 628
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 660 297	3 807 318	3 384 142,66	-423 175
Suunnitelmapoistot	5 972	4 180	4 180,20	0
Tulot (sisäiset)	-31 791	-26 500	-25 080,02	1 420
Menot (sisäiset)	56 804	65 804	66 813,86	1 010
TOIMINTAKATE (sisäiset)	30 984	43 484	45 914,04	2 430
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 691 282	3 850 802	3 430 056,70	-420 745
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1183,10	1229,50	1123,50	

3030 Kehitysvammahuolto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-123 379	-126 100	-119 491,43	6 609
M E N O T (ulkoiset)	1 510 953	1 506 662	1 352 364,83	-154 297
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 387 574	1 380 562	1 232 873,40	-147 689
Suunnitelmapoistot	5 972	4 180	4 180,20	0
Tulot (sisäiset)	-31 791	-26 500	-25 080,02	1 420
Menot (sisäiset)	40 319	42 093	53 549,52	11 457
TOIMINTAKATE (sisäiset)	14 500	19 773	32 649,70	12 877
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 402 074	1 400 335	1 265 523,10	-134 812
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	449,38	447,11	414,52	

310 Sosiaalipalvelut / 330 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten paja**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä yhteiskunnasta, edistää nuoren elämänhallintaa, ohjata häntä koulutukseen ja auttaa häntä löytämään polkuja työelämään. Paja tuottaa matalankynnyksen palveluita (sis. starttipaja ja nuortenryhmä) kaikille alle 29 -vuotiaille Rautalammillä asuville nuorille. Henkilöstö: 1,5 ohjaajaa.

Vastuhenkilö

Kokkatoiminnan ohjaaja.

Sitovia tavoitteita

1. Lisätään toiminnan näkyvyyttä mm. sosiaalisessa mediassa.
2. Kohdennetaan palvelut nuorten tarpeen mukaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa mm. lisäämällä yksilövalmennusta.
3. Paikallisiin yrityksiin ja harrastusmahdollisuuksiin tutustuminen.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Korona tilanteen aikana viestintä ja toiminta nuorten kanssa tapahtui pääosin sosiaalisessa mediassa. Kokkatoiminnan sivuille uusittiin nuortenpajan osalta tekstit. FB + Instagram sivut uudistettu.
2. Pajalla käynnistettiin uudelleen starttipaja. Uusien pajalaisten sitouttamiseen panostettiin ja yksilövalmennusta aloitustilanteessa lisättiin. Toimintatavan muutos koronan aikaan, lähiohjaus täysin yksilövalmennusta, ryhmätoiminnot netissä ja pihakahvitapaamisilla. Uutena palvelumuotona otettu käyttöön pajasopimus.
3. Yritysvierailut Ecomet ja Rakennuspalvelu Miskalaan. Osallistuminen megatärskyille Kuopiossa sekä rekrymessuille Suonenjoella. Erilaisiin luontoaktiviteetteihin (kans.puisto,frisbee golf, sienestys, marjastus,kalastus) ja harrastusmahdollisuuksiin (jousiammunta, autojen asennus ja rakennus) tutustuminen.

Tunnusluvut ja mittarit

ASIAKKAAT Nuorten Paja	TA 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-4 kk/2020	TOT 1- 12 kk/2020
Kuntouttavassa työtoiminnassa	6	2	4	3	4	4	6
Mielenterveyskuntoutujat				2	3	2	1
Muut (ryhmätoiminnot, työkokeilu tms.)	9	2	0	1	5	2	6

310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon uusille asiakkaille laaditaan toimintakykyarvioon perustuvat erityishuolto-ohjelmat ja hoito- ja palvelusuunnitelmat. Niiden mukaiset palvelut järjestetään ilman aiheutonta viivästystä. Voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmien tarkistetaan ja päivitetään vähintään joka toinen vuosi. Henkilöstö: Sosiaalityöntekijä (0,7) ja avohuollon ohjaaja (0,5).

Vastuuhenkilö

Vammaispalveluiden sosiaalityöntekijä.

Sitovia tavoitteita

1. Kaikilla asiakkailla on voimassa oleva ja laadukas palvelusuunnitelma sekä oikein mitoitettut palvelut.
2. Sosiaalityöntekijän täydennyskoulutus vammaispalveluiden lainsäädäntöön ja toiminnan kehittämiseen.
3. Osallistuminen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Kaikilla asiakkailla on voimassa oleva ja laadukas palvelusuunnitelma sekä oikein mitoitettut palvelut.
2. Sosiaalityöntekijän täydennyskoulutus vammaispalveluiden lainsäädäntöön ja toiminnan kehittämiseen ei ole toteutunut, viranhaltijan virkavapaan ja viran täyttämättä olemisen johdosta.
3. Osallistuminen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn ei toteutunut viranhaltijan virkavapaan johdosta. Laatuedellytykset on määritellyt perusturvajohtaja.
Vammaispalveluiden asumispalvelut ja kuljetuspalvelut alittivat talousarvion 376 000 € johtuen Covid-19 aiheuttamasta palvelutarpeen vähenemisestä. Kehitysvammaishuollon osalta alitus oli 134 000€.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Vammaisten kuljetuspalveluja saaneet	104	92	85	93	97	82
Asunnonmuutostöitä	16	18	8	23	15	12
Henkilökohtaisia avustajia / asiakkaalla	23	27	22	21	25	22
Vammaisten asumispalveluissa	14	17	18	21	21	19
Laitoshoidossa	5	4	2	2	2	1

3055 Vammaispalvelut	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-781	0	-463,40	-463
M E N O T (ulkoiset)	956 480	1 249 566	877 145,27	-372 421
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	955 699	1 249 566	876 681,87	-372 884
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	5 658	5 000	1 850,85	-3 149
TOIMINTAKATE (sisäiset)	5 658	5 000	1 850,85	-3 149
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	961 357	1 254 566	878 532,72	-376 033
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	308,13	400,56	287,76	

310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö ja 3050 Mielenterveyspalvelut**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Sosiaalipalvelut tuottavat ehkäiseviä ja korjaavia sosiaalipalveluita niiden tarpeessa oleville kuntalaisille.

Lastensuojelun tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten kasvuympäristön olosuhteita siten, että lapset voivat hyvin ja mahdollisimman moni lapsi voi asua omassa kodissaan.

Mielenterveys- ja päihdetyössä tärkeänä tavoitteena on parantaa asiakkaiden psykososiaalista hyvinvointia ja lisätä heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa.

Henkilöstö: 2 sosiaalityöntekijää, 2 perhetyöntekijää, psykososiaalisen kotikuntoutuksen työntekijä ja pakolaisohjaaja

Vastuuhenkilö

Perusturvajohtaja, kotihoidon vastaava, sosiaalityöntekijät.

Sitovia tavoitteita

1. Perhetyön saatavuutta lisätään ja otetaan käyttöön Nepsy -toimintamalli.
2. Otetaan käyttöön Tuva -mittaristo mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelutarpeen ja palvelun vaikuttavuuden arvioissa.
3. Otetaan käyttöön Lapset puheeksi -menetelmä.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Perhetyöntekijät ovat opiskelleet Nepsy -toimintamallia suunnitelman mukaisesti. Perhetyötä on tehostettu ensimmäisen neljänneksen aikana, sekä Covid-19 aiheuttaman poikkeusolojen aikana mm. lisäämällä puhelimen kautta asiakaskontakteja.
2. Tuva-mittariston käyttöönottoa ei toteuteta vuoden 2020 aikana. Perusteena säästöt ja Suonenjoen kaupungin sekä Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa kädyt keskustelut mittariston käyttöönotosta.
3. Lapset puheeksi menetelmää otettu käyttöön koulutusten myötä.

Covid-19 poikkeusolojen vuoksi psykososiaalisen kotikuntoutuksen kotikäyntejä suoritettiin STM:n ohjeiden mukaisesti, joka näkyy kotikäyntien määrän laskuna. Työntekijä ollut asiakkaisiin yhteydessä puhelimen kautta.

Perusturvaosastolla osallistuttiin kunnan talouden tasapainottamisohjelmaan.

Pakolaisohjaaja oli kuusi kuukautta palkattomalla työlomalla, eikä hänelle otettu sijaista. Työtehtäviä jaettiin perhetyön tiimin sisällä. Uusia pakolaisia suunniteltiin otettavaksi työloman jälkeen.

Lastensuojelun (251t€) ja mielenterveyden asumispalveluiden (54t€) osalta talousarvio ylittyi ennakoidun palvelutarpeen johdosta.

Perheneuvolan kustannukset alittuivat 22t€ johtuen henkilöstövajeesta. Sosiaalityössä henkilöstövaje aiheutti 14t€ alituksen.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Huostaanotettuja lapsia	3	6	4	4	4	4
Sijoitukset:						
Laitokset	2	3	3	2	2	7
Perhehoito	2	2	2	2	2	2
Jälkihuollettavat	2	1	3	3	3	5
Päihde- ja mielenterveyshuollon palveluasuminen	16	13	12	12	12	13
Psykososiaalinen kotikuntoutus käyntimäärät					400	316
Perhetyön perheet					18	15
Kotouttamisohjaajan pakolaisperheet					8	6

Sosiaalityö	TP 2019	TA 2020 (sis. muutokset)	TP 2020	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-42 047	-155 050	-323 130,37	-168 080
M E N O T (ulkoiset)	706 832	705 874	898 006,29	192 132
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	664 785	550 824	574 875,92	24 052
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	134	8 132	1 730,80	-6 401
TOIMINTAKATE (sisäiset)	134	8 132	1 730,80	-6 401
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	664 919	558 956	576 606,72	17 651
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	213,12	178,47	188,87	

3050 Mielenterveyspalvelut	TP 2019	TA 2020 (sis. muutokset)	TP 2020	Ero
T U L O T (ulkoiset)	-27 234	-41 144	-26 037,45	15 107
M E N O T (ulkoiset)	418 689	408 923	448 631,43	39 708
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	391 455	367 779	422 593,98	54 815
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	391 455	367 779	422 593,98	54 815
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	125,47	117,43	138,42	

310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen ilman aiheetonta viivystystä. Asiakkaiden sosiaalisen tilanteen selvittely ja tarpeellinen tuki aikuissosiaalityön keinoin. Merkittävä väline on kuntouttava työtoiminta. 0,1 sosiaalityöntekijää.

Vastuuhenkilö

Sosiaalityöntekijä.

Sitovia tavoitteita

1. Kaikki asiakkaat saavat ajanvarausajan viimeistään viiden arkipäivän sisällä. Päivystysasiakkaat saavat palvelun saman päivän aikana.
2. Kaikkien asiakkaiden sosiaalinen tilanne selvitetään ja huomioidaan kokonaisvaltaisesti palveluissa.
3. Kotikäyntejä erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden luo lisätään.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Kaikki asiakkaat ovat saaneet ajanvarausajan viimeistään viiden arkipäivän sisällä. Päivystysasiakkaat saavat palvelun saman päivän aikana. Osa vastaanotoista toteutettu puhelimitse.
2. Kaikkien asiakkaiden sosiaalinen tilanne on selvitetty ja huomioitu kokonaisvaltaisesti palveluissa.
3. Kotikäyntejä erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden luo ei ole maaliskesäkuussa voitu lisätä epidemian johdosta. Myös kesän aikana kotikäyntejä on tehty vähän toisen sosiaalityöntekijän viran oltua täyttämättä.
4. Työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 31t€ johtuen kuntaan muutosta ja yrittäjien oikeudesta työmarkkinatukeen koronaepidemiasta johtuen.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneita kotitalouksia	24	27	67	56	40	53
Kuntouttavan työtoiminnan parissa henkilöä	17	11	34	35	30	35

3090 Toimeentulotuki	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-15 703	-20 700	-9 235,53	11 464
M E N O T (ulkoiset)	110 100	110 200	133 158,85	22 959
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	94 397	89 500	123 923,32	34 423
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	94 397	89 500	123 923,32	34 423
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	30,26	28,58	40,59	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kotihoito tuottaa oikea-aikaisia ja kustannustehokkaita koti- ja tukipalveluja sekä kotisairaanhoidtoa kuntalaisille. Kotihoidon ja tukipalvelujen avulla pyritään turvaamaan asiakkaan hyvä elämä sekä tukemaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään. Omaishoitajuutta tuetaan erilaisten palvelukokonaisuuksien avulla. Psykososiaalista kotikuntoutuksen avulla tuetaan asiakkaiden arjen sujuvuutta vahvemman palvelun avulla.

Kotihoidon henkilöstö 26: 1 kotihoidon vastaava, 3 sairaanhoitajaa / terveydenhoitajaa, 22 lähihoitajaa ja 1 yhteinen fysioterapeutti palveluasumisen kanssa.

Vastuhenkilö

Kotihoidon vastaava.

Sitovia tavoitteita

1. Palvelukoti Aapelin muuttaminen ryhmäkodiksi.
2. Hyvinvointiteknologian käyttöönotto kotihoidossa.
3. Kaikki työntekijät suorittavat saattohoidon verkkokoulutuksen.
4. Ympäri vuorokautisen kotihoidon kehittäminen.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Palvelukoti Aapelin muutos ryhmäkodiksi toteutui kokonaisuudessaan vasta 5/2020. Muutoksen viipymisen vuoksi palkkakustannukset alkuvuonna ylittyivät. Palkkakustannusten ylittymiseen vaikuttavat myös vuosilomien korvaaminen rahallisesti työsuhteen päättyessä. Covid-19 aiheuttamat äkilliset poissaolot nostivat palkkakuluja, koska sijaistarve kasvoi kunnan koronatilanteen vuoksi. Osa henkilökunta vajeesta on jouduttu teettämään ylityönä.
2. Videovälitteiset etäyhteydet ovat olleet käytössä ja niiden käytöstä on saatu hyviä kokemuksia, varsinkin Covid-19 aiheuttamien erityistoimien aikana. Ennaltaehkäisevien kotikäyntien määrä vähentyi Covid-19 aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Covid-19 poikkeustilan aikana hoitotarvikkeiden (suojaimet) hankinta monikertaistui ja näkyy ylityksenä toteumassa. Kotihoidossa on käytetty suun- nenäsuojuksia välittömässä asiakastyössä, ja henkilökunta kouluttautunut suojavarusteiden oikeaoppiseen pukeutumiseen ja riisumiseen. Kotihoitoon on hankittu suojaimia STM:n ohjeiden mukaisesti. Covid-19 aiheutuneista kustannuksista on maksettu valtion korvaus, jota ei ole tiliöity tulona kotihoidon kustannuspaikalle.
3. Kotihoidon työntekijät ovat suorittaneet saattohoidon verkkokurssin kahden ensimmäisen neljänneksen aikana. Lisäksi viisi työntekijää osallistui saattohoidon asiantuntijuus koulutukseen oppisopimuksena.

4. Ryhmäkoti Aapelin toiminnan käynnistyttyä pystyttiin aloittamaan myös yön aikainen kotihoito taajaman alueella. Yön aikainen kotihoito on toteutunut tarvittavissa määrin.

Covid-19 poikkeusolojen aikana kotihoidosta on fysioterapeutin toimesta kontaktoitu yli 75-vuotiaita sekä omaishoidontuen piirissä olevia kuntalaisia 1-3 kertaa.

Covid-19 aiheutti kustannuslisäystä 99t€.

Kotikäyntien osalta määrä kasvoi toisen neljänneksen jälkeen, koska ryhmäkodiksi muuttuneen Aapelin käynnit tilastoidaan kotihoidon lukuihin.

Kotihoidon ja vanhuspalvelujen osalta siirryttiin käyttämään viimeisellä neljänneksellä Alue-Pegasosta potilastietojärjestelmänä. Järjestelmän hankintaan ei osattu varautua talousarviossa ja sen hankinta näkyy asiantuntijapalveluiden ylityksenä. Siirtyminen Alue-Pegasokseen oli kuitenkin ajankohtainen, koska myös terveydenhuollon potilastietojärjestelmä muuttuu, emmekä olisi voineet työskennellä vanhan järjestelmän kautta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Kotihoidon (KSH ja kotipalvelu) asiakaskäynnit	36 986	42 374	42 011	44 308	58 000	58 259
Kotihoidon ja tukipalvelujen kotitaloudet	164	160	206	213	170	179
Ennalta ehkäisevät kotikäynnit	61	61	65	78	70	48
Omaishoidon tuki	33	29	27	22	25	29

330 Kotihoito- ja vanhuspalvelut	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-969 295	-953 436	-856 579,71	96 856
M E N O T (ulkoiset)	3 381 896	3 499 478	3 487 794,37	-11 684
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 412 601	2 546 042	2 631 214,66	85 173
Suunnitelmapoistot	56 041	55 385	55 384,44	-1
Tulot (sisäiset)	-116 810	0	-52 438,44	-52 438
Menot (sisäiset)	499 034	392 450	461 603,07	69 153
TOIMINTAKATE (sisäiset)	438 265	447 835	464 549,07	16 714
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 850 866	2 993 877	3 095 763,73	101 887
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	913,74	955,90	1014,01	

3110 Kotihoito	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-290 138	-371 430	-366 884,45	4 546
M E N O T (ulkoiset)	1 393 090	1 610 830	1 755 154,86	144 325
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 102 952	1 239 400	1 388 270,41	148 870
Suunnitelmapoistot	3 724	3 068	3 067,72	0
Tulot (sisäiset)	-86 569	0	-51 835,24	-51 835
Menot (sisäiset)	190 711	259 175	265 568,22	6 393
TOIMINTAKATE (sisäiset)	107 866	262 243	216 800,70	-45 442
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 210 818	1 501 643	1 605 071,11	103 428
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	388,08	479,45	525,74	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Palvelukoti Pauliinassa tarjotaan rautalampilaisille vanhuksille 15 pysyvää ja kolme lyhytaikaista tehostetun palveluasumisen paikkaa. Lyhytaikaisella tehostetulla palveluasumisella tuetaan ikäihmisten kotona asumista ja mahdollistetaan 25 omaishoitajan vapaapäivien toteutuminen.

Päivätoimintaa tarjotaan 20 kotona asuvalle yli 65 v asiakkaille kotona pärjäämisen tueksi. Henkilöstöön kuuluu: palveluasumisen vastaava, 1 sairaanhoitaja, 10 lähihoitajaa ja yhteinen fysioterapeutti kotihoidon kanssa.

Vastuuhenkilö

Palveluasumisen vastaava.

Sitovia tavoitteita

1. Laadukkaat, tasapuoliset ja oikea-aikaisesti kohdennetut palvelut perusturvalautakunnan päättämien perusteiden pohjalta, asiakaspaikkojen täyttöaste 98%.
2. Saattohoidon järjestäminen sekä saattohoidon kehittäminen kotihoidon ja vanhuspalveluiden vastuualueella.
3. Päivätoiminnan tarjonta mukautetaan tarpeeseen siten, että päivätoiminnan päiviä tarjotaan 2-3 viikossa, jos hoitajamitoitus nousee vuoden aikana 0,7:ään.
4. Osallistuminen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Pauliinan intervallipaikat eivät ole olleet lyhytaikaisessa käytössä maaliskuun puolesta välistä alkaen vallitsevan poikkeustilanteen (korona) takia. Vuodeosastolta otettu kahdelle intervallipaikalle pitkäaikaista tehostetun palveluasumisen paikkaa odottavat asiakkaat. Ylipaikalla hetkellisesti asiakkaita ollut. Varhaiskasvatuksesta lähihoitajan työpanos käytössä 20.4 kolmen viikon ajan. Intervallihoito käynnistyi yhdellä intervallipaikalla kesäkuun alusta. Kaksi intervallipaikka ollut edelleen pitkäaikaiskäytössä. Kolme intervallipaikkaa syyskuun alusta normaali käyttöön.
2. Henkilökunta suorittanut saattohoidon verkkokurssin. Saattohoidon kehittäminen jatkunut. Kolme työntekijää osallistunut saattohoidon asiantuntijuus koulutukseen oppisopimuksena.
3. Päivätoiminnan asiakasmäärien vähentyessä ryhmät yhdistettiin maaliskuun alusta kahdeksi ryhmäksi. Päivätoiminta keskeytettiin STM:n ja hallituksen ohjeiden mukaisesti 16.3.20 alkaen toistaisesti. Päivätoiminnan vastaava ollut asiakkaisiin puhelimitse yhteydessä ja fysioterapeutti suorittanut kotikäyntejä tilanteen kartoittamiseksi.
4. Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn palveluasumisen vastaava osallistunut.

Palveluasumisessa käytetty suu-nenäsuojuksia välittömässä asiakastyössä STM:n ohjeiden mukaisesti ja siivousta tehostettu. Henkilökunta koulutautunut suojavarusteiden oikeaoppiseen pukeutumiseen ja riisumiseen.

Henkilökunnan tauot porrastetusti ja vierailut kielletty paitsi saattohoidossa olevien osalta.

Ulkona tapahtuvia vierailuita suositeltu 1.6.2020 alkaen ja mikäli sää ei ole sallinut, vierailuja järjestetty päivätoiminta tiloissa asianmukaisesti suojautuen. Omaisille kirjeitä ohjeiden muuttumisen myötä laitettu.

Covid -19 poikkeusolojen johdosta ylitystä lääke- ja hoitotarvikkeissa (suojaimet). Valtion avustuksia näiltä osin ei ole tiliöity palveluasumisen kustannuspaikalle.

Palvelukoti Pauliinan sairaanhoitaja irtisanoutui 7.12.2020. Sairaanhoitajan pysyvyydessä ja rekrytoinneissa ollut haasteita.

Kotihoidon ja vanhuspalvelujen osalta siirryttiin käyttämään viimeisellä neljänneksellä Alue-Pegasosta potilastietojärjestelmänä. Järjestelmän hankintaan ei osattu varautua talousarviossa ja sen hankinta näkyy asiantuntijapalveluiden ylityksenä. Siirtyminen Alue-Pegasokseen oli kuitenkin ajankohtainen, koska myös terveydenhuollon potilastietojärjestelmä muuttuu, emmekä olisi voineet työskennellä vanhan järjestelmän kautta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Palvelukoti Pauliina vrk:	6 435	6 303	6 356	6 348	6 570	6 510
Päivätoiminnan asiakaskäynnit kpl:	724	751	549	485	650	104
Perhehoito kpl:	1	0	0	0	2	0

3120 Palveluasuminen	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-326 102	-212 606	-235 868,28	-23 262
M E N O T (ulkoiset)	1 059 112	730 141	724 575,34	-5 566
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	733 010	517 535	488 707,06	-28 828
Suunnitelmapoistot	52 317	52 317	52 316,72	0
Tulot (sisäiset)	-15 101	0	-603,20	-603
Menot (sisäiset)	191 526	133 275	143 667,69	10 393
TOIMINTAKATE (sisäiset)	228 741	185 592	195 381,21	9 789
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	961 751	703 127	684 088,27	-19 039
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	308,25	224,50	224,07	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa ostopalveluna laadukasta tehostettua palveluasumista sen tarpeessa oleville kilpailutuksen ja vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Noin 50 % tehostetusta palveluasumisesta tuotetaan ostopalveluna.

Vastuhenkilö

Palveluasumisen vastaava.

Sitovia tavoitteita

1. Palveluiden kilpailuttaminen vuodesta 2021 alkaen.
2. Aloitetaan myös ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien tekeminen Avin ohjeistuksen mukaisesti. Tarkastuskäynnit toteutetaan laadukkaasti ja ohjauksellisesti.
3. Ostopalvelun lisääntyvään tarpeeseen vastataan kehittämällä aktiivisesti perhehoitoa osana PerhEke – hanketta. Tavoitteena yksi toimiva perhehoitaja.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Ikäihmisten ostopalveluiden kilpailutusasiakirjojen laadintaan on osallistuttu.
2. Ennalta ilmoittamattomat valvontakäynnit poikkeusolojen ohjeistusten noudattamisesta aloitettu huhtikuun lopulla. Covid -19 toimintaohjeita päivitetty yhteistyössä ostopalveluiden kanssa läpi vuoden.
3. PerhEke hankkeen ja Sakkyn kanssa yhteistyössä on järjestetty perhehoidon infotilaisuus 19.2.2020 Rautalammin kunnanvirastolla. Perhehoitajaa ei ole saatu rekrytoitua. Ostopalveluiden asiakaspaikoilla ylitystä, koska vuodeosastolta sijoitettu pitkäaikaispäätöksille meneviä asiakkaita. Suonenjoella aloittanut 11/2020 lyhytaikaista hoitoa tarjoava perhekoti. Tutustumassa käyty ja mahdollisia lyhytaikaisen hoidon asiakkaita kartoitettu yhdessä kotihoidon kanssa.

Sisä-Savon terveydenhuollosta pitkäaikaishoitoa tarvitsevia sijoitettu yksityisiin hoitokoteihin. Covid-19 poikkeusolojen vuoksi vuodeosaston käyttöä pyritty vähentämään ja asiakkaita siirretty tehostetun palveluasumisen piiriin, jotta vuodepaikat olisivat sairaalahoitoa tarvitsevien käytössä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Vanhuksia sijoitettu						
Ostopalvelut yhteensä vrk:	9 138	8 271	8 611	8 790	8 760	9 323

3130 Ostopalvelut	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-184 460	-150 000	-172 722,53	-22 723
M E N O T (ulkoiset)	875 955	924 822	980 195,38	55 373
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	691 495	774 822	807 472,85	32 651
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-15 140	0	0,00	0
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-15 140	0	0,00	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	676 355	774 822	807 472,85	32 651
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	216,78	247,39	264,49	

335 Ravintokeskus / Keskuskeittiö**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa ruokapalvelut kunnan oppilaitoksiin, päiväkoteihin ja kotihoidon asiakkaille.

Vastuuhenkilö

Ravitsemispäällikkö.

Sitovia tavoitteita

1. Biojätteen määrän mittaaminen ja minimoiminen.
2. Ylijäämäruuan myynnin kehittäminen.
3. Ikääntyneiden ravitsemuksen seuranta ja kehittäminen esim. vanhuspalvelun henkilöstöä kouluttamalla.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Biojätteen määrän minimoinen toteutunut
2. Ylijäämäruokaa myyty eläkeläisille
3. Tehty proteiinirikastettua ruokaa vanhuksille

Ulkoiset tulot kasvaneet ulkoisen asiakkaan ostojen lisääntyessä (Kuutinharju)
Sisäisten tulojen vähentymä Koronan aiheuttamasta etäkoulusta johtuen.

Tunnusluvut ja mittarit

Ateriat kpl:	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
Vanhukset	151 833	51 182	50 184	51 228	50 000	55 865
Koululaiset	83 069	108 722	107 130	103 848	95 065	69 760
Muu	10 000	9 811	7 508	17 352	12 045	19 332

335 Ravintokeskus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-83 736	-93 036	-117 362,59	-24 327
M E N O T (ulkoiset)	463 649	499 328	451 091,69	-48 236
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	379 912	406 292	333 729,10	-72 563
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-512 779	-510 676	-416 188,57	94 487
Menot (sisäiset)	45 092	50 671	50 222,78	-448
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-467 687	-460 005	-365 965,79	94 039
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-87 775	-53 713	-32 236,69	21 476
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	-28,13	-17,15	-10,56	

360 Kansanterveystyö**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Perusterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymään yhdessä Suonenjoen kaupungin kanssa.

Vastuuhenkilö

Johtava lääkäri.

Sitovia tavoitteita

Perusterveydenhuollon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Toteuma:**1-12 kk:**

Perusterveydenhuollon tavoitteiden toteuman raportoi Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Kustannukset ylittyivät 234 502 €.

Tunnusluvut ja mittarit

Hoitopäivät	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TOT 1-12 kk/2020
15-49 vuotiaat	74	20	27	158		23
50-64 vuotiaat	475	267	207	201		229
65-74 vuotiaat	386	830	717	590		744
75-84 vuotiaat	1 276	973	1 391	1 003		1 254
Yli 85 vuotiaat	2 439	1 321	1 306	1 453		1 550
Yhteensä	4 650	3 444	3 648	3 405		3 800
a´-hinta	214,95 €	210,13 €	229,50 €	235,75 €		253,96 €
Kustannukset yht.	999 703,50 €	723 687,72 €	837 216,00 €	802 728,75 €		965 048,00 €

360 Kansanterveystyö	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-217 588	-186 524	-179 485,41	7 039
M E N O T (ulkoiset)	3 311 517	3 589 991	3 824 492,72	234 502
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 093 929	3 403 467	3 645 007,31	241 540
Suunnitelmapoistot	33 260	33 260	33 259,63	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	34 989	35 333	39 185,65	3 853
TOIMINTAKATE (sisäiset)	68 248	68 593	72 445,28	3 852
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 162 177	3 472 060	3 717 452,59	245 393
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1013,52	1108,58	1217,64	

370 Sairaanhoitolaitokset
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Erikoissairaanhoito järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymään.
Vastuhenkilö Sairaanhoitopiirin johtaja.
Sitovia tavoitteita Erikoissairaanhoidon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
Toteuma: 1-12 kk: Erikoissairaanhoidon tavoitteiden toteuman raportoi Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
Tunnusluvut ja mittarit

370 Sairaanhoitolaitokset	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-17 662	0	-21 450,59	-21 451
M E N O T (ulkoiset)	4 874 757	5 214 907	5 127 140,57	-87 766
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 857 095	5 214 907	5 105 689,98	-109 217
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 857 095	5 214 907	5 105 689,98	-109 217
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1556,76	1665,04	1672,35	

380 Ympäristöterveydenhuolto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Ympäristöterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen , johon kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta.
Vastuuhenkilö Ympäristöterveysjohtaja
Sitovia tavoitteita Sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue.
Toteuma: 1-12 kk: Ympäristöterveydenhuollon tavoitteiden toteuman raportoi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue.
Tunnusluvut ja mittarit

380 Ympäristöterveydenhuolto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	195 470	214 120	189 273,86	-24 846
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	195 470	214 120	189 273,86	-24 846
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	195 470	214 120	189 273,86	-24 846
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	62,65	68,37	62,00	

404 Sivistyksen hallinto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on mahdollistaa osaston työntekijöiden toimintaedellytykset, edistää osaston toimintaa kuntastrategian mukaisesti sekä arvioida toiminnan taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpanee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua ja arviointia.

Vastuuhenkilö

Olli Lipponen

Sitovia tavoitteita

1. Viranhaltijapäätökset ja lautakunnan päätökset annetaan kuukauden kuluessa asian vireilletulosta.
2. Osaston työntekijöille pidetään kehityskeskustelut lähiesimiehen toimesta.
3. Laadimme osastolle viestintäsuunnitelman.

Toteuma:

1. Viranhaltijapäätökset ja lautakunnan päätökset on annettu kuukauden kuluessa asian vireilletulosta
2. Kaikille työntekijöille on pidetty vähintään yksi kehityskeskustelu lähiesimiehen toimesta
3. Viestintäsuunnitelmaa ei ole laadittu.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2018	TP2019	TA2020	TP2020
sivistyslautakunnan kokouksia	11	9	9	10
osastopalavereita	8	10	10	12

404 Sivistyksen hallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	52 844	44 543	47 048,08	2 505
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	52 844	44 543	47 048,08	2 505
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-511	-572	-313,43	259
Menot (sisäiset)	1 889	2 221	1 732,11	-489
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 378	1 649	1 418,68	-230
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 222	46 192	48 466,76	2 275
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	17,38	14,75	15,88	

410 Peruskoulutus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Toiminnassa keskeistä on kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaiden elämänhallintataitoja vahvistetaan ja heitä kasvatetaan vastuullisuuteen ja yritteliäisyyteen. Koulussa edistetään erilaisuuden hyväksymistä, toisten kunnioittamista, sosiaalisia taitoja ja hyvien tapojen hallintaa. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja käyttäytymisestään. Oppilaskuntatoiminnan avulla lisätään oppilaiden osallisuutta ja vastuullisuutta. Yhteistyö vanhempien kanssa on tiivistä mm. Wilma-viestien, vanhempainiltojen ja mahdollisen vanhempainyhdistyksen kautta. Koulussa toimii monialainen oppilashuollon tiimi, jonka tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. Koulut ovat mukana KiVa-kouluohjelmassa, joka ohjeiden mukaisesti ennaltaehkäisee kiusaamista ja syrjintää. Koulu tekee yhteistyötä mm. seurakuntien, nuoriso- ja kulttuuritoimen, urheiluseurojen sekä paikkakunnan yritysten kanssa
Vastuuhenkilö Rehtorit
Sitovia tavoitteita Toiminnan painopistealueet vuonna 2020 perusopetuksessa: 1. Koulun toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittäminen. 2. Hyvinvointityön painotus oppilaiden ja henkilöstön jaksamisessa. 3. Tiivis yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa koulun kehittämisessä.
Toteuma: 1.Tasokkaan perusopetuksen ja kasvatuksen toteuttaminen yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Matti Lohen koulussa on otettu käyttöön tiimimalli, perustettu johtotiimi sekä henkilökunnan tiimejä (opettajat ja ohjaajat) kehittämään koulun toimintakulttuuria. Johtotiimi ja henkilökunnan tiimit ovat kokoontuneet joka toinen viikko. Tiimimalliin on saatu ohjausta Parasta ennen-hankkeen koulutuksina sekä tutortukena. Matti Lohen koulussa on käynnistetty koulun arvojen kirkastaminen. Oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle järjestettiin Innoduel-kyselyt, joiden vastausten perusteella koulun arvoiksi muodostuivat sinnikkyys, vastuuntunto ja kunnioitus. Arvojen jalkauttamista jatketaan Matti Lohen koulun arjessa yhteistyössä oppilaiden kanssa. Opettajankokouksia on järjestetty tiimikokoontumisten lisäksi vuotena 2020 5 kertaa. Lisäksi kerran viikossa henkilökunnan kanssa pidetään viikkoinfo. Ohjaajapalaverit on järjestetty Matti Lohen koulussa 5 kertaa aina joka jakson vaihtuessa. Palaverit ovat

toimineet keskustelufoorumeina ohjaaja-opettaja-toiminnan kehittämisessä ja oikeanlaisessa resurssien jakautumisessa oppilaiden tuentarpeen mukaan.

Tehostetun tuen oppilaita on vuonna 2020 ollut Matti Lohen koululla ollut 40 ja erityisen tuen oppilaita 17. Matti Lohen koulussa toimivat pienryhmät sekä ala- että yläkoulun puolella. Yleisopetukseen osittain/kokonaan integroituja maahanmuuttajaoppilaita oli Matti Lohen koulussa ala- ja yläkoulussa vuonna 2020 yhteensä 10. Kerkonjoen koulussa erityisen tuen oppilaita on 3 ja tehostetun tuen oppilaita 6.

Perusopetuksen henkilökunnalle on järjestetty kehityskeskustelut. Molemmissa perusopetuksen yksikössä on suoritettu toiminnan arviointia CAF-kyselyillä. Vanhempainyhdistys on kokoontunut vuonna 2020 7 kertaa Matti Lohen koulussa. Korona vaikeutti yhdistyksen toimintaa siten, että kaikkia suunnitelmia ei voitu poikkeustilanteessa toteuttaa.

Korona-ajasta johtuen perusopetus on toiminut sekä lähi- että etäopetuksessa reagoiden nopeasti muuttuvaan koronatilanteeseen tartuntatautilain nojalla. Sekä opettajat että ohjaajat ovat tehneet tiivistä yhteistyötä oppilaiden tuen tarpeisiin vastaamisessa. Ennen joulua lähiopetukseen palattua Matti Lohen koulussa harjoitettiin työparityöskentelyä. Perusopetus on tehnyt tiivistä yhteistyötä kouluterveydenhoitajan, nuorisotyön, seurakunnan, muiden moniammatillisten asiantuntijoiden ja yhdistysten kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, koulunkäynnin tukemiseksi sekä arkielämän ja koulunkäynnin ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Kerkonjoen koulussa on annettu laadukasta opetusta ja kasvatusta. Työtä on kehitetty Common Assessment Framework -työkalun avulla. Erityistä huomiota on kiinnitetty ohjaaja – opettaja työskentelyyn ja tukiresurssien jakautumiseen.

2. Hyvinvointityön jalkauttaminen koulun arkeen

Henkilöstölle on keväällä 2020 järjestetty työterveyden luotsaama hyvinvointi- ja jaksamiskysely, jota purettiin yhdessä henkilöstön kanssa syksyllä 2020. Työterveyden kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä ja työterveys on tarjonnut palveluitaan mm. Henkilökunnan työssä jaksamiseen. Oppilaskuntapalavereita järjestettiin Matti Lohella alakoulun puolella 5, yläkoulun puolella 8 ja Kerkonjoen koulussa 5.

Tukioppilaskoulutusta on järjestetty Matti Lohella etä- ja lähikoulutuksena yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Parasta ennen-hankkeesta oli draamakoulutusta sekä tukioppilaille että henkilöstölle. Tukioppilastapaamisia on ollut 1-2 kertaa kuukaudessa. Päihde- ja mielenterveysvalistusta sekä viikoittaisia kahvitaukioita informaatiotaukioineen on järjestetty Matti Lohen koulussa yläkoululaisille. Alakoulun oppilaille on pidetty KiVa-tunteja sekä tunne- ja kaveritaitotunteja (kuraattori, erityisopettajat, luokanopettajat, tukioppilaat). Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä on kokoontunut Matti Lohella 4 kertaa vuonna 2020.

3. Monialaisten ainekokonaisuuksien ja laaja-alaisten opintojen kehittäminen.

Tavoitteena oli monialaisten ainekokonaisuuksien ja laaja-alaisten opintojen kehittäminen siten, että yhteistyötä tehdään yli oppiainerajojen eri yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. Rakas Rautalampi-teemapäivät). Teemapäiviä ideoitiin Matti Lohen koulussa tiimeissä, mutta koronapandemian vuoksi teemapäiviä ei voitu toteuttaa suunnitelmien mukaan. Myös Kerkonjoen koululla koronapandemia on vaikeuttanut laaja-alaisten opintojen toteuttamista.

Tunnusluvut ja mittarit

Perusopetus		TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Opetustunnit		24321	23989	24848	24848
€/opetustunti		102	112	102	103
Opiskelijoita		313	307	291	289
€/opiskelija		7590	8731	8757	8879

410 Peruskoulutus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-155 696	-192 938	-196 239,94	-3 302
M E N O T (ulkoiset)	2 881 039	2 741 285	2 723 732,34	-17 553
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 725 343	2 548 347	2 527 492,40	-20 855
Suunnitelmapoistot	200 010	184 947	204 900,24	19 953
Tulot (sisäiset)	-35 426	-61 758	-57 536,30	4 222
Menot (sisäiset)	410 170	410 671	368 742,46	-41 929
TOIMINTAKATE (sisäiset)	574 754	533 860	516 106,40	-17 754
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 300 096	3 082 207	3 043 598,80	-38 608
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1057,72	984,10	996,92	

420 Lukio**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti, valtakunnallisesti ja myös globaalisti. Yrittäjämäinen asenne, kestävän kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa. Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä. Yhteistyö Rautalammin ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran. Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin. Lukion arvot ovat Laadukkuus, Vastuullisuus ja Välittäminen.

Vastuuhenkilö

Lukion rehtori Olli Lipponen

Sitovia tavoitteita

1. Opiskelijamäärä ylittää 100 syksyllä 2020
2. Tiivis yhteistyö naapurilukioiden kanssa. Vähintään 15 yhteistä kurssia.
3. Opiskelijoiden hyvinvointikyselyn tulosten keskiarvon kasvu 10 pisteellä (80 -> 90)
4. Opetussuunnitelmauudistuksen laadukas toteuttaminen

Toteuma:

1. Koulun alkaessa syksyllä 2020 lukiossa oli 96 opiskelijaa
2. Yhteistyö Suonenjoen ja Vesannon lukioiden kanssa on tiivistä. Yhteisiä hankkeita: LOPS21, Liikkuva opiskelu, 4R-kestävän kehityksen hanke. Yhteistykursseja tarjottu opiskelijoille 17kpl, joista toteutui 10
3. Hyvinvointikyselyn vastausprosentti oli 23.9.2020 pidetyssä kyselyssä 52% ja 15.12.2020 pidetyssä kyselyssä 31,5%, eikä tulosten vertailua voi näin ollen pitää luotettavana. Toisaalta näyttäisi siltä, että opiskelijat joiden jaksamisessa tai koulunkäynnissä on haasteita, ovat vastanneet kyselyyn aktiivisesti. Olemme tulosten perusteella pystyneet kartoittamaan juuri tuen tarpeessa olevat opiskelijat ja tarjoamaan heille apua.
4. Lukion uusi opetussuunnitelma on hyväksytty lautakunnassa tammikuussa 2021. Opetussuunnitelman uudistusprosessi sujui aikataulullisesti hyvin ja henkilökunta oli sitoutunut uuden opetussuunnitelman laatimiseen.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2018	TP2019	TA2020	TP2020
opetustunnit	6558	6304	6270	6356
€/opetustunti	130	138	124	147
opiskelijoita	89	91	95	97

420 Lukio	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-73 098	-86 554	-22 210,34	64 344
M E N O T (ulkoiset)	817 305	815 896	720 771,04	-95 125
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	744 206	729 342	698 560,70	-30 781
Suunnitelmapoistot	114 127	114 127	114 126,84	0
Tulot (sisäiset)	-3 719	-4 050	-2 461,70	1 588
Menot (sisäiset)	135 030	131 830	124 326,04	-7 504
TOIMINTAKATE (sisäiset)	245 437	241 907	235 991,18	-5 916
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	989 644	971 249	934 551,88	-36 697
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	317,19	310,11	306,11	

440 Aikuiskoulutus**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kansalaisopiston toiminnan Rautalammin kunnassa järjestää Sisä-Savon kansalaisopisto. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto ja se tarjoaa opetusta toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon ja Leppävirran asukkaille. Vuoden 2018 alusta opistoon liittyi uutena jäsenenä Leppävirran kunta, ja tätä kautta opiston tehtäväksi tuli myös taiteen perusopetuksen järjestäminen. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Musiikinopetuksen järjestää Kuopion konservatorio. Konservatoriossa on ollut 11 paikkaa opiskelupaikkaa. Rautalampilaisia opiskelijoita on tällä hetkellä 10.

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja Olli Lipponen

Sitovia tavoitteita

1. Kansalaisopiston kurssitarjonnan pitäminen ennallaan
2. Kansalaisopiston tuntitavoitteen järjeistämisen 2500:een (aiemmin 2700)
3. Konservatorio-opintojen mahdollistaminen 11:lle nuorelle.

Toteuma:

1. Kansalaisopiston kurssitarjonta on pysynyt lähes ennallaan. Vuonna 2020 osa kursseista jäi toteutumatta koronavirusta seuranneen sulkutilan vuoksi.
2. Kurssitavoitetta on järjeistetty.
3. Konservatorion musiikin opetukseen on osallistunut 11 lasta ja nuorta.

Tunnusluvut ja mittarit

440 Aikuiskoulutus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	60 391	49 432	64 835,69	15 404
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	60 391	49 432	64 835,69	15 404
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	60 391	49 432	64 835,69	15 404
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	19,36	15,78	21,24	

450 Joukkoliikenne
Toiminnan kuvaus / palveluajatus
Mahdollistaa haja-asutusalueelta asioiminen kirkonkylällä ja saapuminen sunnuntaina Suonenjoen rautatieasemalta Rautalammille. Kutsutaksipalvelu korvaa vähäistä julkista liikennettä Rautalammin kunnan alueella.
Vastuuhenkilö
Olli Lipponen
Sitovia tavoitteita
1. Joukkoliikennekuljetusten kilpailutus yhdessä perusturvaosaston kanssa. 2. Joukkoliikenteen kehitystyöryhmän kokoontuminen vähintään 4 kertaa vuodessa.
Toteuma:
1. Oppilaskuljetukset kilpailutettiin. Kilpailutuksesta vastasi Sansia. 2. Joukkoliikenteen paikallinen kehitystyöryhmä ei ole kokoontunut. Sivistysjohtaja on osallistunut Pohjois-Savon joukkoliikenteen kehitystyöryhmän kokouksiin 3 kertaa vuoden 2020 aikana.
Tunnusluvut ja mittarit

450 Joukkoliikenne	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-150	-2 480	-4,11	2 476
M E N O T (ulkoiset)	16 755	18 623	30 743,02	12 120
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 605	16 143	30 738,91	14 596
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 605	16 143	30 738,91	14 596
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	5,32	5,15	10,07	

453 Lasten päivähoito (sis. pph, ryhmäpph, päiväkodit, kotihoidontuki)
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Tähän kuuluu myös yksityinen varhaiskasvatus. Toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joka on päivitetty kesäkuussa 2019.
Vastuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja
Sitovia tavoitteita 1. Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina pedagogiset käytänteet, pedagoginen johtajuus, osallisuus ja Rautalammin kunnan vasun tavoitteiden toteutumisen seuranta. 2. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto. 3. Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.
Toteuma Toteuma 2020 (toimintakausi 2020–2021): Valtioneuvosto antoi osana koronaviruksen leviämisen estämistä valmiuslain nojalla asetuksen varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista. Asetus tuli voimaan 18.3.2020 ja oli voimassa 13.4.2020 saakka. 6.4.2020 Valtioneuvosto antoi soveltamisasetuksen väliaikaisista rajoituksista. 8.4.2020 aluehallintovirastot päättivät koulujen sulkemisen jatkamisesta 13.5 saakka. Huhtikuusta toukokuun puoleen väliin yksiköissä oli vähemmän lapsia hoidossa. 14.5.2020. alkaen tilanne normalisoitui. Kesäajan Pentinpellon päiväkotit oli päivystävä yksikkö. Elokuussa kaikki yksiköt ja perhepäivähoitajat aloittivat toimintansa. Syksyllä toinen aalto tuli myös Rautalammin ja vaikutti lasten määrän vähenemiseen varhaiskasvatuksessa. Rautalammin lakkautettiin huhtikuussa.
Tunnusluvut ja mittarit

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen	Vasut toteutettiin joko päiväkodissa, perheen kotona tai etäyhteyden välityksellä.	
	Luontopainotteisuud en pilotointi aloitettu.	
2. Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelman laadinta	Ryhmävasut laadittu joka yksikössä syksyllä 2020.	
3. Tiimipalaverit	Viikoittaiset tiimipalaverit. Vakajohtaja on mukana noin kerran kuussa.	Yksi tiimi ei saanut toteutettua viikoittaisia tiimejä.
	Lisäksi pedatiimit noin kuuden viikon välein.	
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1. Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelut on pidetty.	
2. Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat	Kaikista lasten asioihin liittyvästä palautteesta on keskusteltu heti tai seuraavana päivänä. Tarvittaessa järjestetty vielä aikaa tiimipalaveriin.	
3. Systemaattinen palaute-kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta	Tammikuussa 2020 alkaneessa työnohjauksessa käsitelty tavoitteita. Työnohjauksessa on osallistunut Pentinpellon päiväkotit.	
	Tiimityöskentely-malli aloitettu.	

Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä:	Toukokuussa muistioita jaettu mm. tiimivastaavilta.	
1.Varhaiskasvatuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti		
2. Sisu-palavereiden muistiot koko henkilöstölle	Vakajohtaja on tuonut tiimiin tai laittanut sähköpostilla tietoa vakaan liittyvistä asioista.	
Ulkoinen viestintä:	Kokoontunut 4 krt/ v	
1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v		
2.Asiakastytyväisyyskysely ja seuranta	Seuranta jatkuva. Kysely tehty tammikuussa 2020 sekä joulukuussa 2020.	
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät	Yhteistyö esim. terapeuttien, neuvolan, perheneuvolan kanssa on tiivistä.	Kunnan sisäistä viestintää, yhteistyötä ja vuoropuhelua päättäjien kanssa tulee kehittää.

453 Lasten päivähoito	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-89 815	-77 860	-83 856,45	-5 996
M E N O T (ulkoiset)	988 850	1 053 082	919 850,18	-133 232
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	899 035	975 222	835 993,73	-139 228
Suunnitelmapoistot	6 236	4 794	5 799,65	1 006
Tulot (sisäiset)	-16 404	-17 728	-38 267,60	-20 540
Menot (sisäiset)	190 618	209 063	181 655,89	-27 407
TOIMINTAKATE (sisäiset)	180 449	196 129	149 187,94	-46 941
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 079 485	1 171 351	985 181,67	-186 169
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	345,99	373,99	322,69	

454 Esiopetus (Kirkonkylä, Kerkonjoensuu)**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan 2016.

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina ovat ryhmä- ja omatoimisuustaidot sekä kouluvalmiuksien tukeminen esiopetussuunnitelman mukaisesti.
2. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.
3. Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Toteuma:

Toimintakausi elokuu 2020 – toukokuu 2021.

Syyslukukausi alkoi 17.8.2020 ja päättyi 22.12.2021.

Valtioneuvosto antoi osana koronaviruksen leviämisen estämistä valmiuslain nojalla asetuksen varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista. Asetus tuli voimaan 18.3.2020 ja oli voimassa 13.4.2020 saakka. 6.4.2020 Valtioneuvosto antoi soveltamisasetuksen väliaikaisista rajoituksista. 8.4.2020 aluehallintovirastot päättivät koulujen sulkemisen jatkamisesta 13.5 saakka.

Huhtikuusta toukokuun puoleen osa esiopetusikäisistä olivat kotikoulussa. 14.5.2020 alkaen tilanne normalisoitui ja lapset palasivat lähiopetukseen. Uusi toimintakausi alkoi elokuussa ja kaikki esiopetusikäiset aloittivat lähiopetuksen. Syksyllä koronan toinen aalto tuli myös Rautalammille ja osa esiopetusikäisistä siirtyi kotiopetukseen. Kivijalan esiopetus oli kuitenkin toiminnassa koko kevään ja syksyn. Kerkonkosken esiopetus oli kevään ja syksyn aikana etäopetuksessa saman ajan kuin perusopetus. Loppu vuodesta kaikki palasivat lähiopetukseen.

Tunnusluvut ja mittarit

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1. Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen	Laadittu yhdessä huoltajien kanssa syksyllä 2020.	Väliarviointi/ vanhempainvartti tammi-helmikuussa tarpeen vaatiessa.
	Luontopainotteisuuden pilotointi aloitettu.	Loppukeskustelu toukokuussa 2021.
2. Esiopetuksen oppilashuollon vuosisuunnitelman laadinta ja seuranta	Vuosisuunnitelma laadittu syyskuussa 2020. Seuranta toteutetaan jatkuvasti.	
3. Tiimipalaverit, krt/v	Lukukauden 2019-2020 ja 2020-2021 tiimipalaverit, joissa mukana varhaiskasvatusjohtaja ja ja/tai päiväkodinjohtaja, pidetty noin kerran kuussa. Yksikön omia palavereja pidetty lisäksi tarpeen vaatiessa. Lisäksi pedagogisia tiimejä pidetty säännöllisesti. Osa tiimeistä on pidetty etänä koronatilanteesta johtuen.	
4. Lasten kokoukset mm. yhteiset sopimukset ja seuranta, lkm/ v	Lastenkokouksia pidetty 2 kertaa syyslukukaudella. Pienempiä kokouksia/ sopimuksia viikottain.	
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1. Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelut pidetty syyslukukauden aikana.	
2. Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat	Arkipäivän tilanteista nousseet asiat kirjataan ylös ja ne käsitellään välittömästi tai seuraavana päivänä. Asia käsitellään myös tiimipalaverissa tarpeen vaatiessa.	
3. Systemaattinen palaute- kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta	Tavoitteet ja seuranta säännöllistä. Tammikuussa 2020 alkaneessa työnohjauksessa käsitelty tavoitteita. Tiimityöskentely-malli aloitettu.	

Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti.	Muistiot jaettu asianosaisille	
2. Sisu-palaverien muistiot koko henkilöstölle	Muistiot jaettu asianosaisille. Vastaavat jakavat tarpeen vaatiessa koko henkilöstölle.	
Ulkoinen viestintä:		
1. Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v	Kokoontuu 4krt/ v.	
2. Asiakastytyväisyyskysely ja seuranta	Asiakastytyväisyyskysely tammikuussa ja joulukuussa. Seuranta on ollut jatkuvaa.	
3. Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät	Yhteistyötahojen kanssa käyty lukukauden aikana mm, tiedonsiirtopalavereja .	Mestari ja kisälli-hankkeen toimintapäivät vuonna 2020: 3/9. Koronan takia päiviä jouduttiin perumaan. Yhteistyötä jatketaan heti, kun se on mahdollista.
	Yhteistyötahojen kanssa vuoropuhelua koko lukukauden ajan tarpeen vaatiessa. Lukukauden kestävä Mestarit ja Kisällit -hanke.	Kunnan sisäistä yhteistyötä ja vuoropuhelua tulee kehittää edelleen.

454 Esiopetus	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-442	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	71 243	60 993	90 087,48	29 094
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	70 801	60 993	90 087,48	29 094
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-1 588	-1 896	-1 415,98	480
Menot (sisäiset)	24 338	45 421	42 915,29	-2 506
TOIMINTAKATE (sisäiset)	22 750	43 525	41 499,31	-2 026
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	93 551	104 518	131 586,79	27 069
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	29,98	33,37	43,10	

460 Nuorisotoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoinna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä on erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukena, sekä mukana ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä.

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri, 50% työajalla

Muu henkilöstö:

Etsivä nuorisotyöntekijä, kokoaikatyö

Sitovia tavoitteita

1. Yhteistyön ylläpitäminen: pyritään tiiviiseen ja laajaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Toimijat yhteistyössä ovat kunnan eri toimialat, kolmas sektori, seurakunta ja yritykset.
2. Nuorisotoimen avustuskäytänteiden uudistaminen/selkeyttäminen.
3. Vahvistaa ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön roolia nuorisotoimessa. Tavoitteena järjestää toimintaa ept:n vuosikellon mukaan

Toteuma

Tavoitteet toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Nuorisotoimen avustuskäytännöt uudistettiin alkuvuodesta 2020. Tapahtumia järjestetty tavoitteita vähemmän, sillä nuorisotilat olivat vuonna 2020 suljettuina koronapandemian vuoksi 18.3.-31.5.2020, 22.11.-6.12.2020 sekä yksittäisiä päiviä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Tapahtumat/vuosi:	135	143	120	106
Kävijät/vuosi:	2420	2530	2500	2116
Etsivä nuorisotyö asiakkaat/vuo:	42	43	45	69

460 Nuorisotoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-32 565	-29 000	-27 263,39	1 737
M E N O T (ulkoiset)	81 508	88 444	76 509,71	-11 934
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	48 943	59 444	49 246,32	-10 198
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	0	0	-600,00	-600
Menot (sisäiset)	21 043	26 355	27 460,72	1 106
TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 043	26 355	26 860,72	506
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	69 986	85 799	76 107,04	-9 692
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	22,43	27,39	24,93	

470 Liikuntatoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, kun taas liikunnan toiminnallisesta puolesta huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri, 40% työajalla.

Muu henkilöstö:

Uimahallin lippukassan hoitaja, osa-aikatyö ja tuntityö

Uimahallin uinninvalvoja, osa-aikatyö ja tuntityöläinen

Liikuntapaikkojen hoito, ulkoistettu

Liikunnanohjaaja yhteistyössä Rautalammin Urheilijat/kunta

Sitovia tavoitteita

1. Hyvin hoidetut ja turvalliset liikuntapaikat: pyritään säilyttämään liikuntapaikkojen hoito- ja kunto nykyisellä tasolla.
2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi
3. Liikuntatoimen avustuskäytänteiden uudistaminen/selkeyttäminen

Toteuma

Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Liikuntatoimen avustuskäytänteet uudistuivat alkuvuodesta 2020.

Uimahalli oli koronapandemian vuoksi suljettuna 16.3.-6.9.2020, 22.11.-6.12.2020 sekä yksittäisiä päiviä. Kuntosalit ja muut sisäliikuntapaikat olivat koronapandemian vuoksi suljettuina 18.3.-31.5.2020, 22.11.-6.12.2020 sekä yksittäisiä päiviä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Uimahallin kävijät/vuosi:	7100	6377	7500	4955
		(uimahalli kiinni syksyllä remontin vuoksi)		(uimahalli kiinni koronapan- demian vuoksi osan vuodesta)
Uimahallin kustannukset/käynti:	14,34	14,11	12	18,16

470 Liikuntatoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-24 863	-26 500	-18 035,66	8 464
M E N O T (ulkoiset)	193 187	182 415	177 799,22	-4 616
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	168 324	155 915	159 763,56	3 849
Suunnitelmapoistot	29 471	28 614	28 941,46	327
Tulot (sisäiset)	-134	-1 000	-378,80	621
Menot (sisäiset)	34 099	49 926	34 325,65	-15 600
TOIMINTAKATE (sisäiset)	63 436	77 540	62 888,31	-14 652
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 760	233 455	222 651,87	-10 803
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	74,28	74,54	72,93	

480 Kirjasto**Toiminnan kuvaus**

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Vastuhenkilö

Kirjastonjohtaja Seija Österberg

Sitovia tavoitteita

1. E-aineistojen lainausmäärä lisääminen 10 %:lla
2. Kävijä- ja lainausmäärän lisääminen 10 %:lla itsepalveluaikana

Toteuma

E-aineistojen lainaus kasvoi 51 %.

Kävijämäärä itsepalveluaikana väheni noin 52 %, mikä johtuu siitä, että kirjasto oli keväällä 2020 suljettuna 11 viikkoa ja lisäksi syksyllä 3 viikon aikana aukioloajat olivat lyhemmät ja omatoimikirjasto viikonloppuisin kiinni.

Lainausautomaatin käyttö kasvoi 24 %, koska asiakkaille suositeltiin turvallisuussyistä lainausautomaatin käyttöä myös silloin kun henkilökunta oli paikalla.

Tunnusluvut ja mittarit

			2018	2019	2020
E-aineistojen lainausmäärä			332	412	625
Kävijämäärä itsepalveluaikana	(kok. kävijämäärä 21415)		4089	5724	2768
Lainausmäärä itsepalveluaikana	(kok. lainaus 33502)		8435	10230	12638

480 Kirjasto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-14 784	-10 200	-9 796,83	403
M E N O T (ulkoiset)	216 118	195 843	200 199,10	4 356
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	201 333	185 643	190 402,27	4 759
Suunnitelmapoistot	44 027	44 027	42 842,64	-1 184
Tulot (sisäiset)	-20 067	-55 338	-55 539,49	-201
Menot (sisäiset)	52 251	32 750	48 265,09	15 515
TOIMINTAKATE (sisäiset)	76 210	21 439	35 568,24	14 129
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	277 544	207 082	225 970,51	18 889
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	88,96	66,12	74,02	

490 Kulttuuritoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuripalveluita ja koordinoi kulttuuritapahtumien tiedottamista tavoitteena asukkaiden hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin ja paikkakunnan vetovoimaisuuden edistäminen. Eri taiteenalat, ikäkaudet ja ryhmät otetaan huomioon sekä kulttuuritarjonnassa että -harrastuksissa. Kulttuuritoimi aktivoi ja tukee kolmannen sektorin kulttuuritoimintaa keinoinaan avustukset, yhteistyö ja neuvonta. Kulttuuritoimi järjestää kunnan viralliset juhlat veteraani- ja itsenäisyyspäivänä.

Vastuhenkilö

Kulttuuri- ja viestintäkoordinaattori 50 % (28.2.2020 asti). 1.3.-31.9. tehtävät hajautettu. Uusi kulttuurikoordinaattori 50% aloitti 1.10.2020.

Sitovia tavoitteita

1. Tuottaa ja koordinoida monipuolisesti erilaisia kulttuurimuotoja kaikki ikäryhmät huomioiden.
 - a. Erilaisia kulttuurimuotoja ovat ainakin musiikki, taide, tanssi, urheilu & teatteri
 - b. Eri ikäryhmät ovat: lapset, nuoret, aikuiset sekä ikäihmiset
2. Tukea ja vahvistaa kolmannen sektorin roolia kulttuuritoimijana.
 - a. Keinoina ovat koulutus & neuvonta, avustukset sekä yhteistyön koordinointi sekä kolmannen sektorin toimijoiden että muiden toimijoiden kesken. Muut yhteistyön osapuolet ovat kunnan eri toimialat, seurakunnat ja yritykset.

Toteuma

(1–4 kk) Otettiin käyttöön uudistetut kulttuuritoimen avustukset, järjestettiin yhdistysilta ja kirjaston näyttelyssä esillä oli Jemina Kullaan öljyväritöitä. Lisäksi osallistuttiin alamäkiluistelun MM-kisojen järjestämiseen ja tiedotustoimintaan.

(5–8 kk) Uusittiin näyttelyripustustekniikkaa kirjaston näyttelytilaan. Koronaviruspandemian takia useat kesätapahtumat jouduttiin perumaan ml. Runon ja Laulun Rautalampi. Osan tilalla järjestettiin pienimuotoisempia tilaisuuksia, joiden järjestelyissä kulttuuritoimi oli mukana (esim. kesätorit, Hyvän mielen verkkolaulajaiset sekä Ystävät 50-v). Kesäkauden näyttelynä oli Mikkelin taidemuseon ”Kuva opettaa - koulujen opetuskuvia” -näyttely peruuntuneen kutsunäyttelyn sijaan.

(9–12 kk) Perinteiset Pestuumarkkinat jouduttiin pandemian vuoksi perumaan syyskuussa.

Tilalla oli pienimuotoisempi Syysmarkkinatempaus, kirppispäivä ja Match Show, joiden tiedottamisessa ja koordinoimisessa kulttuuritoimi oli mukana.

Seurakunnan kanssa yhteistyössä oli kaksi yhteislauluiltaa "Iloa laulusta". Matti Lohen koululla oli Konserttikeskukseen tuottama Flamenco Visions -etäkonsertti koululaisille.

Yhdistysten ilta oli marraskuun alussa pääkohteenaan Pestuumarkkinoiden 200-vuotisjuhlavuoden 2021 suunnittelu, samalla esiteltiin aloitettua logouudistusta. Pestuumarkkinat liittyi European Region of Gastronomy -hankkeeseen. Seurayhtymä kokoontui säännöllisesti.

Osallistuttiin AKE-verkostotoimintaan (kulttuurin alueellinen kehittämistehtävä), ja tämän verkoston sekä ERG-hankkeen kautta tarjottiin tapahtumajärjestämisen verkkovälitteisiä maksuttomia koulutuksia yhdistys- ja yritystoimijoille.

Näyttelytoimintana kirjastolla oli marraskuussa Ville Kotkan "Jäljet"-multimediateos ja joulukuussa Salla Koppasen "Luonnonkaunis"-luontovalokuvia.

Joulukauden avaustapahtuma museon pihassa sekä itsenäisyyspäivän perinteiset juhlallisuudet jouduttiin pandemiapiikin vuoksi perumaan viime hetkillä, mutta korvaavasti osallistuttiin omalla videosisällöllä Itsenäisyyspäivän maakunnalliseen virtuaalijuhlaan, avustettiin Koko kylän joulukalenterin markkinoinnissa sekä luotiin kunnan joulutervehdysvideo somekäyttöön.

Uudenvuoden aattoillan ajaksi toteutettiin yrittäjien ja seurakunnan kanssa juhla-avustukset Kirkkopuistoon.

Tunnusluvut ja mittarit

Mittari	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Omien ja kumppanien kanssa yhteistyössä järjestettyjen kulttuuritapahtumien lukumäärä	Ei tiedossa	Ei tiedossa	12	16
Tapahtumien järjestämiskumppaneiden lukumäärä	Ei tiedossa	Ei tiedossa	13	25
Taidenäyttelyiden tai vastaavien lukumäärä	Ei tiedossa	Ei tiedossa	7	4

490 Kulttuuritoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-730	-500	-105,00	395
M E N O T (ulkoiset)	46 298	41 036	30 249,13	-10 787
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	45 568	40 536	30 144,13	-10 392
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	1 620	2 369	1 058,69	-1 310
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 620	2 369	1 058,69	-1 310
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	47 188	42 905	31 202,82	-11 702
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	15,12	13,70	10,22	

500 Hallinto, Tekninen lautakunta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Teknisen toimen hallinnon vaatimat tehtävät. Pääasialliset toimet sisältävät laskutuksen, ostolaskujen käsittelyn, sopimusten hallinnan, suunnittelun, henkilöstöhallinnon, tuntipalkkojen kirjauksen sekä teknisen lautakunnan kokousten valmistelun ja päätöksistä tiedottamisen. Hallinto hoitaa myös yhteistyön muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin ja hankkeiden kilpailutuksen. Lisäksi suoritetaan kunnanhallituksen ja valtuuston tekniselle osastolle antamat muut tehtävät.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Tekninen osasto työllistää tai oppisopimus kouluttaa vähintään 3 henkilöä.
2. Kolmannesvuosittaiskatsauksissa ostolaskutus on vähintään 75 % toteutunut seuranta-ajankohtaan verrattuna.
3. Suoritetaan sähköinen asiakaspalautekysely sisäisesti, jossa selvitetään tuki-, huolto- ja teknisten palveluiden tuloksellisuutta, tehokkuutta ja ohjausta.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Tekninen osasto työllisti tai oppisopimus koulutti 5 henkilöä.
2. Kolmannesvuosikatsauksissa ei päästy tavoiteltuun myyntilaskutusnopeuteen, koska vesilaskutus muodostaa huomattavan osan teknisen osaston myyntilaskutuksesta.
3. Sähköistä asiakaspalautekyselyä ei ehditty toteuttaa.

Vuosi 2020 oli teknisen hallinnossa vilkas – kokouksessa käsiteltyjä asioita oli 115 kpl. Myös kokousten määrä oli merkittävästi vuotta 2019 suurempi. Taloudellisesti teknisen hallinto alitti hieman talousarvion.

Tunnusluvut ja mittarit

Hallinto, tekninen lautakunta	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
teknisen lautakunnan kokoukset	7	11	13	9	6	14
käsitellyt asiat	78	97	80	76	70	115
rakennuttamisjaoston kokoukset	2	4	6	5	3	5
metsäjaoston kokoukset	2	4	4	3	2	5

500 Hallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-200	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	104 732	105 589	100 275,13	-5 314
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	104 532	105 589	100 275,13	-5 314
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	50 500	49 167	55 750,64	6 584
TOIMINTAKATE (sisäiset)	50 500	49 167	55 750,64	6 584
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	155 033	154 756	156 025,77	1 270
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	49,69	49,41	51,11	

510 Jätehuolto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Jätelautakuntayhteistyö sekä Jätekuon kuntien yhteinen neuvottelukunta. Jätekuon sekä Savo-Pielisen jätelautakunnan kokoukset. Hyötyjätteenkerääjien (mm. RINKI Oy ja Paperinkeräys Oy) kanssa yhteistyö.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa vähintään jätelautakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella.
2. Seurataan jätelautakunnan päätöksiä ja otetaan osaa jätehuollon kehittämiseen alueella. Järjestetään Jätekuo Oy:n kanssa vähintään yksi tilaisuus Matti Lohen koululla, jossa keskitytään ympäristökasvatukseen.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Yhteistyökumppanien kanssa toteutettiin jätelautakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella.
2. Jätelautakunnan päätöksiä seurattiin. Koronasta johtuen Matti Lohen koululla ei voitu järjestää ympäristökasvatustilaisuutta.

Jätehuoltoon käytetyt kustannukset ylittivät huomattavasti niihin varatun määrärahan. Ylitys johtuu talousarvion tekovaiheesta sattuneesta kirjoitusvirheestä. Kustannukset kuitenkin alittivat vuoden 2019 kustannukset.

Tunnusluvut ja mittarit

Jätehuolto	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kiinteistöjen liittymisaste jätehuoltoon	85	85	85	85	85	85
Jäteaseman käyttäjien lkm	1390	1156	1071	1 224	1100	

510 Jätehuolto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	0	0	-2 218,88	-2 219
M E N O T (ulkoiset)	8 278	0	8 207,20	8 207
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8 278	0	5 988,32	5 988
Suunnitelmapoistot	896	896	896,05	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	357	0	504,00	504
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 253	896	1 400,05	504
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	9 531	896	7 388,37	6 492
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	3,05	0,29	2,42	

530 palo- ja pelastustoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Palo- ja pelastustoiminnan järjestäminen kunnan alueella.

Vastuhenkilö

Palo- ja pelastustoimen henkilöstö.

Sitovia tavoitteita

1. Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apuakaikissa olosuhteissa.
2. Tavoitteena on onnettomuuksien määrän pieneneminen, palokuolemien ja palovahinkojen sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmien väheneminen siten, että Suomi sijoittuu kärkeen kansainvälisessä vertailussa.
3. Tekninen osasto tekee jatkuvaa yhteistyötä palo- ja pelastuslaitoksen kanssa mm. varmistamalla omien kiinteistöjensä paloturvallisuuden.

Toteuma:**1-12 k:**

1. Pohjois-Savon pelastuslaitos tuotti alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apuakaikissa olosuhteissa.
2. Toteutunut suunnitellusti
3. Tekninen osasto on ollut yhteydessä palo- ja pelastuslaitoksen kanssa lähes viikoittain. Esimerkiksi pelastuslaitoksen työntekijä osallistuu uuden päiväkodin työmaakokouksiin.

Tunnusluvut ja mittarit

Palo- ja pelastustoimi	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteistoimintaosuus	303 512	304 144	319 155	324 292	342 000	328 943

530 palo- ja pelastustoimi	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-31 411	-31 824	-31 011,48	813
M E N O T (ulkoiset)	345 388	357 553	353 896,21	-3 657
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	313 976	325 729	322 884,73	-2 844
Suunnitelmapoistot	8 267	8 267	8 266,70	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	4 286	10 608	5 721,43	-4 887
TOIMINTAKATE (sisäiset)	12 553	18 875	13 988,13	-4 887
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	326 529	344 604	336 872,86	-7 731
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	104,66	110,03	110,34	

540 Kiinteistöt
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen. Korjauksissa keskitytään mm. vuokrahuoneistojen saneeraukseen sekä kunnan muiden hallintokuntien tilojen ylläpitoon liittyviin korjauksiin ja saneerauksiin. Suurimpana seuraavana rakennuskohteena on Pentinpellon päiväkodin laajennus. Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti. Kunnalle tuottoja tuova tonttipolitiikka. Tuki-, huolto- ja teknisten palveluiden tuloksellisuus, tehokkuus ja ohjaus näkyvät onnistuessaan siten, että sisäiset- ja ulkoiset vuokrat kattavat kiinteistöistä aiheutuneet kustannukset ja investoinnit.
Vastuhenkilö Tekninen johtaja
Sitovia tavoitteita 1. Kiinteistöhoiton mitoituksen mukainen kiinteistöhoito ja kunnossapito. 2. Sähköisen kiinteistöhuolto-ohjelman käyttöönotto. 3. Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen. 4. Kiinteistöhuollolle järjestettävän koulutusohjelman aloittaminen. 5. Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt. 6. Kiinteistöjen vuokrien tarkastustyöt aloitetaan. 7. Energiatehokkuuden lisääminen. 8. Tonttien myynti
Toteuma: 1-12 kk: 1. Kiinteistöhoitossa on toteutettu mitoituksen mukaista kiinteistönhoitoa. 2. Sähköinen kiinteistöhuoltojärjestelmä on otettu käyttöön. 3. Metsänhoitoa on toteutettu metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Harvennushakkuurästit on purettu. 4. Kiinteistöhuollon koulutusohjelma aloitettiin alkuvuodesta. Korona vaikeutti koulutuksen järjestämistä keväällä. 5. Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt on tehty määrärahojen puitteissa. 6. Kiinteistöjen vuokrien tarkastustyö on aloitettu. 7. Energiatehokkuus on lisääntynyt. Esim. Matti Lohen koulun liikuntasalin parantunut energiatehokkuus ja lauha talvi pienensivät energiankulutusta huomattavasti. Liikuntasalin energian kulutus vähentyi 284 MWh. 8. Tontteja myytiin 1 kpl. Puunmyynnin tavoitetta alhaisempi toteuma johtui lauhasta talvesta, jonka vuoksi talvikorjauksia ei päästy tekemään. Kiinteistöt – kustannuspaikan kustannukset alittivat vuoden 2019 tilinpäätöksen kustannukset n. 17.000 euroa ja talousarvion 108.000 euroa, eli tulos on erinomainen.
Tunnusluvut ja mittarit

Kiinteistöt	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Maa- ja metsätilat, ha	1 132	1 132	1 075	1 075	1 075	1 075
Puun myynti, m ³	4 462		4 705	6 897	5 000	3 100
Kunnan suoraan omistamat asunnot, kpl / m ³	42 / 1403	42/1403	42/1403	42/1403	42/1403	42 / 1403
Kunnan omistamat asunto-osakeyhtiöt, kpl	17	16	17	17	17	17
Lämpöenergian kulutus, MWh	3 104	3 509	3 584	3 555	3 400	3 271
Tonttien myynti, kpl					8	1

540 Kiinteistöt	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-498 341	-429 748	-371 073,20	58 675
M E N O T (ulkoiset)	955 108	981 354	942 412,43	-38 942
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	456 767	551 606	571 339,23	19 733
Suunnitelmapoistot	224 504	236 702	228 822,51	-7 879
Tulot (sisäiset)	-783 135	-806 823	-882 602,41	-75 779
Menot (sisäiset)	139 193	151 848	122 283,29	-29 565
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-419 438	-418 273	-531 496,61	-113 224
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	37 330	133 333	39 842,62	-93 490
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	11,96	42,57	13,05	

550 Varikko
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kunnan kuljetuksiin ja mm. alueiden ja teiden kunnossapitoon liittyvän kaluston kunnossapito.
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja
Sitovia tavoitteita 1. Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa 2. Kunnan kuljetukset hoidetaan koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa ym. 3. Traktorin käyttö lietteiden kuljetukseen, lumitöihin ym.
Toteuma: 1-12 kk: 1. Työkoneet ja kalusto on pidetty kunnossa. 2. Kunnan omistaman infran kunnossapitoon tarvittavat kuljetukset on hoidettu pääosin omalla kuorma-autolla. 3. Oma traktori on teknisellä osastolla välttämätön. Tunteja tulee vuodessa noin 1000. Toteutuneet kustannukset alittivat talousarviossa arvioidut kustannukset n. 9.000 euroa.
Tunnusluvut ja mittarit

550 Varikko	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-18 161	-21 632	-33 495,20	-11 863
M E N O T (ulkoiset)	85 637	132 387	121 576,40	-10 811
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	67 476	110 755	88 081,20	-22 674
Suunnitelmapoistot	19 295	23 507	31 801,39	8 294
Tulot (sisäiset)	-27 674	-46 364	-26 131,50	20 233
Menot (sisäiset)	3 465	5 484	4 268,62	-1 215
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-4 913	-17 373	9 938,51	27 312
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	62 563	93 382	98 019,71	4 638
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	20,05	29,82	32,11	

560 Liikenneväylät**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen. Kunnossapidon kilpailutus sekä laadun seuranta. Opastuksen ylläpito ja täydentäminen. Osoitejärjestelmän ylläpito. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistäminen sekä ennaltaehkäisevä työ näkyy mm. ajonopeuksien pienenemisenä. Tällöin asukkaat uskaltautuvat liikkua kirkonkylällä jalan ja pyörällä sekä turvallisuus ja viihtyvyys paranevat. Liikenneväyläksi voidaan ajatella myös Konnekosken entisöinti ja pienvenekanava.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Teissä ja päälysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita. Riittävä opastus. Valaistuksen huollot ajoittain sekä kaapeloinnin muutokset.
2. Opintien ajonopeuksien hillitseminen
3. Matti Lohen koulun alueen liikenneturvallisuuden parantaminen.
4. Konnekosken entisöinti yhdessä ELY-keskuksen kanssa.
5. Pienvenekanava – hankkeen jatkaminen

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Teissä ja päälysteissä havaitut liikenneturvallisuutta vaarantavat puutteet korjattiin muutamien tuntien sisällä ilmoituksesta. Uudet liikennemerkkit (kt69 / liittyvä kaavatie) asennettiin vuoden 2020 aikana. Valaistuksen kunnossapitoa, esim. palaneiden polttimoiden uusiminen, tehtiin kaksi kertaa vuoden aikana.
2. Opintien ajonopeutta hillittiin hidastetöyssyllä. Saatu palaute oli positiivista: ajonopeudet pienenevät ja talvikunnossapito hidastetöyssyn kohdalla pystyttiin tekemään.
3. Matti Lohen koulun alueen liikenneturvallisuutta parannettiin hidastetöyssyllä ja pysäköintialuemuutoksilla.
4. Konnekosken entisöintiä ei pystytty aloittamaan, koska ELY-keskus ei saanut hankkeeseen määrärahaa.
5. Pienvenekanava – hanke jatkui. Hankkeelle myönnettiin väyläviraston lupa.

Matti Lohen koulun ympäristöön aloitettiin liikenneturvallisuussuunnitelman teko.

Suunnitelma on valmis kesällä 2021.

Liikenneväylien kunnossapitoon ja rakentamiseen meni n. 13.000 euroa suunniteltua enemmän. Ylitys selittyy osin sillä, että runkovesijohdon saneeraustyön yhteydessä kaavateitä jouduttiin korjaamaan laajemminkin kuin vain kaivannon kohdalta.

Tunnusluvut ja mittarit

Liikenneväylät	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
kunnossapidetyt kadut km	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
kunnossapidetyt kevyenliikenteen väylät km	2	2	2	2	2	2
avustetut yksityistiet km	239,7	240	249,5	234,4	240	232,4

560 Liikenneväylät	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
	(sis. muutokset)			
T U L O T (ulkoiset)	-6 539	-13 010	-8 521,14	4 489
M E N O T (ulkoiset)	147 558	152 510	132 081,49	-20 429
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	141 019	139 500	123 560,35	-15 940
Suunnitelmapoistot	79 034	91 779	180 528,44	88 749
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	11 356	25 545	12 243,40	-13 302
TOIMINTAKATE (sisäiset)	90 390	117 324	192 771,84	75 448
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 409	256 824	316 332,19	59 508
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	74,17	82,00	103,61	

570 Maankäytön suunnittelu**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Joustava pienten kaavamuutosten valmistelu. Toimiva kaavoitusyhteistyö viranomaisten ja maanomistajien kanssa. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistämiseen sekä ennaltaehkäisevä työhön (esim. eriytyminen) kaavoitus antaa hyvät mahdollisuudet.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Juhola – Suvantola – asemakaavan vahvistaminen Juhola-kiinteistön osalta
2. Lassilan alueen asemakaavan päivityksen vahvistaminen (Kuutinranta).
3. Toimivan kevyenliikenteen väylän suunnittelu Lassilan alueelle.
4. Kahden yleisötilaisuuden järjestäminen.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Juhola – Suvantola – asemakaavaa ei pystytty vahvistamaan vuonna 2020. ELY-keskuksen ja yksityisen maanomistajan näkemykset erosivat liiaksi toisistaan.
2. Lassilan alueen asemakaavan päivitys sai lainvoiman 14.3.2020.
3. Kevyenliikenteen väylä suunniteltiin ja rakennettiin.
4. Yleisötilaisuuksia ei pystytty koronatilanteen vuoksi järjestämään.

Tunnusluvut ja mittarit

Maankäytön suunnittelu	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TP 2020
Valmistuneiden kaavojen määrä	2	1	2	1	1	1
Kaavoitusjaoston kokoukset	2	3	1	2	2	1
	Toteutunut		Ei ole toteutunut			
Toimivan keyenliikenteen väylän suunnittelu	X					
Kahden yleisötilaisuuden järjestäminen		X				

570 Maankäytön suunnittelu	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	54 744	50 090	44 310,44	-5 780
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	54 744	50 090	44 310,44	-5 780
Suunnitelmapoistot	3 992	3 992	3 992,24	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	345	353	304,29	-49
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 337	4 345	4 296,53	-48
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	59 081	54 435	48 606,97	-5 828
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	18,94	17,38	15,92	

580 Ympäristönsuojelu**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Ympäristönsuojelua koskevat luvat ja niiden valvonta sekä neuvonta ja ohjeistus. Uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen pienentää energian tuottamisesta ja kuluttamisesta aiheutuvia haittoja.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

1. Lupien käsittelyajan minimoiminen (käsittelyaika < 90 pv).
2. Olevien maa-aineslupien vuositarkastuksia 2 kpl.
3. Rautalammin kunnan tuottaman bioenergian määrä nousee vuodesta 2019.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Lupien käsittelyaikaa on pyritty lyhentämään mm. järjestämällä ympäristölautakunnan kokoukset joustavasti.
2. Olevien maa-aineslupien tarkastuksia tehtiin 3 kpl.
3. Rautalammin kunnan tuottaman bioenergian määrä nousi vuodesta 2019, koska Kuutinharjun lämpökeskus käytti koko vuoden 2020 Rautalammilla ja lähikunnissa tuotettua haketta.

Tunnusluvut ja mittarit

Ympäristönsuojelu	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
ympäristölautakunnan kokoukset	8	8	8	8	8	9
maa-ainesluvut	1	-	1	1	1	2
ympäristöluvut	1	1	-	2	1	1

580 Ympäristönsuojelu	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-5 172	-4 000	-5 205,00	-1 205
M E N O T (ulkoiset)	47 279	57 760	45 197,95	-12 562
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	42 107	53 760	39 992,95	-13 767
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	4 904	4 349	5 055,62	707
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 904	4 349	5 055,62	707
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	47 012	58 109	45 048,57	-13 060
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	15,07	18,55	14,76	

590 Rakennusvalvonta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Asiantunteva rakentamisen neuvonta ja ohjeistus. Tehokkaat työvälineet ja koulutus lisäävät rakennusvalvonnan tuloksellisuutta.

Vastuuhenkilö

Rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari

Sitovia tavoitteita

1. Lupien käsittelyaika enintään 14 pv.
2. Katselmusten määrä n. 180 kpl.
3. Rakennusvalvontataksan tarkastaminen.
4. Uuden RTK-gps:n hankinnan aloittaminen.

Toteuma:**1-12 kk:**

1. Lupien käsittelyaika on ollut enintään 14 pv.
2. Katselmuksia tehtiin 112 kpl.
3. Uusi Rakennusvalvontataksa tuli voimaan 1.4.2020.
4. Uuden RTK-gps – laitteen hankintaa aloitettiin tutustumalla markkinoilla olevaan kalustoon ja hintatasoon.

Rakennusvalvonnan ennakoitua huonompi tulos johtui siitä, että talousarvioita tehtäessä poistoja ei ollut kirjattu.

Tunnusluvut ja mittarit

Rakennusvalvonta tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaikki myönnetyt luvat	175	178	143	150	130	134
Rakennuslupien määrä	69	56	42	43	40	47
Katselmusten määrä	499	193	162	143	200	112

590 Rakennusvalvonta	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-44 498	-35 500	-37 440,46	-1 940
M E N O T (ulkoiset)	84 720	83 706	73 462,01	-10 244
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	40 221	48 206	36 021,55	-12 184
Suunnitelmapoistot	5 778	0	20 358,40	20 358
Tulot (sisäiset)	0	0	-586,00	-586
Menot (sisäiset)	7 912	8 120	10 340,10	2 220
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 690	8 120	30 112,50	21 993
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	53 911	56 326	66 134,05	9 808
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	17,28	17,98	21,66	

2.2 Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2020

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiöön fuusioitiin 2018 Kiinteistö Oy Rautalammin Haka. Tavoitteet vuosiksi 2019-2022:

1. Yhtiö toteuttaa suunnitteluvuosien 2019-2022 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa.
2. Yhtiön lainat järjestellään optimaaliseksi.
3. Yhtiö toteuttaa Asunnonhankinta OY:n talouden tasapainottamisohjelmaa

Toteutuma:

1. Asunnonhankinnan asuntoja ei ole peruskorjattu, mutta asuntojen kylpyhuoneita ym. tiloja on korjattu noin kymmenessä asunnossa. Kiinteistöistä on teetetty korjaustapaselvitykset, joita hyödynnetään korjausten suunnittelussa.
2. Yhtiön lainat ovat asianmukaiset, korkotasot ovat kohtuulliset, lainojen lyhennysohjelma on järkevä yhtiön talouden hoidon kannalta.
3. Yhtiön tasapainottamisohjelma on hyväksytty yhtiön hallituksessa ja kunnanvaltuustossa. Yhtiö odottaa valtionkonttorin päätöstä talouden tervehdyttämistuesta.

Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit –yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia. Hallien kokonaispinta-ala on 2300 m². Yhtiö on vuokrannut tilat lunastusehtoisilla vuokrasopimuksilla, joiden mukaisesti hallien omistus siirtyy 12 vuoden vuokra-ajan päättyessä vuokralaisille.

Tavoitteet vuodeksi 2019-2022:

1. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit-yhtiö jatkaa toimintojen kehittämistä niin, että mahdollisten uusien yrittäjien toimitilarapeisiin voidaan reagoida nopeasti.
2. Yhtiö hallitus huolehtii siitä, että taloudelliset riskit on ennakoitu ja toimintasuunnitelma niiden varalle on olemassa.

Toteutuma:

1. Koronavuonna näiden toimien edistäminen ei ollut mahdollinen / tarkoituksen mukainen.
2. Vireillä, yhtiön hallitus seuraa tilanne ja pyrkii ennakoidaan riskit.

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 81,7 %. Yhtiön toimiala on parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia,

antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2019-2022:

1. Yhtiö tulee käydä lävitse sen myöntämät takaukset. Raportti tulee toimittaa Rautalammin kunnanhallitukselle maaliskuun 2020 loppuun mennessä.

Toteutuma:

1. Yhtiö toimitti raportin ja se käsiteltiin. Yhtiön kokonaistilanne tullaan miettimään uudelleen rahoitus- ja finanssivalvonnan tiukentuneen lainsäädännön takia.

As Oy Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 88,45%. Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen. Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.

Toteutuma:

Kiinteistössä toteutettiin normaalia kunnossapitoa. Piha-alueen kuivatusremontti siirtyi vuoteen 2021.

Rautalammin Rakennus Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin Rakennus Oy:n osakekannasta 41,8 %. Kunta on antanut pääomaehtoista lainaa yhtiölle. Sopimus on voimassa. Kunnan tavoite on, että yhtiö kykenee maksamaan pääomaehdoiset lainat takaisin kunnalle.

Tavoitteet 2018-2021:

1. Rautalammin kunta myy omistamia Rautalammin Rakennus Oy:n osakkeita sen jälkeen, kun yhtiö on maksanut kunnalle takaisin kunnan myöntämän pääomaehdoisen lainan.

Toteutuma:

1. Tavoite ei toteutunut. Vuosi oli muutenkin haasteellinen koronavirusepidemian takia.

As Oy Lupsakas

Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2019-2022.

As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa yhtä huoneistoa ulkopuolisille.

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja. Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on hyvä. Tavoitteet vuosiksi 2019-2022:

1. Kunta luopuu nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten. Ennen näitä järjestelyitä selvitetään, onko tarvetta em. tiloja käyttää edelleen väistötiloina suunnittelukauden aikana.
2. Rautalammin kunta myy kunnan Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon toimisto-, varasto- ja johtokeskustilat.

Toteutuma:

1. Ei toteutunut.
2. Ei toteutunut.

As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Kunnan tämän hetkinen omistusosuus asunto-osakeyhtiöstä on 33,77%. (153 osaketta/440 osakkeesta)
Kunta omistaa asuntoyhtiöstä kolme osakehuoneistoa, huoneistot on vuokrattu.

Toteutuma:

Yhtiössä ei tapahtunut muutoksia.

Savogrow

Rautalammin kunta omistaa Savogrow Oy:stä 15,51%.

1. Yhtiö raportoi kunnanhallitukselle yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja erityisesti rautalampilaisiin yrityksiin kohdistuneista toimenpiteistä.
2. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta kunnan ja yhtiön välillä kehitetään.

Toteutuma:

1. Yhtiö raportoi tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallitukselle ja elinvoimalautakunnalle.
2. Kehitysyhtiön uuden strategian mukaisesti elinkeinoyhtiö muuttui myös elinvoimayhtiöksi.

Istekki Oy

Kunta omistaa Istekki Oy:stä viisi (5) A-sarjan osaketta.

1. Yhtiön asiantuntemusta hyödynnetään tarpeen mukaan.

Toteutuma:

1. Toteutui.

Sansia Oy

Rautalammin kunta omistaa Sansia Oy:stä (ent. Is-hankinta Oy) osuuden.

1. Yhtiön hankintaosaamista ja yhteishankintakilpailutuksia hyödynnetään kunnan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Toteutuma:

1. Toiminta jatkui entisellä volyymillä.

2.3 Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2020

Kohde	Nimi	TA2020	TP2020	Ali/Yli	Tot-%
		+ lisätalousarvio			
1	KÄYTTÖTALOUS				
10	VAALIT				
110	KUNNALLISVAALIT				
***	M E N O T (ulkoiset)	0	506,37	-506,37	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	506,37	-506,37	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	506,37	-506,37	0,00
10	VAALIT YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	0	506,37	-506,37	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	506,37	-506,37	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	506,37	-506,37	0,00
1	KÄYTTÖTALOUS				
14	TILINTARKASTUS				
130	TILINTARKASTUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	16 960	22 368,56	-5 408,56	131,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 960	22 368,56	-5 408,56	131,90
*	Menot (sisäiset)	1 138	1 057,91	80,09	93,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 138	1 057,91	80,09	93,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	18 098	23 426,47	-5 328,47	129,40
14	TILINTARKASTUS YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	16 960	22 368,56	-5 408,56	131,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 960	22 368,56	-5 408,56	131,90
*	Menot (sisäiset)	1 138	1 057,91	80,09	93,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 138	1 057,91	80,09	93,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	18 098	23 426,47	-5 328,47	129,40

1	KÄYTTÖTALOUS				
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO				
140	KUNNANVALTUUSTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	43 650	35 974,26	7 675,74	82,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	43 650	35 974,26	7 675,74	82,40
*	Menot (sisäiset)	27 062	24 201,98	2 860,02	89,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	27 062	24 201,98	2 860,02	89,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	70 712	60 176,24	10 535,76	85,10
150	KUNNANHALLITUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-1 186,70	1 186,70	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	349 050	354 601,64	-5 551,64	101,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	349 050	353 414,94	-4 364,94	101,30
*	Menot (sisäiset)	32 349	45 415,81	-13 066,81	140,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 349	45 415,81	-13 066,81	140,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	381 399	398 830,75	-17 431,75	104,60
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO YHT				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-1 186,70	1 186,70	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	392 700	390 575,90	2 124,10	99,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	392 700	389 389,20	3 310,80	99,20
*	Menot (sisäiset)	59 411	69 617,79	-10 206,79	117,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	59 411	69 617,79	-10 206,79	117,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	452 111	459 006,99	-6 895,99	101,50

1	KÄYTTÖTALOUS				
22	HALLINTO JA TALOUS				
170	YLEISHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-70 000	-44 056,91	-25 943,09	62,90
***	M E N O T (ulkoiset)	495 992	381 206,16	114 785,84	76,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	425 992	337 149,25	88 842,75	79,10
*	Suunnitelmapoistot	3 982	17 447,05	-13 465,05	438,10
*	Tulot (sisäiset)	-53 410	-42 524,03	-10 885,97	79,60
*	Menot (sisäiset)	61 761	85 041,18	-23 280,18	137,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	12 333	59 964,20	-47 631,20	486,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	438 325	397 113,45	41 211,55	90,60
180	TALOUSHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-40 000	-55 852,11	15 852,11	139,60
***	M E N O T (ulkoiset)	583 581	594 554,73	-10 973,73	101,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	543 581	538 702,62	4 878,38	99,10
*	Suunnitelmapoistot	0	8 517,33	-8 517,33	0,00
*	Tulot (sisäiset)	-338 431	-331 655,66	-6 775,34	98,00
*	Menot (sisäiset)	24 055	30 510,82	-6 455,82	126,80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-314 376	-292 627,51	-21 748,49	93,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	229 205	246 075,11	-16 870,11	107,40
22	HALLINTO JA TALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-110 000	-99 909,02	-10 090,98	90,80
***	M E N O T (ulkoiset)	1 079 573	975 760,89	103 812,11	90,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	969 573	875 851,87	93 721,13	90,30
*	Suunnitelmapoistot	3 982	25 964,38	-21 982,38	652,00
*	Tulot (sisäiset)	-391 841	-374 179,69	-17 661,31	95,50
*	Menot (sisäiset)	85 816	115 552,00	-29 736,00	134,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-302 043	-232 663,31	-69 379,69	77,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	667 530	643 188,56	24 341,44	96,40

1	KÄYTTÖTALOUS				
26	ELINKEINOTOIMI				
190	ELINVOIMALAUTAKUNTA				
***	M E N O T (ulkoiset)	29 550	12 405,70	17 144,30	42,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	29 550	12 405,70	17 144,30	42,00
*	Menot (sisäiset)	7 291	8 581,31	-1 290,31	117,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	7 291	8 581,31	-1 290,31	117,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	36 841	20 987,01	15 853,99	57,00
206	KAMPANJAT/MARKKIN. JA AVUST.				
***	M E N O T (ulkoiset)	16 000	29 712,29	-13 712,29	185,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 000	29 712,29	-13 712,29	185,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 000	29 712,29	-13 712,29	185,70
208	YRITYSVERKOSTOHAUTOMO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 000	0,00	-2 000,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	18 000	5 042,67	12 957,33	28,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 000	5 042,67	10 957,33	31,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 000	5 042,67	10 957,33	31,50
215	SAVOGROW JA YHT.HANKE OSUUDET				
***	M E N O T (ulkoiset)	164 230	155 864,67	8 365,33	94,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	164 230	155 864,67	8 365,33	94,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	164 230	155 864,67	8 365,33	94,90
220	TAPAHTUMAT				
***	M E N O T (ulkoiset)	11 000	13 573,28	-2 573,28	123,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	11 000	13 573,28	-2 573,28	123,40
*	Menot (sisäiset)	1 862	570,00	1 292,00	30,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 862	570,00	1 292,00	30,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	12 862	14 143,28	-1 281,28	110,00

230	MATKAILU				
***	M E N O T (ulkoiset)	27 280	7 749,31	19 530,69	28,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	27 280	7 749,31	19 530,69	28,40
*	Menot (sisäiset)	0	63,00	-63,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	63,00	-63,00	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	27 280	7 812,31	19 467,69	28,60
26	ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 000	0,00	-2 000,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	266 060	224 347,92	41 712,08	84,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	264 060	224 347,92	39 712,08	85,00
*	Menot (sisäiset)	9 153	9 214,31	-61,31	100,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	9 153	9 214,31	-61,31	100,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	273 213	233 562,23	39 650,77	85,50
1	KÄYTTÖTALOUS				
30	MAASEUTUTOIMI				
270	MAASEUTUTOIMI				
***	M E N O T (ulkoiset)	55 334	44 890,55	10 443,45	81,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	55 334	44 890,55	10 443,45	81,10
*	Menot (sisäiset)	8 100	8 665,39	-565,39	107,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 100	8 665,39	-565,39	107,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	63 434	53 555,94	9 878,06	84,40
30	MAASEUTUTOIMI YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	55 334	44 890,55	10 443,45	81,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	55 334	44 890,55	10 443,45	81,10
*	Menot (sisäiset)	8 100	8 665,39	-565,39	107,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 100	8 665,39	-565,39	107,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	63 434	53 555,94	9 878,06	84,40

1	KÄYTTÖTALOUS				
38	SOSIAALITOIMI				
307	PERUSTURVAOSASTON HALLINTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	135 864	131 570,51	4 293,49	96,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	135 864	131 570,51	4 293,49	96,80
*	Suunnitelmapoistot	0	580,77	-580,77	0,00
*	Menot (sisäiset)	91 595	102 209,82	-10 614,82	111,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	91 595	102 790,59	-11 195,59	112,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	227 459	234 361,10	-6 902,10	103,00
310	SOSIAALIPALVELUT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-342 994	-481 541,29	138 547,29	140,40
***	M E N O T (ulkoiset)	4 150 312	3 865 683,95	284 628,05	93,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 807 318	3 384 142,66	423 175,34	88,90
*	Suunnitelmapoistot	4 180	4 180,20	-0,20	100,00
*	Tulot (sisäiset)	-26 500	-25 080,02	-1 419,98	94,60
*	Menot (sisäiset)	65 804	66 813,86	-1 009,86	101,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	43 484	45 914,04	-2 430,04	105,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 850 802	3 430 056,70	420 745,30	89,10
330	KOTIHOITO- JA VANHUSPALVELUT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-953 436	-856 579,71	-96 856,29	89,80
***	M E N O T (ulkoiset)	3 499 478	3 487 794,37	11 683,63	99,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 546 042	2 631 214,66	-85 172,66	103,30
*	Suunnitelmapoistot	55 385	55 384,44	0,56	100,00
*	Tulot (sisäiset)	0	-52 438,44	52 438,44	0,00
*	Menot (sisäiset)	392 450	461 603,07	-69 153,07	117,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	447 835	464 549,07	-16 714,07	103,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 993 877	3 095 763,73	-101 886,73	103,40

335	RAVINTOKESKUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-93 036	-117 362,59	24 326,59	126,10
***	M E N O T (ulkoiset)	499 328	451 091,69	48 236,31	90,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	406 292	333 729,10	72 562,90	82,10
*	Tulot (sisäiset)	-510 676	-416 188,57	-94 487,43	81,50
*	Menot (sisäiset)	50 671	50 222,78	448,22	99,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-460 005	-365 965,79	-94 039,21	79,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-53 713	-32 236,69	-21 476,31	60,00
38	SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 389 466	#####	66 017,59	104,80
***	M E N O T (ulkoiset)	8 284 982	7 936 140,52	348 841,48	95,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	6 895 516	6 480 656,93	414 859,07	94,00
*	Suunnitelmapoistot	59 565	60 145,41	-580,41	101,00
*	Tulot (sisäiset)	-537 176	-493 707,03	-43 468,97	91,90
*	Menot (sisäiset)	600 520	680 849,53	-80 329,53	113,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	122 909	247 287,91	-124 378,91	201,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	7 018 425	6 727 944,84	290 480,16	95,90

1	KÄYTTÖTALOUS				
42	TERVEYDENHUOLTO				
360	KANSANTERVEYSTYÖ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-186 524	-179 485,41	-7 038,59	96,20
***	M E N O T (ulkoiset)	3 589 991	3 824 492,72	-234 501,72	106,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 403 467	3 645 007,31	-241 540,31	107,10
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 259,63	0,37	100,00
*	Menot (sisäiset)	35 333	39 185,65	-3 852,65	110,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	68 593	72 445,28	-3 852,28	105,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 472 060	3 717 452,59	-245 392,59	107,10
370	SAIRAANHOITOLAITOKSET				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-21 450,59	21 450,59	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	5 214 907	5 127 140,57	87 766,43	98,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5 214 907	5 105 689,98	109 217,02	97,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 214 907	5 105 689,98	109 217,02	97,90
380	YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	214 120	189 273,86	24 846,14	88,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	214 120	189 273,86	24 846,14	88,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	214 120	189 273,86	24 846,14	88,40
42	TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-186 524	-200 936,00	14 412,00	107,70
***	M E N O T (ulkoiset)	9 019 018	9 140 907,15	-121 889,15	101,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8 832 494	8 939 971,15	-107 477,15	101,20
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 259,63	0,37	100,00
*	Menot (sisäiset)	35 333	39 185,65	-3 852,65	110,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	68 593	72 445,28	-3 852,28	105,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	8 901 087	9 012 416,43	-111 329,43	101,30

1	KÄYTTÖTALOUS				
46	KOULUTUS				
404	HALLINTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	44 543	47 048,08	-2 505,08	105,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	44 543	47 048,08	-2 505,08	105,60
*	Tulot (sisäiset)	-572	-313,43	-258,57	54,80
*	Menot (sisäiset)	2 221	1 732,11	488,89	78,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 649	1 418,68	230,32	86,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	46 192	48 466,76	-2 274,76	104,90
410	PERUSKOULUTUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-192 938	-196 239,94	3 301,94	101,70
***	M E N O T (ulkoiset)	2 741 285	2 723 732,34	17 552,66	99,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 548 347	2 527 492,40	20 854,60	99,20
*	Suunnitelmapoistot	184 947	204 900,24	-19 953,24	110,80
*	Tulot (sisäiset)	-61 758	-57 536,30	-4 221,70	93,20
*	Menot (sisäiset)	410 671	368 742,46	41 928,54	89,80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	533 860	516 106,40	17 753,60	96,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 082 207	3 043 598,80	38 608,20	98,70
420	LUKIO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-86 554	-22 210,34	-64 343,66	25,70
***	M E N O T (ulkoiset)	815 896	720 771,04	95 124,96	88,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	729 342	698 560,70	30 781,30	95,80
*	Suunnitelmapoistot	114 127	114 126,84	0,16	100,00
*	Tulot (sisäiset)	-4 050	-2 461,70	-1 588,30	60,80
*	Menot (sisäiset)	131 830	124 326,04	7 503,96	94,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	241 907	235 991,18	5 915,82	97,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	971 249	934 551,88	36 697,12	96,20
440	AIKUISKOULUTUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	49 432	64 835,69	-15 403,69	131,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	49 432	64 835,69	-15 403,69	131,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	49 432	64 835,69	-15 403,69	131,20

450	JOUKKOLIIKENNE				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 480	-4,11	-2 475,89	0,20
***	M E N O T (ulkoiset)	18 623	30 743,02	-12 120,02	165,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 143	30 738,91	-14 595,91	190,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 143	30 738,91	-14 595,91	190,40
453	LASTEN PÄIVÄHOITO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-77 860	-83 856,45	5 996,45	107,70
***	M E N O T (ulkoiset)	1 053 082	919 850,18	133 231,82	87,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	975 222	835 993,73	139 228,27	85,70
*	Suunnitelmapoistot	4 794	5 799,65	-1 005,65	121,00
*	Tulot (sisäiset)	-17 728	-38 267,60	20 539,60	215,90
*	Menot (sisäiset)	209 063	181 655,89	27 407,11	86,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	196 129	149 187,94	46 941,06	76,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 171 351	985 181,67	186 169,33	84,10
454	ESIOPETUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	60 993	90 087,48	-29 094,48	147,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	60 993	90 087,48	-29 094,48	147,70
*	Tulot (sisäiset)	-1 896	-1 415,98	-480,02	74,70
*	Menot (sisäiset)	45 421	42 915,29	2 505,71	94,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	43 525	41 499,31	2 025,69	95,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	104 518	131 586,79	-27 068,79	125,90
46	KOULUTUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-359 832	-302 310,84	-57 521,16	84,00
***	M E N O T (ulkoiset)	4 783 854	4 597 067,83	186 786,17	96,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 424 022	4 294 756,99	129 265,01	97,10
*	Suunnitelmapoistot	303 868	324 826,73	-20 958,73	106,90
*	Tulot (sisäiset)	-86 004	-99 995,01	13 991,01	116,30
*	Menot (sisäiset)	799 206	719 371,79	79 834,21	90,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 017 070	944 203,51	72 866,49	92,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 441 092	5 238 960,50	202 131,50	96,30

1	KÄYTTÖTALOUS				
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA				
460	NUORISO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-29 000	-27 263,39	-1 736,61	94,00
***	M E N O T (ulkoiset)	88 444	76 509,71	11 934,29	86,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 444	49 246,32	10 197,68	82,80
*	Tulot (sisäiset)	0	-600,00	600,00	0,00
*	Menot (sisäiset)	26 355	27 460,72	-1 105,72	104,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	26 355	26 860,72	-505,72	101,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	85 799	76 107,04	9 691,96	88,70
470	LIIKUNTA				
***	T U L O T (ulkoiset)	-26 500	-18 035,66	-8 464,34	68,10
***	M E N O T (ulkoiset)	182 415	177 799,22	4 615,78	97,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	155 915	159 763,56	-3 848,56	102,50
*	Suunnitelmapoistot	28 614	28 941,46	-327,46	101,10
*	Tulot (sisäiset)	-1 000	-378,80	-621,20	37,90
*	Menot (sisäiset)	49 926	34 325,65	15 600,35	68,80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	77 540	62 888,31	14 651,69	81,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	233 455	222 651,87	10 803,13	95,40

480	KIRJASTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-10 200	-9 796,83	-403,17	96,00
***	M E N O T (ulkoiset)	195 843	200 199,10	-4 356,10	102,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	185 643	190 402,27	-4 759,27	102,60
*	Suunnitelmapoistot	44 027	42 842,64	1 184,36	97,30
*	Tulot (sisäiset)	-55 338	-55 539,49	201,49	100,40
*	Menot (sisäiset)	32 750	48 265,09	-15 515,09	147,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 439	35 568,24	-14 129,24	165,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	207 082	225 970,51	-18 888,51	109,10
490	KULTTUURITOIMI				
***	T U L O T (ulkoiset)	-500	-105,00	-395,00	21,00
***	M E N O T (ulkoiset)	41 036	30 249,13	10 786,87	73,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	40 536	30 144,13	10 391,87	74,40
*	Menot (sisäiset)	2 369	1 058,69	1 310,31	44,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	2 369	1 058,69	1 310,31	44,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	42 905	31 202,82	11 702,18	72,70
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-66 200	-55 200,88	-10 999,12	83,40
***	M E N O T (ulkoiset)	507 738	484 757,16	22 980,84	95,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	441 538	429 556,28	11 981,72	97,30
*	Suunnitelmapoistot	72 641	71 784,10	856,90	98,80
*	Tulot (sisäiset)	-56 338	-56 518,29	180,29	100,30
*	Menot (sisäiset)	111 400	111 110,15	289,85	99,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	127 703	126 375,96	1 327,04	99,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	569 241	555 932,24	13 308,76	97,70

1	KÄYTTÖTALOUS				
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA				
500	HALLINTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	105 589	100 275,13	5 313,87	95,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	105 589	100 275,13	5 313,87	95,00
*	Menot (sisäiset)	49 167	55 750,64	-6 583,64	113,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	49 167	55 750,64	-6 583,64	113,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	154 756	156 025,77	-1 269,77	100,80
510	JÄTEHUOLTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-2 218,88	2 218,88	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	0	8 207,20	-8 207,20	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	5 988,32	-5 988,32	0,00
*	Suunnitelmapoistot	896	896,05	-0,05	100,00
*	Menot (sisäiset)	0	504,00	-504,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	896	1 400,05	-504,05	156,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	896	7 388,37	-6 492,37	824,60
520	VESIHUOLTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-506 593	-435 533,63	-71 059,37	86,00
***	M E N O T (ulkoiset)	392 647	348 075,81	44 571,19	88,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-113 946	-87 457,82	-26 488,18	76,80
*	Suunnitelmapoistot	196 387	148 487,35	47 899,65	75,60
*	Tulot (sisäiset)	-54 498	-50 489,72	-4 008,28	92,60
*	Menot (sisäiset)	13 493	13 113,74	379,26	97,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	155 382	111 111,37	44 270,63	71,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 436	23 653,55	17 782,45	57,10
530	PALO- JA PELASTUSTOIMI				
***	T U L O T (ulkoiset)	-31 824	-31 011,48	-812,52	97,40
***	M E N O T (ulkoiset)	357 553	353 896,21	3 656,79	99,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	325 729	322 884,73	2 844,27	99,10
*	Suunnitelmapoistot	8 267	8 266,70	0,30	100,00
*	Menot (sisäiset)	10 608	5 721,43	4 886,57	53,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 875	13 988,13	4 886,87	74,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	344 604	336 872,86	7 731,14	97,80

540	KIINTEISTÖT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-429 748	-371 073,20	-58 674,80	86,30
***	M E N O T (ulkoiset)	981 354	942 412,43	38 941,57	96,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	551 606	571 339,23	-19 733,23	103,60
*	Suunnitelmapoistot	236 702	228 822,51	7 879,49	96,70
*	Tulot (sisäiset)	-806 823	-882 602,41	75 779,41	109,40
*	Menot (sisäiset)	151 848	122 283,29	29 564,71	80,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-418 273	-531 496,61	113 223,61	127,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	133 333	39 842,62	93 490,38	29,90
550	VARIKKO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-21 632	-33 495,20	11 863,20	154,80
***	M E N O T (ulkoiset)	132 387	121 576,40	10 810,60	91,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	110 755	88 081,20	22 673,80	79,50
*	Suunnitelmapoistot	23 507	31 801,39	-8 294,39	135,30
*	Tulot (sisäiset)	-46 364	-26 131,50	-20 232,50	56,40
*	Menot (sisäiset)	5 484	4 268,62	1 215,38	77,80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-17 373	9 938,51	-27 311,51	-57,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	93 382	98 019,71	-4 637,71	105,00
560	LIIKENNEVÄYLÄT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-13 010	-8 521,14	-4 488,86	65,50
***	M E N O T (ulkoiset)	152 510	132 081,49	20 428,51	86,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	139 500	123 560,35	15 939,65	88,60
*	Suunnitelmapoistot	91 779	180 528,44	-88 749,44	196,70
*	Menot (sisäiset)	25 545	12 243,40	13 301,60	47,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	117 324	192 771,84	-75 447,84	164,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	256 824	316 332,19	-59 508,19	123,20
570	MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU				
***	M E N O T (ulkoiset)	50 090	44 310,44	5 779,56	88,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	50 090	44 310,44	5 779,56	88,50
*	Suunnitelmapoistot	3 992	3 992,24	-0,24	100,00
*	Menot (sisäiset)	353	304,29	48,71	86,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 345	4 296,53	48,47	98,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 435	48 606,97	5 828,03	89,30

54	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 002 807	-881 853,53	-120 953,47	87,90
***	M E N O T (ulkoiset)	2 172 130	2 050 835,11	121 294,89	94,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 169 323	1 168 981,58	341,42	100,00
*	Suunnitelmapoistot	561 530	602 794,68	-41 264,68	107,30
*	Tulot (sisäiset)	-907 685	-959 223,63	51 538,63	105,70
*	Menot (sisäiset)	256 498	214 189,41	42 308,59	83,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-89 657	-142 239,54	52 582,54	158,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 079 666	1 026 742,04	52 923,96	95,10
1	KÄYTTÖTALOUS				
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA				
580	YMPÄRISTÖNSUOJELU				
***	T U L O T (ulkoiset)	-4 000	-5 205,00	1 205,00	130,10
***	M E N O T (ulkoiset)	57 760	45 197,95	12 562,05	78,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 760	39 992,95	13 767,05	74,40
*	Menot (sisäiset)	4 349	5 055,62	-706,62	116,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 349	5 055,62	-706,62	116,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	58 109	45 048,57	13 060,43	77,50
590	RAKENNUSVALVONTA JA OHJAUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-35 500	-37 440,46	1 940,46	105,50
***	M E N O T (ulkoiset)	83 706	73 462,01	10 243,99	87,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	48 206	36 021,55	12 184,45	74,70
*	Suunnitelmapoistot	0	20 358,40	-20 358,40	0,00
*	Tulot (sisäiset)	0	-586,00	586,00	0,00
*	Menot (sisäiset)	8 120	10 340,10	-2 220,10	127,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 120	30 112,50	-21 992,50	370,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	56 326	66 134,05	-9 808,05	117,40
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-39 500	-42 645,46	3 145,46	108,00
***	M E N O T (ulkoiset)	141 466	118 659,96	22 806,04	83,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	101 966	76 014,50	25 951,50	74,50
*	Suunnitelmapoistot	0	20 358,40	-20 358,40	0,00
*	Tulot (sisäiset)	0	-586,00	586,00	0,00
*	Menot (sisäiset)	12 469	15 395,72	-2 926,72	123,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	12 469	35 168,12	-22 699,12	282,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	114 435	111 182,62	3 252,38	97,20

1	KÄYTTÖTALOUS				
1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 156 329	-3 039 526,02	-116 802,98	96,30
***	M E N O T (ulkoiset)	26 719 815	25 986 817,92	732 997,08	97,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 563 486	22 947 291,90	616 194,10	97,40
*	Suunnitelmapoistot	1 034 846	1 139 133,33	-104 287,33	110,10
*	Tulot (sisäiset)	-1 979 044	-1 984 209,65	5 165,65	100,30
*	Menot (sisäiset)	1 979 044	1 984 209,65	-5 165,65	100,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 034 846	1 139 133,33	-104 287,33	110,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	24 598 332	24 086 425,23	511 906,77	97,90
	KAIKKI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 156 329	-3 039 526,02	-116 802,98	96,30
***	M E N O T (ulkoiset)	26 719 815	25 986 817,92	732 997,08	97,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 563 486	22 947 291,90	616 194,10	97,40
*	Suunnitelmapoistot	1 034 846	1 139 133,33	-104 287,33	110,10
*	Tulot (sisäiset)	-1 979 044	-1 984 209,65	5 165,65	100,30
*	Menot (sisäiset)	1 979 044	1 984 209,65	-5 165,65	100,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 034 846	1 139 133,33	-104 287,33	110,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	24 598 332	24 086 425,23	511 906,77	97,90

2.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2020

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot						
		3 156 329,00		3 156 329,00	3 039 526,02	116 802,98
	Myyntitulot	1 316 405,00		1 316 405,00	1 049 928,08	266 476,92
	Maksutulot	898 886,00		898 886,00	878 429,52	20 456,48
	Tuet ja avustukset	364 770,00		364 770,00	540 912,12	-176 142,12
	Muut toimintatulot	576 268,00		576 268,00	570 256,30	6 011,70
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot						
		-26 719 815,00	-26 000,00	-26 745 815,00	-26 014 755,55	-731 059,45
	Henkilöstömenot	-8 301 698,00		-8 301 698,00	-8 095 731,12	-205 966,88
	Palvelujen ostot	-15 963 897,00	-21 000,00	-15 984 897,00	-15 327 641,84	-657 255,16
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 454 053,00	-5 000,00	-1 459 053,00	-1 389 265,15	-69 787,85
	Avustukset	-779 800,00		-779 800,00	-842 704,93	62 904,93
	Muut toimintamenot	-220 367,00		-220 367,00	-359 412,51	139 045,51
Toimintakate						
		-23 563 486,00	-26 000,00	-23 589 486,00	-22 975 229,53	-614 256,47
	Verotulot	10 838 000,00		10 838 000,00	10 666 108,43	171 891,57
	Valtionosuudet	12 390 836,00		12 390 836,00	13 042 842,00	-652 006,00
Rahoitustulot ja -menot						
					1 544,91	-1 544,91
	Korkotuotot					
	Muut rahoitustuotot	320 000,00		320 000,00	349 011,11	-29 011,11
	Korkomenot	-150 700,00		-150 700,00	-119 959,46	-30 740,54
	Muut rahoitusmenot	0,00		0,00	-1 503,83	1 503,83
Vuosikate						
		-165 350,00	-26 000,00	-191 350,00	962 813,63	-1 154 163,63
Poistot ja arvonalentumiset						
	Suunnitelman mukaiset poistot	-1 034 846,00		-1 034 846,00	-1 139 133,33	104 287,33
	Satunnaiset erät	-150 000,00		150 000,00	-129 146,37	279 146,37
Tilikauden tulos						
		-1 350 196,00	-26 000,00	-1 226 196,00	-305 466,07	-920 729,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)						
		-1 350 196,00	-26 000,00	-1 226 196,00	-305 466,07	-920 729,93
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulojen erittely						
	Kunnan verotulo	8 892 000,00		8 892 000,00	8 718 690,95	-173 309,05
	Osuus yhteisöveron tuotosta	805 000,00		805 000,00	874 591,06	69 591,06
	Kiinteistövero	1 141 000,00		1 141 000,00	1 072 826,42	-68 173,58
Valtionosuuksien erittely						
	Kunnan peruspalvelujen valtio-os.	12 390 836,00		12 390 836,00	12 900 175,00	509 339,00
	Opetus- ja kultt.toimen valtio-os.				142 667,00	142 667,00

INVESTOINNIT VUONNA 2020 TOTEUMA	
74	KIINTEÄ OMAISUUS
	Maaomaisuuden hankinta;
	Maa-alueiden myynti, mm. Heikinrannantieltä ja Toholahdesta
171	Päiväkoti Riihikoto
	Riihikodon myynti.
76	TALONRAKENNUS
208	Terveyskeskus ilmanvaihto
	Lv-korjauksen suunnittelu aloitettiin vuoden lopussa.
141	Kerkonjoen koulun peruskorjaus
	Vesivahingon vakuutuskorvaus.
143	Matti Lohen koulu/liikuntasali
	Liikuntasali otettiin käyttöön helmikuussa. Viimeisten maksuerien osuus ja loput lisätyö.
5	Rautarasi
	Ei toteutettu vuonna 2020.
145	Pentinpellon päiväkoti
	Rautalammin uuden päiväkodin suunnittelun loppuosa ja kilpailuttaminen. Rakentaminen alkoi marraskuussa.
164	Kunnanviraston sisäilmakorjaus
	Rautakunnan ilmavaihtosaneeraus.

78	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS
123	Valokuituverkon rakentaminen
118	Kaavateiden päällystäminen
	Toteutettiin vain pieniä paikkauksia.
121	Yleisten alueiden rakentaminen
	Torialueen suunnittelua ja kilpailutus.
129	Kantatie 69:n liikenneturva järjestelyt
136	Rakennusasema- ja yleiskaava
170	Kerkonkosken satama
	Satama-alueen kunnostus, mm. laiturin kannen korjaus ja satamarakennuksille pieniä korjauksia.
179	Toholahden teollisuusalueen kaavatie
	Kaavatien suunnittelua. Useita eri suunnitelmavaihtoehtoja ELY-keskukselle. Rakennusuunnitelmat lopulliselle versiolle.
189	Kaavatie Kuutinharju
	Kaavatien rakentaminen asemakaava-alueelle.
361	Konnekosken entisöinti, pienvenekanava
369	RL Konneveden kansallispuisto
	Ely-keskuksen avustus (loppumaksu).
375	Rautalampi-järven kunnostus
	Kunnostuksen suunnittelu ja lupahakemus.
80	IRTAIN OMAISUUS
353	Effica
125	Urheilukentän kunnostus
143	Matti Lohen koulu / liikuntasali
	Matti Lohen koulun liikuntasalin kalustoa.
171	Päiväkotikoti Riihikoto
205	Kuntoportaati
	Turkkilan vuoren kuntoportaati valmistuivat loppuvuodesta.
160	Kuljetusvälineet tekninen

82	VESIHUOLTO
100	Talojohtojen rakentaminen (inv)
	Talojohtojen rakentaminen.
101	Verkostosaneeraukset
	Runkovesijohdon perusparannus (Himanit-putki kantatien 69 vieressä).
	Suunnitellun lisäksi jouduttiin uusimaan Riihipelto - Kuikan pumppaamo linja.
204	Vedenottamo kirkonkylä, peruskorjaus
	Kirkonkylän vedenottamolle rakennettiin kalkki-stabilointi järjestelmä, korjattiin pumppaamorakennusta ja vaihdettiin energiatehokkaammat pumpput.
206	Kuutinranta runkovesijohto
	Kuutinrannan runkovesijohto valmistui loppuvuodesta.
207	Vedenottamoiden aitaukset
	Nykylainsäädännön mukaiset aidat Kirkonkylän ja Jaakonharjun vedenottamoille.
312	Vesihuollon kehittämissuunnitelma
	Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen siirtyi vuodelle 2021.
100	Talojohtojen rakentaminen viemäriverkosto (inv)
	Paineviemärin haaralinjojen rakentaminen.
101	Verkostosaneeraukset viemäriverkosto
	Runkovesijohdon korjaustöiden yhteydessä uusittiin myös viemäriputki mm. linjalla Riihipelto - Kuikan pumppaamo.
190	Hulevesiverkoston rakentaminen
	Hulevesiverkosto palvelee tulevaa päiväkotia ja mm. As Oy Tiinaria.
206	Kuutinranta viemäriverkosto
	Kuutinrannan viemäriverkosto valmistui loppuvuodesta.
209	Kivisaareke-Korpisaareke viemäri
323	Kuikan pumppaamo
	Pumppaamoon jouduttiin uusimaan pumpput ja sähkötekniikkaa.

2.6 Rahoituslaskelmaosan toteutuminen

		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate		-114 350,00	-51 000,00	-165 350,00	962 813,63	-1 128 163,63
Satunnaiset erät					-129 146,37	
Tulorahoituksen korjauserät					-77 555,45	
Investointien rahavirta						
Investointimenot		-1 418 000,00	-25 000,00	-1 443 000,00	-903 473,19	-539 526,81
Rahoitusosuudet investointimenoille		56 000,00		56 000,00	60 109,62	-4 109,62
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot					41 961,52	-41 961,52
Toiminta ja investoinnit, netto		-1 476 350,00	-76 000,00	-1 552 350,00	-45 290,24	-1 507 059,76
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamiset lisäykset					20 000,00	-20 000,00
Antolainasaamisten vähennykset						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000 000,00		2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 340 000,00		-1 340 000,00	-1 540 255,47	200 255,47
Lyhytaikaisten lainojen muutos					-250 000,00	250 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen					471 486,85	-471 486,85

			Sito- vuus	Määrärahat						Tuloarviot				
				Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n järkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n järkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	
TULOSLASKELMAOSA														
	Verotulot	B							10 838		10838	10 666	-172	
	Valtionosuudet	B							12 391		12391	13043	652	
	Korkotulot	B									0	2	2	
	Muut rahoitustulot	B							320		320	349	29	
	Korkomenot	B		151		151	120	31						
	Muut rahoitusmenot	B					2	-2						
INVESTOINTIOSA														
Kiinteä omaisuus														
	Maa-alueet	B										7	7	
	Rakenn.kiinteistö	B										44	44	
Talonrakennus														
	Sosiaalitoimi	B			15	15	0	15						
	Sivistystoimi	B		30		30	77	-47				1	1	
	Tekninen toimi	B		215	17	232	66	166				91	91	
Julkinen käyttöomaisuus														
	Yleishallinto	B					3	-3				2	2	
	Sivistystoimi	B												
	Tekninen toimi	B		635	-7	628	200	428	56		56	60	4	
Irtain omaisuus														
	Yleishallinto	B												
	Sosiaalitoimi	B		60		60	50							
	Sivistystoimi	B		133		133	45	88				1	1	
	Tekninen toimi	B		10		10	66	-56						
Vesihuolto														
	Kirkonkylä	B		257		257	384	-127						
	Viemärlaitos kirkonkylä	B		78		78	166	-88				3	3	
	Vesilaitos Kerkonkoski	B												
	Sijoitukset													
	Arvopaperit	B												
RAHOITUSOSA														
Antolainojen muutokset														
	Antolainasaam.	B					20	-20						
Lainakannan muutokset														
	Pitkäaik.lain.lisäyk	B							2000	0	2000	2000	0	
	Pitkäaik.lain.väh	B		1340		1340	1540	-200						
	Lyhytaik.lain.muu	N					-250	250					0	
Vaikutus maksuvalmiut.												573	573	
YHTEENSÄ				29603	51	29654	28476	1168	28762	0	28761	29881	1120	

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

		01.01.-31.12.2020	01.01.-31.12.2019
Toimintatuotot			
Myyntituotot		1 049 928,08	1 346 183,73
Maksutuotot		878 429,52	923 720,25
Tuet ja avustukset		540 912,12	409 211,66
Muut toimintatuotot		570 256,30	576 182,39
		3 039 526,02	3 255 298,03
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-6 462 204,53	-6 616 737,87
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut		-1 438 188,12	-1 499 611,13
Muut henkilöstösivukulut		-195 338,47	-191 015,26
Palvelujen ostot		-15 327 641,84	-14 912 550,46
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 389 265,15	-1 360 078,56
Avustukset		-842 704,93	-962 328,22
Muut toimintakulut		-359 412,51	-276 010,12
		-26 014 755,55	-25 818 331,62
Toimintakate		-22 975 229,53	-22 563 033,59
Verotulot		10 666 108,43	10 523 556,63
Valtionosuudet		13 042 842,00	11 663 493,00
		23 708 950,43	22 187 049,63
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot		1 544,91	128,00
Muut rahoitustuotot		349 011,11	347 447,72
Korkokulut		-119 959,46	-137 380,66
Muut rahoituskulut		-1 503,83	-784,50
		229 092,73	209 410,56
Vuosikate		962 813,63	-166 573,40
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 139 133,33	-985 754,07
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut		-129 146,37	-13 463,43
Tilikauden tulos		-305 466,07	-1 165 790,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-305 466,07	-1 165 790,90

3.2 Rahoituslaskelma

		2020	2019
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		962 813,63	-166 573,40
Satunnaiset erät		-129 146,37	-13 463,43
Tulorahoituksen korjauserät		-77555,45	93 440,63
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-903 473,19	-2 284 455,75
Rahoitusosuudet investointeihin		60 109,62	79 361,39
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot		41 961,52	19 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		-45 290,24	-2 272 690,56
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset		-20 000,00	-9 830,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000 000,00	2 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 540 255,47	-1 380 012,66
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-250 000,00	20 000,00
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varat ja pääomien muutokset		6 043,10	-10 095,80
Saamisten muutos		320 364,01	288 011,78
Korottomien velkojen muutos		144 612,15	158 570,87
Rahoituksen rahavirta		660 763,79	1 066 644,19
Rahavarojen muutos			
		615 473,55	-1 206 046,37
Rahavarat 31.12.		782 772,53	167 298,98
Rahavarat 1.1.		167 298,98	1 373 345,35
		615 473,55	-1 206 046,37

3.3 Tase

VASTAAVAA				2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT				25 509 986,04	25 862 040,87
	Aineettomat hyödykkeet			100 992,35	125 675,04
		Aineettomat oikeudet		84 034,53	98 898,65
		Tietokoneohjelmistot		84 034,53	98 898,65
		Muut pitkävaikutteiset menot		16 957,82	26 776,39
	Aineelliset hyödykkeet			19 060 405,92	19 383 353,12
		Maa- ja vesialueet		2 412 540,54	2 417 207,20
		Rakennukset		11 620 092,86	12 290 128,13
		Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 744 198,63	2 699 147,73
		Koneet ja kalusto		161 926,61	164 049,89
		Enn.maksut ja keskener.hank.		2 121 647,28	1 812 820,17
	Sijoitukset			6 348 587,77	6 353 012,71
		Osakkeet ja osuudet		5 806 387,44	5 830 812,38
		Muut lainasaamiset		299 087,25	279 087,25
		Muut saamiset		243 113,08	243 113,08
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				1 451,64	1 451,64
		Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		1 451,64	1 451,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT				1 994 795,12	1 699 685,58
	Saamiset			1 212 022,59	1 532 386,60
		Lyhytaikaiset saamiset		1 212 022,59	1 532 386,60
		Myyntisaamiset		504 865,42	498 887,45
		Muut saamiset		457 339,90	238 984,20
		Siirtosaamiset		249 817,27	794 514,95
	Rahoitusarvopaperit			22 034,92	22 034,92
		Muut osakkeet ja osuudet		22 034,92	22 034,92
	Rahat ja pankkisaamiset			760 737,61	145 264,06
VASTAAVAA YHTEENSÄ				27 506 232,80	27 563 178,09

VASTATTAVAA			2020	2019
OMA PÄÄOMA			11 873 284,50	12 178 750,57
	Peruspääoma		8 076 419,65	8 076 419,65
	Edell.tilikausien yli-/alijäämä		4 102 330,92	5 268 121,82
	Tilikauden yli-/alijäämä		-305 466,07	-1 165 790,90
PAKOLLISET VARAUKSET				111 879,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			84 565,47	78 522,37
	Valtion toimeksiannot		0	0,00
	Lahjoitusrahastojen pääomat		33 449,36	33 449,36
	Muut toimeksiantojen pääomat		51 116,11	45 073,01
VIERAS PÄÄOMA			15 548 382,83	15 194 026,15
	Pitkäaikainen		10 498 371,25	10 227 121,42
	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta		10 010 002,00	9 735 716,00
	Lainat julkisyhteisöiltä		151 034,04	165 757,91
	Ostovelat		234,73	234,73
	Liittymismaksut ja muut velat		337 100,48	325 412,78
	Lyhytaikainen		5 050 011,58	4 966 904,73
	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta		2 375 714,00	2 425 714,00
	Lainat julkisyhteisöiltä		14 719,53	14 537,13
	Ostovelat		1 096 038,88	1 268 217,04
	Muut velat		144 817,39	150 222,84
	Siirtovelat		1 418 721,78	1 108 213,72
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			27 506 232,80	27 563 178,09

3.4 Konsernin tuloslaskelma

	2020	2019
Toimintatuotot	16 166 179,54	20 301 884,79
Toimintakulut	-38 747 288,30	-42 655 906,79
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	40 587,15	146 453,12
Toimintakate	-22 540 521,62	-22 207 568,88
Verotulot	10 643 884,30	10 497 384,70
Valtionosuudet	13 818 841,69	12 412 424,52
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71 028,35	13 704,33
Muut rahoitustuotot	330 872,38	357 277,79
Korkokulut	-224 225,68	-252 216,50
Muut rahoituskulut	-721,80	-3 662,92
Vuosikate	2 099 157,62	817 343,04
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 101 104,04	-1 975 639,56
Omistuksen eliminointierot		
Satunnaiset tuotot ja kulut	-112 800,89	-13 427,09
Tilikauden tulos	-114 747,32	-1 171 723,61
Tilinpäätössiirrot	-5749,90	-3 149,69
Tilikauden verot	-3 182,29	-5 083,83
Laskennalliset verot	13 198,21	16 530,69
Vähemmistöosuudet	-5 831,53	-12 004,31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-116 312,82	-1 175 430,75

3.5 Konsernin rahoituslaskelma

						2020	2019
Toiminnan rahavirta							
	Vuosikate					2 099 157,62	817 343,03
	Satunnaiset erät					-112 800,89	-13 427,09
	Tilikauden verot					-3 182,29	-5 083,83
	Tulorahoituksen korjauserät						-97 742,34
Investointien rahavirta							
	Investointimenot					-2 109 700,42	-3 455 181,14
	Rahoitusosuudet investointeihin					67 414,54	47 921,92
	Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot					72 603,51	391 343,68
Toiminnan ja investointien rahavirta						13 492,07	-2 314 825,77
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
	Antolainasaamisten lisäykset					-22 867,30	-22 047,20
Lainakannan muutokset							
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys					3 005 976,77	2 989 098,49
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys					-2 081 979,82	-2 143 632,92
	Lyhytaikaisten lainojen muutos					-303 912,34	12 036,96
Oman pääoman muutokset						139 378,84	0,01
Muut maksuvalmiuden muutokset							
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					9 613,46	-9 793,17
	Vaihto-omaisuuden muutos					-7 775,79	-5 960,24
	Saamisten muutos					-81 161,74	48 583,22
	Korottomien velkojen muutos					104 003,59	205 714,64
Rahoituksen rahavirta						761 275,67	1 073 999,79
Rahavarojen muutos						741 434,63	-1 240 825,98
Rahavarat 31.12.						3 415 349,74	2 673 915,11
Rahavarat 1.1.						2 673 915,11	3 914 741,09
						741 434,63	-1 240 825,98

3.6 Konsernitase

V A S T A A V A A		2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		32 342 244,74	32 459 586,86
Aineettomat hyödykkeet		380 483,60	343 942,42
Aineettomat oikeudet		275 809,26	275 857,63
Muut pitkävaikutteiset menot		33 571,28	42 401,35
Ennakkomaksut		71 103,06	25 683,44
Aineelliset hyödykkeet		29 960 033,95	30 188 527,35
Maa- ja vesialueet		2 825 120,87	2 832 470,70
Rakennukset		20 411 050,73	20 806 954,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 959 348,71	2 945 669,91
Koneet ja kalusto		992 150,78	893 812,82
Muut aineelliset hyödykkeet		48 957,86	50 861,10
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat		2 723 405,00	2 658 758,10
Sijoitukset		2 001 727,19	1 927 117,09
Osakkuusyhteisöosakkeet		998 221,74	981 319,69
Muut osakkeet ja osuudet		615 134,12	577 753,36
Joukovelkakirjalainasaamiset		3810,00	6 350,00
Muut lainasaamiset		100 000,00	80 000,00
Muut saamiset		284 561,33	281 694,04
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		168 692,13	106 072,87
VAIHTUVAT VASTAAVAT		6 056 123,76	5 225 751,60
Vaihto-omaisuus		88 021,82	80 246,03
Saamiset		2 552 752,20	2 471 590,46
Pitkäaikaiset saamiset		80 654,46	80 654,46
Lyhytaikaiset saamiset		2 472 097,74	2 390 936,00
Rahoitusomaisuusarvopaperit		307 621,51	534 253,38
Rahat ja pankkisaamiset		3 107 728,23	2 139 661,73
V A S T A A V A A		38 567 060,62	37 791 411,33

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA	10 704 623,13	10 709 479,91
Peruspääoma	8 076 419,65	8 076 419,65
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	702,35	702,35
Muut omat rahastot	255 122,29	249 372,39
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 488 691,66	3 558 416,27
Tilikauden yli-/alijäämä	-116 312,82	-1 175 430,75
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	193 241,62	187 144,75
PAKOLLISET VARAUKSET	425 465,35	467 620,56
Muut pakolliset varaukset	425 465,35	467 620,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	265 212,95	192 980,25
Valtion toimeksiannot	121 098,85	51 570,43
Lahjoitusrahastojen pääomat	78 989,77	82 069,65
Muut toimeksiantojen pääomat	65 124,33	59 340,17
VIERAS PÄÄOMA	26 978 517,55	26 234 185,84
Pitkäaikainen	18 321 444,14	17 706 848,78
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	17 984 108,93	17 381 201,27
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	337 335,21	325 647,51
Lyhytaikainen	8 657 073,41	8 527 337,06
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 124 436,35	3 107 259,40
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	5 532 637,06	5 420 077,66
VASTATTAVAA	38 567 060,62	37 791 411,31

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Kunnan liitetiedot

Liitetieto 1

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistotapa muutettu menojäännöspoistosta tasapoistoksi 1.1.2019 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 17.4.2027

asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi. Saadut käyttötalouden projektituet on kirjattu tuotoiksi tuloslaskelmaan erään Tuet ja avustukset. Tuet on jaksotettu tarvittaessa.

Liitetieto 2

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa ei ole muuttunut.

Liitetieto 3

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

Liitetieto 4

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunta muutti poistosuunnitelmaa tilikaudella 2019, mikä vaikutti myös päättyneellä tilikaudella poistoihin. Edellisellä tilikaudella oli kirjattu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille edellisten vuosien alijäämien kattamiseen pakollisena varauksena 111.879 euroa, joka purettiin päättyneellä tilikaudella. Tämän lisäksi alijäämää katettiin 155.402,92 € päättyneellä tilikaudella, mikä on kirjattu avustuksiin.

Liitetieto 5

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia merkittäviä eriä ei ole.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 6

TOIMINTATUOTOT, ulkoiset				
			2020	2019
	Vaalit		0	11 411
	Luottamushenkilöhallinto		1 187	167 641
	Hallinto ja talous		99 909	115 373
	Elinkeinoitoimi		0	7 160
	Sosiaali- ja sosiaali- ja sosiaali-		1 455 484	1 263 681
	Terveystieteiden tutkimus		200 936	235 250
	Koulutus		302 311	319 202
	Kulttuuri ja vapaa-aika		55 201	72 942
	Tekninen lautakunta		881 854	1 012 968
	Ympäristölautakunta		42 645	49 670
	Yhteensä		3 039 527	3 255 298

Liitetieto 7

VEROTULOJEN ERITTELY		2020	2019
(1.000 e)			
	Kunnan tulovero	8719	8 603
	Osuus yhteisöveron tuotosta	1073	762
	Kiinteistövero	874	1 159
	Verotulot yhteensä	10 666	10 524

Liitetieto 8

VALTIONOSUUDET ERITELTYNÄ		2020	2019
(1.000 e)			
	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7976	11 455
	Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	3024	2 949
	Opetus- ja kulttuuritoimen rah.lain muk.valtionosuudet	143	209
	Verotulomenetyksen korvaus	1900	
	Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaukset yhteensä	13 043	11 664

Liitetieto 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY		2020	2 019
(1.000 e)			
	Asiakaspalvelujen ostot	12 779	12 079
	Muiden palvelujen ostot	2 549	2 833
	Kunnan palvelujen ostot yhteensä	15 328	14 912

Liitetieto 10

ei ilmoitettavaa

Liitetieto 11

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA KUNNAN		
TILINPÄÄTÖKSESSÄ		
Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.		
Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2019 alkaen		
Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Tasapoisto
	Muut pitkävaikutteiset menot	
	Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto
	Muut (esim osayleiskaavat, kaavat)	Tasapoisto
	Osakehuoneistojen laaja peruskorjaus	Tasapoisto
	Kartat ja kartoitus	Tasapoisto
	(Vesistöjen kunnostus)	

Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
- puiset		Tasapoisto
- kiviset		Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Teollisuushallit		
- puiset		Tasapoisto
- kiviset		Tasapoisto
Kaukolämpölaitokset		Tasapoisto
Vesilaitosrakennukset		Tasapoisto
Talousrakennukset		Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset		Tasapoisto
Asuinrakennukset		
- puiset		Tasapoisto
- kiviset		Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet		
Kadut, tiet, puistot		Menojäännöspoisto
Tori		Menojäännöspoisto
Urheilu- ja ulkoilualueet		Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit, uimalat		Menojäännöspoisto
Kaatopaikat		Menojäännöspoisto
Muut rakenteet		Menojäännöspoisto
Johdoverkostot ja laitteet		
Ulkovalaistuslaitteet		Menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskus, alakeskus		Menojäännöspoisto
Laitosten laitoskoneet, vesilaitoskoneet		Menojäännöspoisto
Atk-verkko		Menojäännöspoisto
Kaukolämpöverkko		Menojäännöspoisto
Vesi- ja viemäriverkosto		Tasapoisto
Muut		
Liikenteenohjauslaitteet		Menojäännöspoisto
Väestösuojat ym.		Menojäännöspoisto
Valvontajärjestelmät, -laitteet		Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet		
Henkilöauto		Menojäännöspoisto
Kuorma-auto, erikoisauto		Menojäännöspoisto
Muut liikennevälineet		Menojäännöspoisto
Traktorit ja maansiirtokoneet		Menojäännöspoisto
Muut liikkuvat koneet		Menojäännöspoisto
Muut koneet ja kalusto		
Työ- ja työstökoneet, laitteet, kevyet koneet		Tasapoisto
Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet		Tasapoisto
Tietojenkäsittelylaitteet		Tasapoisto
Muut koneet ja laitteet, kalusteet		Menojäännöspoisto
Muu irtain käyttöomaisuus, hoitokalusteet		Tasapoisto
Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet		Tasapoisto
Ensikertainen kalusto		Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		Käytön muk. poisto
Keskeneräiset hankinnat		Ei poistoa
Käyttöomaisuusarvopaperit		
ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa
Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluksi.		

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset							
				Konserni		Kunta	
				2020	2019	2020	2019
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.							
	Lisäykset tilikaudella				111 879		111 879
	Vähennykset tilikaudella			-111 879		-111 879	
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.1				-111 879	111 879	-111 879	111 879
Muut pakolliset varaukset 1.1.				355 741	398 626		
	Lisäykset tilikaudella			69 724			
	Vähennykset tilikaudella			0	-42 885		
Muut pakolliset varaukset 31.12.				425 465	355 741	0	

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot							
				Konserni		Kunta	
				2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot							
	Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot			30 096	18 438	19 496	18 438
	Rakennusten luovutusvoitot			624			
	Muut luovutusvoitot			331	7 875		
Luovutusvoitot yhteensä				31 051	26 313	19 496	18 438
Muut toimintakulut							
	Maa- ja vesialueiden luovutustappiot						
	Rakennusten luovutustappiot			52 866			
	Muut luovutustappiot			25 021	494	53 820	
Luovutustappiot yhteensä				77 887	494	53 820	0

Liitetieto 14

Liiketoiminta 2019

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely							
				Konserni		Kunta	
				2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot							
	Oppilastöiden alv-palautusvaam.			16379			
	Muut satunnaiset tuotot				36	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä				16 379	36	0	0
Satunnaiset kulut							
	Kiinteistön purkukust./Kuutinh.			0	13 463	129 146	13 463
Satunnaiset kulut yhteensä				0	13 463	129 146	13 463

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely							
						2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä						319 926	322 255
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä						1 399	18 437
Yhteensä						321 325	340 692

Liitetieto 16

Ei ilmoitettavaa

4.3 Taseen liitetiedot**Liitetieto 17**

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 18

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineetto- mat oik.	Muut pitkä- vaik. menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat		
Poistamaton hankinta- meno 1.1.	98 898,65	26 776,39	2 417 207,20	12 290 128,13	2 699 147,73	164 049,89	1 812 820,17		19 383 353,12
Lisäykset 2020	20 907,80		2 436,70	39 167,49	333 575,35	34 595,04	479 264,21		889 038,79
Rahoitusosuudet 2020					-50 000,00		-15 251,62		-65 251,62
Vähennykset 2020			-7 103,36	-44 846,22	-1 241,92				-53 191,50
Siirrot erien välillä				19 830,29	73 335,19	62 020,00	-155 185,48		0,00
Tilikauden poisto	-35 771,92	-9 818,57		-684 186,81	-310 617,71	-98 738,32			-1 093 542,84
Poistamaton hank.meno 31.12	84 034,53	16 957,82	2 412 540,54	11 620 092,86	2 744 198,63	161 926,61	2 121 647,28		19 060 405,95
Pysyvien vastaavien sijoitukset									
	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Laina- ja muut saamiset						Yhteensä
	Osakkeet tytäryht.	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkuus- yht.osuudet	Muut osakk. ja osuudet	Saamiset tytäryht.	Saamiset osakkuusyht.	Liittymismak- sut	Saamiset muilta	
Hankintamenot 1.1	2 461 524,82	2 067 840,48	768 867,19	532 579,89	199 087,25	80 000,00	243 113,08		522 200,33
Lisäykset 2020								20 000,00	20 000,00
Vähennykset 2020				-24 424,94					
Siirrot erien välillä									
Kirjanpitoarvo 31.12	2 461 524,82	2 067 840,48	768 867,19	508 154,95	199 087,25	80 000,00	243 113,08	20 000,00	542 200,33

Liitetieto 20-22

Omistukset muissa yhteisöissä								
Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt								
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)				
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta		
Tytäryhteisöt								
Rautalammin kunnan Asunnonhankinta	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	832	1 476	94		
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	161	740	6		
As Oy Tiinari	Rautalampi	88,5 %	88,5 %	342	3	0		
Rautalammin kehitys Oy	Rautalampi	81,7 %	81,7 %	437	0	4		
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt								
Pappilanpellon Lämpö Oy	Rautalampi	60,0 %	60,0 %					
Kuntayhtymät								
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky	Kuopio	1,67 %	1,67 %	1 750	7 704	-68		
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	1,66 %	1,66 %	323	483	129		
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,27 %	1,27 %	801	624	-3		
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,67 %	0,67 %	9	0	-1		
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,34 %	1,34 %	14	7	2		
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	Suonenjoki	32,40 %	32,40 %	149	713	0		
Osakkuusyhteisöt								
Kiinteistö Oy Rautal. Virastotalo	Rautalampi	23,0 %	23,0 %	316	3	0		
As Oy Lupsakas	Rautalampi	30,0 %	30,0 %	94	2	3		
Rautalammin Rakennus Oy	Rautalampi	41,8 %	41,8 %	-15	74	-16		
As Oy Rautalammin Lassilanpolku	Rautalampi	34,77 %	34,77 %	346	38	1		
			Yhteensä	5559	11867	151		

Liitetieto 23

Saamisten erittely							
				2020		2019	
				Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä							
	Myyntisaamiset				47 274		18 096
	Lainasaamiset		199 087			199 087	
	<i>Yhteensä</i>		199 087		47 274	199 087	18 096
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä							
	Myyntisaamiset				172 388		12 914
	Siirtosaamiset				22 333		567 986
	<i>Yhteensä</i>		0		194 720		580 900
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä							
	Myyntisaamiset					3 433	1 250
	Lainasaamiset		80 000			80 000	
	Muut saamiset		20 000				
	<i>Yhteensä</i>		100 000		0	83 433	1 250
<i>Saamiset yhteensä</i>				299 087	241 994	282 520	600 246

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät							
				Konserni		Kunta	
				2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset							
	Menoennakot						
	Palkat tammikuu		151 294	153 164		151 294	153 164
	Tulojäämät						
	Kelan korv.työterv.+varh		33 152	80 704		54 800	48 500
	Kunnat ja kuntayht.		155 668	6 448		35 168	574 435
	Muut tulojäämät		384 280	646 678		8 555	18 416
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>				724 393	886 994	249 817	794 515

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely					
				Konserni	Kunta
				2020	2019
				2020	2019
Peruspääoma 1.1.				8 076 420	8 076 420
Lisäykset					
Vähennykset					
Peruspääoma 31.12				8 076 420	8 076 420
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 1.1.				702	702
Lisäykset					
Vähennykset					
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 31.12.				702	702
Muut omat rahastot 1.1.				249 372	246 143
Siirrot rahastoon				6 817	3 891
Siirrot rahastosta				-1 067	-662
Muut omat rahastot 31.12.				255 122	249 372
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.				3 558 416	4 866 343
edellisen vuoden tulos				-1 175 431	-1 307 926
oikaisut				105 706	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.				2 488 692	3 558 416
Tilikauden ylijäämä/alijäämä				-116 313	-1 175 431
Oma pääoma yhteensä				10 704 623	11 873 285
					12 178 750

Liitetieto 26

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat					
erääntyy > 5 v päästä tai myöh.					
				2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				4 292 689	4 222 860
Lainat julkisyhteisöiltä					
Pitkäaikaiset velat yhteensä				4 292 689	4 222 860

Liitetieto 28

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset				
		Konserni		Kunta
		2020	2019	2020
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Ympäristövastuut				
Osuus kuntayht. alijäämästä				111 879
Potilasvahinkovak.maksuvastuu	425 465	355 742		
Muut pakolliset varaukset				
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	425 465	355 742		111 879

Liitetieto 30

Vieras pääoma					
		2020		2019	
		Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille					
Ostovelat			0		0
Muut velat	7 152			7 152	
Yhteensä	7 152	0		7 152	0
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä					
Ostovelat			133 143		81 897
Muut velat	7 060			7 060	
Yhteensä	7 060	133 143		7 060	81 897
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus-yhteisyyksille					
Ostovelat					
Muut velat					
Yhteensä	0	0		0	0
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	14 212	133 143		14 212	81 897

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti			
		2020	2019
Sekkitililimiitti 31.12.		468 188	468 188
- siitä käyttämättä oleva määrä		468 188	468 188

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Muut velat					
Liittymismaksut		377 100	325 413	377 100	325 413
Muut velat yhteensä		377 100	325 413	377 100	325 413

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat					
Menojäämät					
Palkka- ja henkilöstö- sivukuljen jaksotukset		1 128 656	2 134 083	906 958	933 885
Korkojaksotukset		41 442	46 752	19 913	23 537
Verotilitysvelka					
Muut menojäämät		1 876 401		318 376	150 792
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä		3 046 499	2 180 835	1 245 247	1 108 214
Siirtovelat yhteensä		3 046 499	2 180 835	1 245 247	1 108 214

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Liitetieto 34**

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		1 512 566	1 631 535	0	0
Lainan vakuuden pantit		3 361 065	4 192 942	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä					
Vakuudeksi annetut kiinnitykset					
Lainat muilta luotonantajilta					
Vakuudeksi annetut kiinnitykset					
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä		3 361 065	4 192 942	0	0

Liitetieto 35

Vakuudet					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet					
	Vakuudeksi annetut kiinnitykset	145 590		145 590	
	<i>Yhteensä</i>	145 590		145 590	
Kuntakonserniin kuuluv.yht.puolesta ann.vak.					
	Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 248 944	39 813		
	<i>Yhteensä</i>	1 248 944	39 813		
Muiden puolesta annetut vakuudet					
	Vakuudeksi annetut kiinnitykset	160 000			
	Takaukset	47 552		47 552	
	<i>Yhteensä</i>	207 552		47 552	
<i>Vakuudet yhteensä</i>		1 602 086	39 813	193 142	

Liitetieto 36

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 37

Vapaat vakuudet					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2 020	2 019
Voimassa olevat sopimukset, joista ei lainaa					
	Kiinteistökiinnitykset	2 969 018,03			
<i>Vapaat vakuudet yhteensä</i>					

Liitetieto 38

Vuokravastuut					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä		1 115 192	1 061 338	53 666	51 073
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus		205 757	194 834	29 350	27 057
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.					
Pentinpellon päiväkodin leasing-sopimuksen myöhemmin vuokravastuisiin tuleva kokonaisumma on 1,6 milj. euroa. Vuonna 2020 hankkeen osalta ei ole maksettu vielä laskuja ja vastuu on 0 €.					

Liitetieto 39-40

Vastuusitoumukset					
		Konserni		Kunta	
		2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
	Alkuperäinen pääoma *)	1 191 545	1 191 545		
	Jäljellä oleva pääoma	802 544	2 292 635	1 209 131	1 443 856
Takaukset muiden puolesta					
	Alkuperäinen pääoma *)	163 340	3 340		
	Jäljellä oleva pääoma	163 340	553 738	193 142	158 651
*) alkuperäistä ei kaikista saatavilla					
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista					
				2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				20 809 001	19 240 862
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista tak.vast. 31.12					
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.				12 972	12 659

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt							
				Konserni		Kunta	
				2020	2019	2020	2019
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				228 649			
Arvonlisäveron palautusvastuu				1 551 658	1 778 756	1 227 425	1 467 989
Muut sopimusvastuut				62 000	295 516		
Sopimusvastuut yhteensä				1 842 307			
-sopimusvastuut, seur.tilikaudelle kohdistuva os				53 591			
Koronvaihtosopimukset				3 348 686	4 522 667		
Termiinit				2 505			
Nimellisarvot yhteensä				3 351 191		1 763 342	2 126 674
Markkina-arvot yhteensä				-183 413		-105 492	-120 018
Koronvaihtosopimus 2							
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus							
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi							
Sopimus erääntyy 24.1.2023							
Avoinna oleva nimellismäärä						300 000	420 000
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä						-5 716	-10 402
Koronvaihtosopimus 3							
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus							
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi							
Sopimus erääntyy 17.10.2023							
Avoinna oleva nimellismäärä						330 000	440 000
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä						-10 942	-17 282
Koronvaihtosopimus 4							
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus							
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi							
Sopimus erääntyy 19.4.2027							
Avoinna oleva nimellismäärä						1 133 342	1 266 674
Markkina-arvo tilinpäätösthetskellä						-88 835	-92 334
Kunta on tehnyt v.2018 Vaalijalan kuntayhtymän kanssa sopimuksen Kuutinharjun alueen kokonaisvaltaisesta kehittämisestä ja kunnan arvioidut kustannukset tulevat olemaan noin 700.000,00 euroa.							
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri kirjannut taseeseen alijäämän 10 061 344,21 €, josta Rautalammin osuus 168 024,45 €.							

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
				2020	2019
Yleishallinto				9	10
Sosiaali- ja terveystoimi				70	78
Opetus- ja kulttuuritoimi				101	100
Tekninen toimi				23	26
Yhteensä				203	214

Liitetieto 43

Henkilöstökulut			
		2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		8 301 698	8 307 364
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		26 142	70 126
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>		8 327 840	8 377 490

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut			
		2020	2019
Kokoomus		696,65	713,83
Suomen Keskusta		2 422,03	2613,35
Vasemmistoliitto		499,20	680,65
Perussuomalaiset		324,80	329,6
SDP		695,08	790,7
KD		309,25	373,9
Vihreät			
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>		4 947,01	5502,03

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot			
		2020	2019
Tilintarkastuspalkkiot		14 597,70	5 720,00
Lautakunnan sihteeripalvelut		3 869,45	1 966,25
<i>Palkkiot yhteensä</i>		18 467,15	7 686,25

Liitetieto 46

Kunta on antanut edellisellä tilikaudella tytäryhteisö Ki Oy Oikarilan teollisuushalleille 650.000 euron suuruisen vastikkeettoman pääomasijoituksen.		
---	--	--

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt

Takaukset tytäryhteisöjen velasta		2020	2019
		Saldo 31.12.	Saldo 31.12.
Ent. Kiint. Oy Rautalammin Haka			
Osuuspankki 93029273	46 918,08	70 660,67	
Nordea Pankki		46 918,08	70 660,67
Rautal. kunnan Asunnonhankinta Oy			
Valtiokonttori 12950	156 377,89	211 128,28	
Valtiokonttori 39090	384 584,93	420 817,33	
Kuntarahoitus Oyj 11065/03	37 500,00	50 000,00	
Kuntarahoitus Oyj 11722/05	33 750,00	612 212,82	41 250,00
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit			
Kuntarahoitus Oy 14454/10	220 000,00	260 000,00	
Kuntarahoitus Oy/14455/10	330 000,00	550 000,00	390 000,00
		1 209 130,90	1 443 856,28
Takaukset muiden velasta			
Palvamäentie		3 480,00	4 640,00
Rautalammin seud.Vanhainkotiyhd./Valtiokonttori		85 132,41	117 445,76
Säynäsen yksityistie		4699	9 398,00
Tampin yksityistiekunta		1300,00	2 600,00
Virrskylän yksityistie		8 478,54	9 689,77
Nipuri-Kaipioniemen yksityistien tienhoitokunta		10 000,00	
Myhinkosken tiehoitokunta		32 500,00	
		145 589,95	158 651,44
Takausvastuu			
Rautalammin kunnan osuus takauksista			
Kuopion kaupungille sen antamista vastuusi-			
toumuksista Jätekuikko Oy:n puolesta		47 552,00	52 692,00
Rautalammin kunnan osuus kuntien takaus-			
keskukseen takausvastuusta 31.12.		20 819 001,00	19 240 862,00
VASTUUT YHTEENSÄ		22 221 273,85	20 896 061,72

4.6 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konserniin on yhdistetty kaikki muut tyttäret paitsi Pappilanpellon Lämpö Oy. Pappilanpellon Lämpö Oy on jätetty yhdistämättä konserniin, koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta. Lisäksi sen tilikausi on 1.7 - 30.6. joka poikkeaa muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen tilikaudesta. Kunnan sijoitus yhtiön osakkeisiin on 201,83 euroa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Poistojen osalta tietoja osuusyhteisöjen tilinpäätöksien muuttamiseksi kunnan tilinpäätösperiaatteiden mukaiseksi ei ole ollut saatavissa.

Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhteisö Pappilanpellon Lämpö Oy:n tilikausi päättyi 30.6. mutta tämä tytär on jätetty yhdistelemättä koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta.

5 ERIYTETTYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Vesihuolto

520 Vesihuolto						
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen. Toimiva vesihuolto on olennainen osa terveellistä ja turvallista elinympäristöä.						
Vastuuhenkilöt Tekninen johtaja, kanslisti, puhdistamonhoitaja, huoltomies-vesilaitoksenhoitaja, traktorinkuljettaja.						
Sitovia tavoitteita 1. Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa. 2. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti. 3. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön biokaasun valmistukseen. 4. Vesihuoltosuunnitelman päivittämisen aloittaminen. 5. Varautuminen vedenjakelukatkoksiin.						
Toteuma: 1-12 kk: 1. Vesi- ja viemärlaitoksen häiriötön toiminta pystyttiin pääosin takaamaan samoin kuin asiakkaille pystyttiin tarjoamaan kustannustehokasta vesihuoltoa. Vesi – ja viemärlaitoksen toimintakuntoa parannettiin suuresti vuoden 2020 aikana. 2. Vesinäytteiden otto toteutettiin tarkkailuohjelman mukaisesti. 3. Käsitelty jätevesiliete ohjattiin hyötykäyttöön biokaasun valmistukseen Heinälamminrinteen vastaanottopisteeseen. 4. Vesihuoltosuunnitelman päivitystä ei vielä päästy aloittamaan. Viivästys johtui aiottua laajemmasta vesi- ja viemäriverkoston saneerauksesta. 5. Vedenjakelukatkoksiin varautuminen parantui merkittävästi. Vuosi 2020 oli vesilaitoksen toimintavarmuuden kannalta käännteentekevä, koska vanhan runkovesijohtoputken saneeraus saatiin suoritettua. Lauhan talven takia kaivutöitä voitiin suorittaa tammikuun alusta alkaen. Työt saatiin päätökseen syksyllä. Taloudellisesti vesihuoltolaitoksen tilinpäätös alitti n. 30.000 e talousarvion. Vesihuoltolaitoksen tuloksen odotetaan kääntyvän lievästi voitolliseksi kahden seuraavan vuoden aikana.						
Tunnusluvut ja mittarit						
Vesihuolto	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
verkostoon pumpattu vesi m ³	161 799	145 596	191 540	222 623	210 000	258 814
käsitelty jätevesimäärä m ³	163 010	156 118	146 323	153 239	175 000	172 675
vesilaitoksen veden laatu	Hyvä	Hyvä	1 häiriö	1 häiriö	Hyvä	Hyvä

520 Vesihuolto	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-458 316	-506 593	-435 533,63	71 059
M E N O T (ulkoiset)	367 275	392 647	348 075,81	-44 571
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-91 041	-113 946	-87 457,82	26 488
Suunnitelmapoistot	147 548	196 387	148 487,35	-47 900
Tulot (sisäiset)	-49 435	-54 498	-50 489,72	4 008
Menot (sisäiset)	12 309	13 493	13 113,74	-379
TOIMINTAKATE (sisäiset)	110 423	155 382	111 111,37	-44 271
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	19 382	41 436	23 653,55	-17 782
Asukasluku	3 120	3 132	3053	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	6,21	13,23	7,75	

5.2 Vesihuollon tuloslaskelma

		1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Liikevaihto, ulkoinen		435 533,63	458 265,68
Liikevaihto, sisäinen		50 489,72	49 434,97
Liiketoiminnan muut tuotot			50,00
Materiaalit ja palvelut		-251 719,72	-285 734,78
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	-137 704,65	-146 319,34
	Varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
	Palvelujen ostot	-114 015,07	-139 415,44
	Ulkoinen	-100 881,33	-127 106,28
	Sisäinen	-13 133,74	-12 309,16
Henkilöstökulut		-87 919,29	-90 191,23
	Palkat ja palkkiot	-70 662,26	-72 403,93
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	-15 122,10	-15 501,15
	Muut henkilösivukulut	-2 134,93	-2 286,15
Poistot ja arvonalentumiset		-148 487,35	-147 548,32
	Suunnitelman mukaiset poistot	-148 487,35	-147 548,32
Liiketoiminnan muut kulut, ulkoinen		-21 570,54	-3 658,05
Liiketoiminnan muut kulut, sisäinen			
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-23 673,55	-19 381,73
Rahoitustuotot ja -kulut			0,00
	Korkotuotot		
	Muut rahoitustuotot		
	Kunnalle maksetut korkokulut		
	Muille maksetut korkokulut		
	Korvaus peruspääomasta		
	Muut rahoituskulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia		-23 673,55	-19 381,73
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-23 673,55	-19 381,73

5.3 Vesihuollon rahoituslaskelma

					2020		2019
Tulorahoitus							
	Liikeliijäämä/-alijäämä				-23 673,55		-19 381,73
	Poistot ja arvonalentumiset				148 487,35		147 548,32
	Rahoitustuotot ja -kulut						
	Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta							
	Investointimenot				-477 594,59		-296 118,07
	Rahoitusosuudet				2 680,00		41 548,06
	Pysyv.vast.hyödykk.luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta					-350 100,79		-126 403,42
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
	Antolainasaamisten lisäykset						
Lainakannan muutokset							
	Pitkäaik.lain.lisäys kunnalta						
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
	Saamisten muutos				44 047,00		-57 087,93
	Korott.velkojen muutos kunnalta				331 510,72		183 270,77
	Korott.pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos				-25 456,93		220,58
Rahoituksen rahavirta					350 100,79		126 403,42

5.4 Vesihuollon tase

V A S T A A V A A	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	3 386,47	3 386,47
Maa-alueet vesilaitos	3 386,47	3 386,47
<i>Rakennukset</i>	34 045,05	51 288,36
Rakennukset vesilaitos	34 045,05	51 288,36
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	2 170 168,87	1 899 203,60
Vesijohtoverkosto	524 227,54	242 741,20
Viemäriverkosto	1 531 547,22	1 553 618,17
Liitt.maks.vesilaitos ei pal.	5 000,00	5 000,00
Kiinteät rakent.ja laitt vesil	109 394,11	97 844,23
<i>Koneet ja kalusto</i>	0,00	10 581,67
<i>Ennakkomaksut ja keskener. hankin</i>	291 792,22	208 505,27
Keskeneräiset hankinnat	291 792,22	208 505,27
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 499 392,61	2 172 965,37
Sijoitukset		
<i>Muut saamiset</i>	126 251,08	126 251,08
Palautuskelp.liitt.maks.vesil.	126 251,08	126 251,08
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 625 643,69	2 299 216,45
VAIHTUVAT VASTAAVAT	31.12.2020	31.12.2019
Lyhytaikaiset saamiset		
<i>Myyntisaamiset</i>	133 430,22	173 261,06
Teknisen toimiston laskutukset	133 430,22	173 261,06
<i>Muut saamiset</i>	7 349,31	11 212,84
<i>Siirtosaamiset</i>	564,36	917,41
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	141 343,89	185 391,31
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENS	141 343,89	185 391,31
V A S T A A V A A	2 766 987,58	2 484 607,76

V A S T A T T A V A A	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	635 508,10	635 508,10
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-152 638,37	-133 256,94
Tilikauden yli-/alijäämä	-23 673,55	-19 381,73
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	459 196,18	482 869,43
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	635 508,09	635 508,09
Liittymismaksut	337 100,48	325 412,78
Vesihuollon kassavelka	1 283 660,49	952 150,49
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 256 269,06	1 913 071,36
Lyhytaikainen		
Ostovelat	38 437,28	74 970,22
Muut velat	708,12	1 680,29
Siirtovelat	12 376,94	12 016,46
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	51 522,34	88 666,97
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 307 791,40	2 001 738,33
V A S T A T T A V A A	2 766 987,58	2 484 607,76

5.5 Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot			
		2020	2019
	Vesilaitoksen myyntituotot	201 009,05	209 436,74
	Viemärlaitoksen myyntituotot	285 014,30	298 263,91
	Liikevaihto yhteensä	486 023,35	507 700,65
	Vesilaitoksen muut tuotot		
	Viemärlaitoksen muut tuotot		50,00
	Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä		50,00

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.			
Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2019 alkaen			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	4 vuotta	tasapoisto	
Muut pitkävaikutteiset menot			
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Tehdas- ja tuotantorakennukset			
Vesilaitosrakennukset	20 vuotta	tasapoisto	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Maa- ja vesirakenteet			
Muut rakenteet	20 vuotta	menojäännös 20 %	
Johtoverkostot ja laitteet			
Laitosten laitoskoneet, vesilaitoskoneet	16 vuotta	menojäännös 15 %	
Vesi- ja viemäriverkosto	40 vuotta	tasapoisto	
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
Henkilöauto	7 vuotta	menojäännös 30 %	
Kuorma-auto, erikoisauto	7 vuotta	menojäännös 30 %	
Muut liikennevälineet	7 vuotta	menojäännös 30 %	
Traktorit ja maansiirtokoneet	7 vuotta	menojäännös 30 %	
Muut liikkuvat koneet	7 vuotta	menojäännös 30 %	
Muut koneet ja kalusto			
Työ- ja työstökoneet, laitteet, kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto	
Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet	10 vuotta	tasapoisto	
Tietojenkäsittelylaitteet	3 vuotta	tasapoisto	
Muut koneet ja laitteet, kalusteet	3 vuotta	menojäännös 30 %	
Muu irtain käyttöomaisuus, hoitokalusteet	6 vuotta	tasapoisto	
Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet	6 vuotta	tasapoisto	
Muut aineelliset hyödykkeet			
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa		
Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluksi.			

Liitetieto 25

Liitetieto 25				2020	2019
Oman pääoman erittely					
Peruspääoma				635 508,00	635 508
Edellisten tilikausien yli/alijäämä				-152 639,00	-133 257
Tilikauden yli- / alijäämä				-23 673,55	-19 382
<i>Oma pääoma yhteensä</i>				459 195,45	482 869

Liitetieto 33

Liitetieto 33				2020	2019
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät					
Lyhytaikaiset siirtovelat					
Menojäämät					
Lomapalkkavelan ja henkilöstösivukulujen				12 376,94	12 016,46
jaksotukset					
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>				12 376,94	12 016,46
<i>Siirtovelat yhteensä</i>				12 376,94	12 016,46

Liitetieto 42

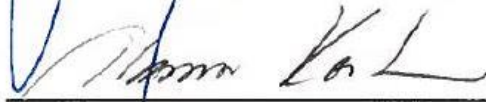
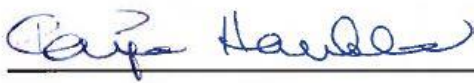
Liitetieto 42				2 020	2 019
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Kokoaikaiset				1	1
Osa-aikaiset				2	2

Liitetieto 43

Liitetieto 43				2020	2019
Henkilöstökulut					
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan				87 919,29	90 191,23
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin				10 213,65	28 626,59
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>					

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

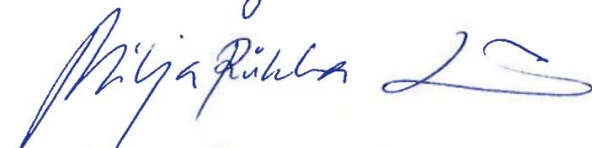
Rautalampi 29. päivänä maaliskuuta 2021

RAUTALAMMIN KUNNANHALLITUS**TILINTARKASTUSMERKINTÄ**

Suoritetussa tarkastuksessa on tänään annettu kertomus.

Rautalampi 24. päivänä toukokuuta 2021
Kuvio

KPM6 Oy Ab

Milja Riikka Leino

JHT, KHT

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT				
			säilytysajat	
Päiväkirja			10 v	
Pääkirja			10 v	
Tasekirja			pysyvästi	
Henkilökirjat				
	Osto- ja myyntireskontrat		10 v	
Sisäisen laskennan raportit			10 v	

TOSITELAJIT			numerosarja	
Pankkitositteet			1	
Palkkatositteet			4	
KP Laskennalliset			10	
KP Automaattikirjaukset			11	
SL Laskennalliset			12	
SL Automaattikirjaukset			13	
Vyörytykset			14	
Luottotappiot			15	
Ostolaskujen maksut			20	
Ostolaskut			21, 22	
Myyntireskontran suoritukset			30	
Myyntilaskut, taloushallinto			31	
Myyntilaskut, sosiaalitoimi			32	
Myyntilaskut, vesi			33	
Vuokrat			34	
Päivähoito			35	
Myyntilaskut, sivistys			37	
Myyntilaskut, tekninen,rak.valv.			38	
Toimeentulotukiviennit			45	
Viivästyskorkolaskut			87	
Sisäinen laskutus			89	
Muistiot			90	

7 HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS

7.1 Henkilöstöpanokset

7.1.1 Henkilöstön määrä

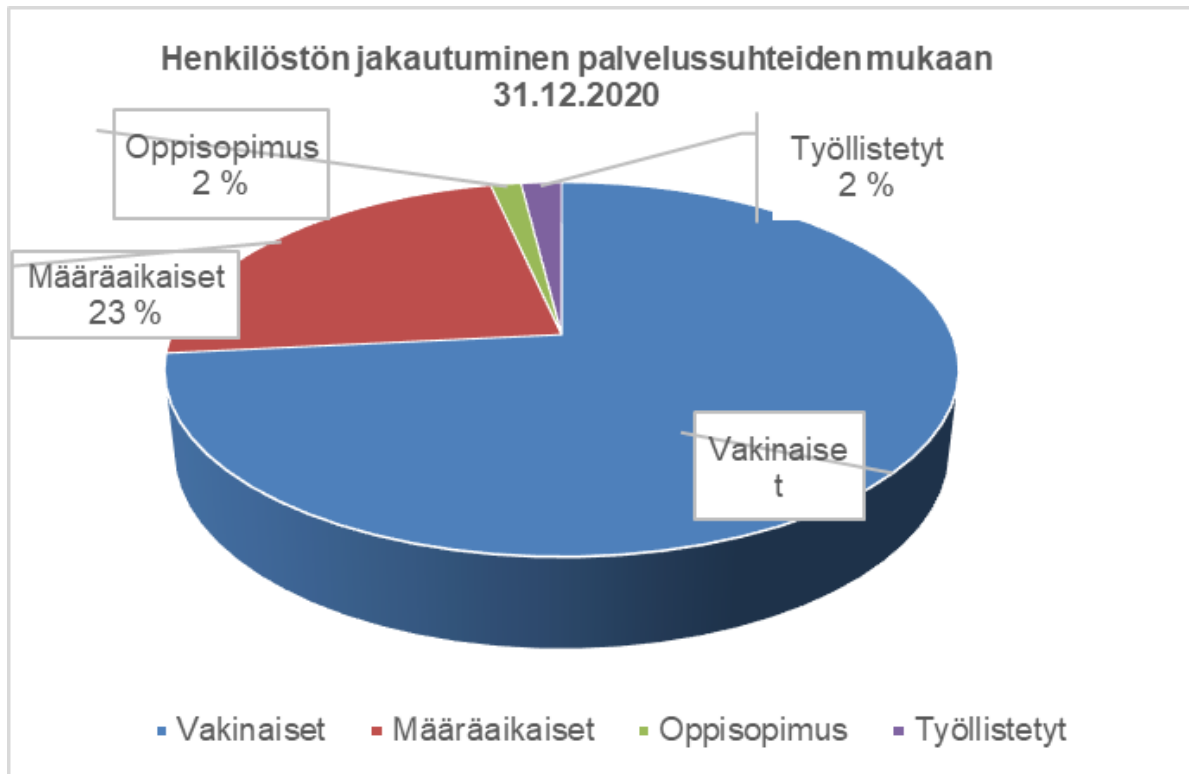
Henkilöstön määrä oli vuoden 2020 päättyessä voimassa olevilla palvelussuhteilla mitattuna ilman työllistettyjä ja oppisopimuskoulutuksessa mukana olleita 203 henkilöä. Vakinaisessa palvelussuhteessa heistä oli 128, määräaikaisessa 32 ja sivutoimisena neljä henkilöä. Työllistämistuella palkattujen määrä oli neljä ja oppisopimuskoulutuksessa olevien kolme henkilöä. Vuoteen 2019 verrattuna työllistettyjen määrä pysyi samana.

Taulukko 1. Henkilöstön määrä toimintayksiköittäin 31.12.2020

Toimintayksikkö	Vakinaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Oppisopimukset		Sivut.
	Kokoaik.	Osa-aik.	Kokoaik.	Osa-aik.	Kokoaik.	Osa-aik.	Kokoaik.	Osa-aik.	
Yleishallinto	9								
Sosiaalitoimi	47	8	13			2			
Sivistystoimi	59	9	17	10		2			4
Tekninen toimi, tu	7		1				1		
Kiinteistöhenkilös	6	3	1	2			2		
Yhteensä	128	20	32	12	0	4	3	0	4
	203								
Omaishoitajat		22							
Perhehoitajat		2							
Yht.		24							

Taulukko 2. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2020

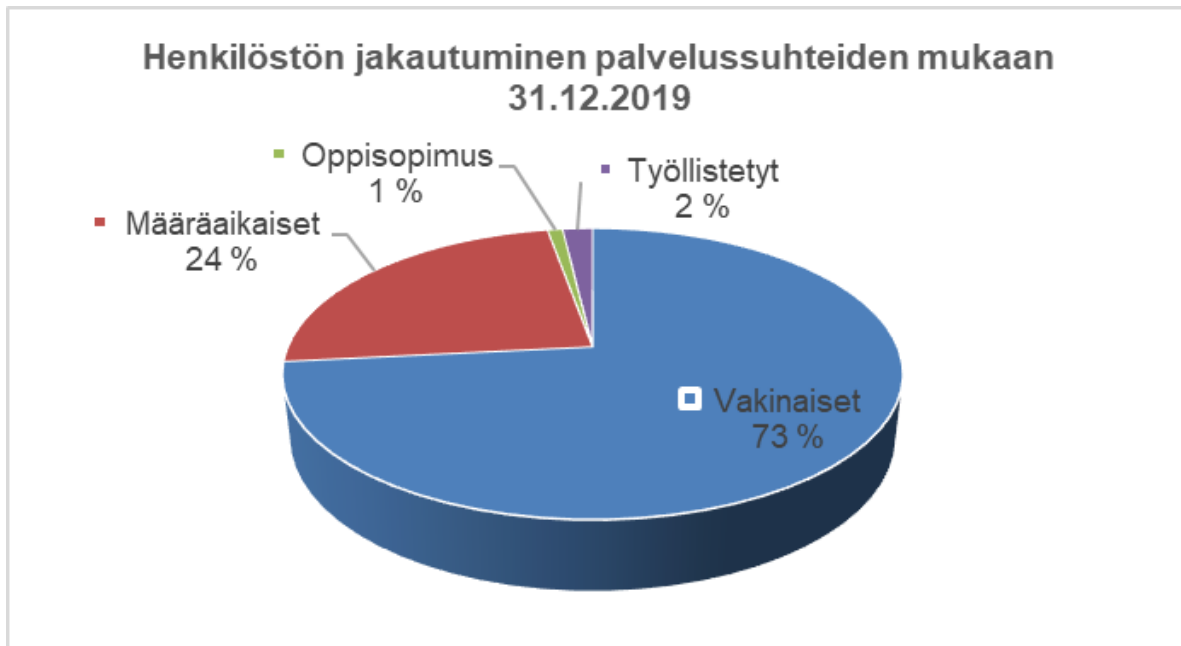
Vuonna 2020	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	128	32	3		163
Osa-aikainen	20	12		4	36
Sivutoiminen	1	3			4
Yhteensä	149	47	3	4	203

Palvelussuhteiden lukumäärä esitetään 31.12. tilanteessa eli mukana ovat kaikki, joilla on ollut voimassa oleva palvelussuhde Rautalammin kuntaan sillä hetkellä. Palvelussuhteiden lukumäärästä kokoaikaisia on 163 ja osa-aikaisia 36 henkilöä. Sivutoimisia oli neljä henkilöä. Oppisopimussuhteessa ja työllistämistuella olevat henkilöt olivat määräaikaisessa työsuhteessa. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2020 oli 203.

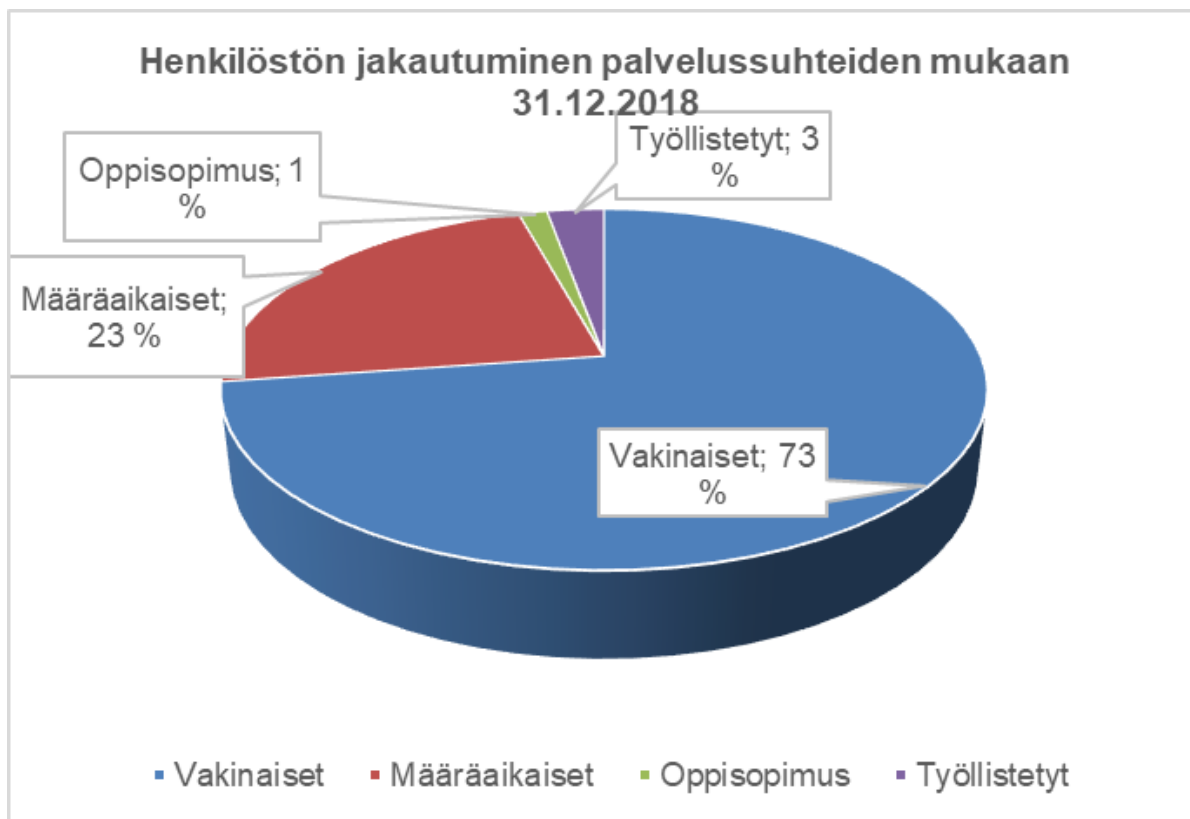
Taulukko 3. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2019

Vuonna 2019	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	139	34	2	2	177
Osa-aikainen	17	14		2	33
Sivutoiminen	1	3			4
Yhteensä	157	51	2	4	214

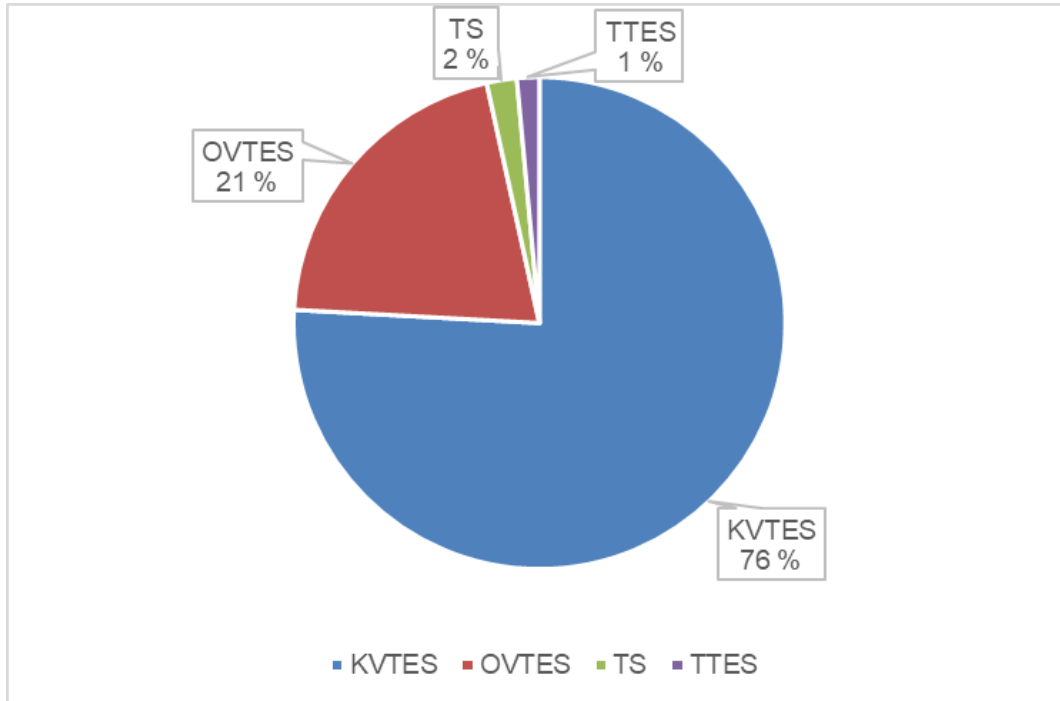
Taulukko 4. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2018

Vuonna 2018	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	136	33	3	5	177
Osa-aikainen	15	12		1	28
Sivutoiminen	1	3			4
Yhteensä	152	48	3	6	209

Taulukko 5. Palvelussuhteiden lukumäärä sopimusaloittain 31.12.2020

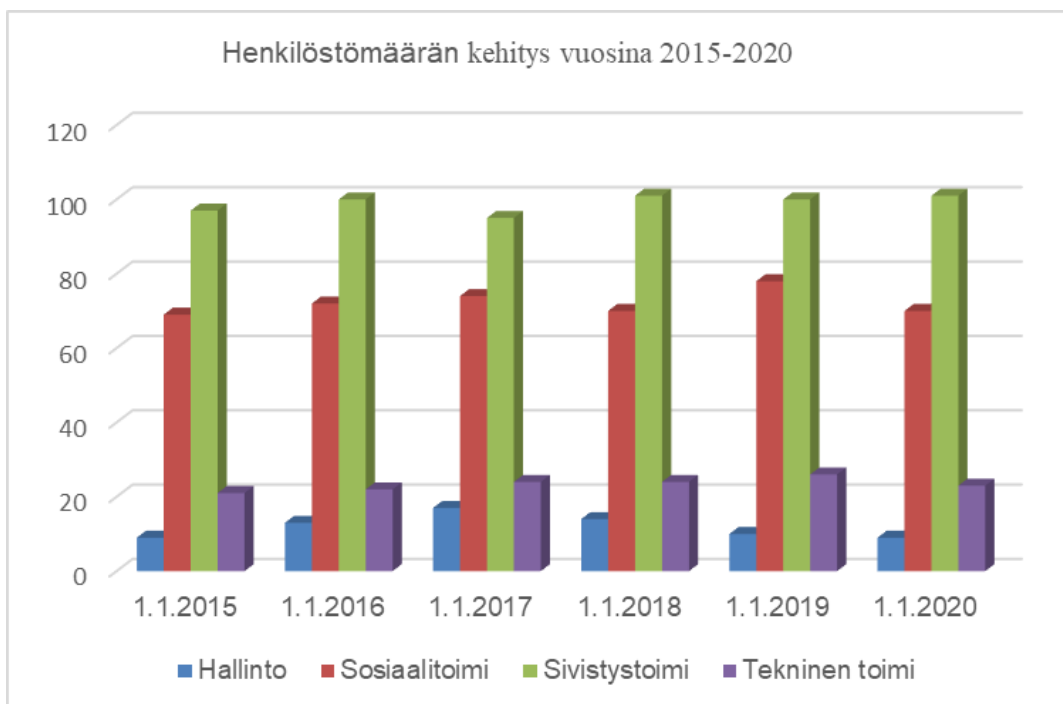
KVTES	154
OVTES	42
TS	4
TTES	3
Yhteensä	203

Palvelussuhteiden kokonaismäärässä on vuosittaista vaihtelua. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 henkilöstön määrä lisääntyi viidellä henkilöllä ja vuodesta 2019 vuoteen 2020 väheni 11 henkilön verran. Vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt kolmella vuodesta 2018 vuoteen 2020 mennessä. Vakinaisten palvelussuhteiden osuus kaikista on 73 %. Työllistettyjen määrä on vähentynyt kahdella henkilöllä vuodesta 2018 vuoteen 2020. Oppisopimussuhteisten lukumäärä on ollut vuonna 2018 kolme henkilöä. 2019 kaksi henkilöä ja vuonna 2020 kolme henkilöä.

Taulukko 6. Henkilöstömäärän kehitys vuosina 2015-2020

	Hallinto	Sosiaalitoim	Sivistystoim	Tekninen toim	Yhteensä
31.12.2015	9	69	97	21	196
31.12.2016	13	72	100	22	207
31.12.2017	17	74	95	24	210
31.12.2018	14	70	101	24	209
31.12.2019	10	78	100	26	214
31.12.2020	9	70	101	23	203

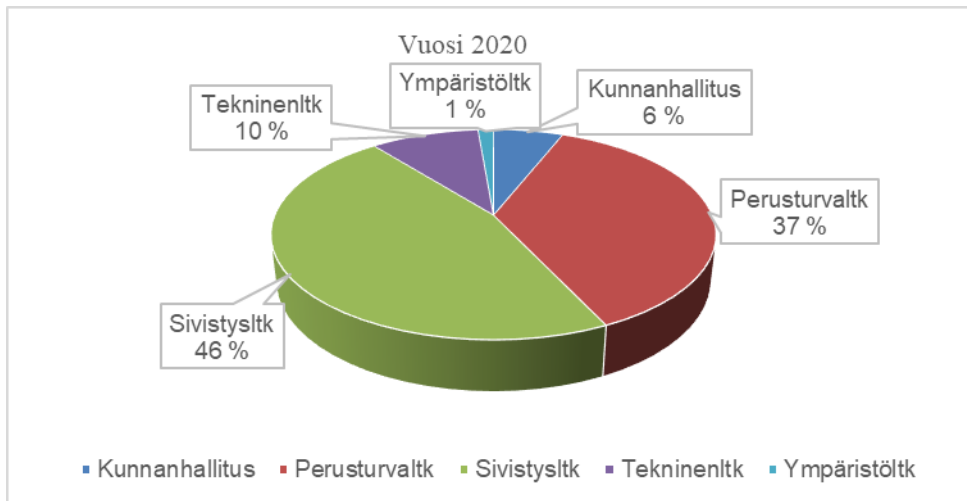

7.1.2 Vakinaisen henkilöstön määrä toimielimittäin

Vakinaisen henkilöstön määrä on vuodesta 2016 vuoteen 2020 kasvanut kahdella henkilöllä. Henkilömääräisesti suurin lautakunta on sivistyslautakunta, jossa työskentelee 46 % vakinaisesta henkilöstöstä. Toiseksi suurin on perusturvalautakunta, jossa työskentelee 37 % vakinaisesta henkilöstöstä.

Taulukko 7. Vakainainen henkilöstä toimielimittäin 2016–2020

	Vuosi 2016	Vuosi 2017	Vuosi 2018	Vuosi 2019	Vuosi 2020
KUNNANHALLITUS					
Hallinto	7	7	8	8	9
PERUSTURVALAUTAKUNTA					
Sosiaalitoimen hallinto ja sosi	5	6	5	5	6
Kotihoito ja vanhustyö	18	20	22	22	27
Pauliina ja Aapeli	21	20	17	18	12
Kokkatoiminta	4	4	4	5	5
Keskuskeittiö	6	6	6	6	5
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Peruskoulu	36	36	35	39	39
Lukio	9	8	8	9	8
Päivähoito	18	21	22	20	16
Kirjasto	4	4	3	3	3
Liikunta- ja nuorisotoimi, kulttu	2	2	5	5	3
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Tekninen hallinto	2	2	2	2	2
Kiinteistökeskus	8	8	9	10	9
Tuntipalkkaiset	5	4	3	3	3
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
Rakennusvalvonta/ympäristöte	2	2	2	2	2
YHTEENSÄ	147	150	151	157	149

7.1.3 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne

Ikäryhmä	Mies	Nainen	Kaikki yhteensä
20 - 24		6	6
25 - 29		2	2
30 - 34	2	18	20
35 - 39	5	19	24
40 - 44	3	25	28
45 - 49	6	27	33
50 - 54	4	24	28
55 - 59	8	27	35
60 - 64	4	23	27
Kaikki yhteensä	32	171	203

Kunnan koko henkilöstön ikärakenteessa suurimmaksi ikäryhmäksi muodostuu 55–59-vuotiaiden ryhmä, johon kuuluu 35 henkilöä. Tämän ikäluokan edustajia koko henkilöstöstä on 17 %. Seuraavaksi suurin ikäryhmä ovat 45–49 -vuotiaat, joita on 33 (16 % koko henkilöstöstä). Rautalammin kunnan koko henkilöstöstä suurin osa on naisia (171). Naisten osuus on 84 %.

Vuonna 2020 alle 40-vuotiaiden osuus koko henkilöstöstä oli 26 % (52 henkilöä). Kunnan koko henkilöstön keski-ikä oli 47,1 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48,6 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 43,2 vuotta. Naisten ja miesten keski-ikässä ei ole merkittävää eroa, miesten oli hieman korkeampi, 48,8 vuotta, naisten 46,8 vuotta.

7.1.4 Palkat ja muut henkilöstömenot

Taulukosta ilmenevät henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen sekä muut henkilöstökulut vuosilta 2017–2020 toimielimittäin.

Taulukko 9. Henkilöstökustannukset vuosilta 2017–2020

	Vuosi 2017	2018	2019	2020	2019-2020
Kunnanhallitus	1195854	1066406	843451	669909	-173542
Perusturvalautakunta	2644427	2651197	2814516	2867939	53423
Sivistyslautakunta	3466957	3724488	3912253	3808720	-103533
Tekninen lautakunta	659730	684240	683966	699489	15523
Ympäristölautakunta	69918	94272	100074	90195	-9879
Yhteensä	8036886	8220603	8354260	8136252	-218008

7.2 Henkilöstön tila

7.2.1 Terveysperusteiset poissaolot

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta, työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteiset palkalliset ja palkattomat poissaolot lasketaan Kuntatyönantajien ohjeistuksen mukaisesti kalenteripäivinä.

Taulukko 10. Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä vuosina 2015 – 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kunnanvirasto	183	263	513	551	401	144
Kotipalvelu	818	279	521	299	436	816
Pauliina	131	66	553	504	637	384
Aapeli	78	160	158	156	355	
Kokkatoiminta Rautalampi	76	88	55	193	71	56
Keittolahenkilöstö	69	2	39	16		9
Peruskoulun opettajat	273	427	199	292	288	986
Lukion opettajat	29	150	80	11	14	15
Koulunkäyntiavustajat, koulusihteeri	92	159	371	336	258	85
Päiväkodit	255	280	349	316	236	231
Perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito	19	226	188	125	13	80
Kirjasto, kulttuuri	36	132	172	100	16	18
Vapaa-aika, uimahalli	16	1	4	32	49	13
Siivoojat	93	43	57	266	55	195
Talonmiehet	6	9	13	17	58	103
Tuntipalkkaiset, työmiehet ja työllistetyt	190	47	41	64	236	21
Projektityöntekijät			223	56		
yht.	2364	2332	3536	3334	3123	3156

Taulukko 11. Poissaolojen jakautuminen poissaolon pituuden mukaan vuonna 2017 – 2020

Poissaolon pituus	Kal.päivät 2017	Kal.päivät 2018	Kal.päivät 2019	Kal.päivät 2020
1 - 3	402	398	402	433
4 - 29	1110	1002	897	1007
30 -60	875	451	529	602
61 - 90	283	504	185	158
91 - 180	110	418	484	286
180 -	756	561	626	670
Yhteensä	3536	3334	3123	3156

7.2.2 Eläkkeelle siirtyminen

Taulukko 12. Eläkkeelle siirtyminen vuosina 2016–2020

Eläkemuoto	Vuosi 2016	Vuosi 2017	Vuosi 2018	Vuosi 2019	Vuosi 2020
Vanhuuseläke	4	12	5	2	6
Täysi työkyvyttömyyseläke		1	1	1	1
Osatyökyvyttömyyseläke		4			2
Osa-aikaeläke	3				
Varhennettu vanhuuseläke					
Yhteensä	7	17	6	3	9

7.3 Henkilöstötavoitteet 2020

Rautalammin kunnan tärkeänä menestystekijänä on hyvinvoiva henkilöstö. Työhyvinvointi tarkoittaa turvallista, terveellistä ja tuottavaa työtä, jota ammattitaitoiset työntekijät ja työyhteisöt tekevät hyvin johdetussa organisaatiossa.

Tavoitteet vuodelle 2020

1. Esimiestyö ja työyhteisötaidot

- Esimiestyötä kehitetään jatkuvasti, vuoden 2020 teemoina : viestintä, työhyvinvointi
- Henkilöstölle järjestetään luentoja/ ryhmätoimintaa tarpeen mukaan (työhyvinvointikyselyn tuloksista/ työterveyshuollon havainnoista johdetut teemat: univaikeudet, stressi, henkinen hyvinvointi.
- Esimies ja työntekijä käyvät vähintään kerran vuodessa kehityskeskustelun, jossa keskustellaan mm. menneen kauden tuloksista, seuraavan kauden tavoitteista, ammatillisista kehittymistarpeista, yksilöllisestä työhyvinvoinnista yms. Tavoitteena, että keskustelut on käyty 100% joka työpisteessä. (Esimiehet raportoivat toimialajohtajille.)

Toteutuma:

- Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia muutti alkuperäiset suunnitelmat henkilöstön osalta. Viestintä kasvoi valtavasti, laajennettu johtoryhmä kokoontui säännöllisesti, tilannekuvan ylläpito ja tietojen vaihto onnistui paremmin kuin koskaan. Työhyvinvointia pyrittiin tukemaan yhdessä työterveyshuollon kanssa, eri tukimuodoista välitettiin tietoa kaikille työntekijöille. Esimiehet osaltaan tukivat henkilöstön jaksamista.
- Ryhmätoimintoja tai luentoja ei pystytty järjestämään.
- Kehityskeskustelut toteutuivat toimialoilla 100%-osittain. Tavoitteen toteutumista heikensi koronan aiheuttamat toimenpiteet ja henkilöstövaje.

2. Osaamisen kehittäminen

- Täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus on suunnitelmallista, työyksiköiden tarpeista lähtevää toimintaa, tarpeita pyritään ennakoimaan (mittareina koulutuspäivät/ henk.)
- Tarpeen mukaan hyödynnetään työnohjausta, työparityöskentelyä, kehittämishankkeita
- Huolehditaan hiljaisen tiedon siirtämisestä, mentorointi.

Toteutuma:

- Pakolliset koulutukset : virkaehtosopimuksen mukaiset VESO-päivät, opetussuunnitelma uudistuksen mukaiset koulutukset, ammatilliset täydennyskoulutukset (esim. Sakky/kiinteistöhoitoonhenkilöstö, opettajien koulutukset) toteutuivat lähes normaalisti, webinaarit ,etä- ja verkkokoulutukset, virtuaalikoulutukset, sähköisten välineiden käytön koulutukset lisääntyivät ”räjähdysmäisesti”. Joka toimialalla otettiin valtava digiloikka. Henkilöstön koulutuspäiviä oli 83 kpl (Luvussa on mukana Essiin ilmoitetut päivät, suurin osa pakollisista koulutuksista ei kirjata järjestelmään esim. Vesopäivät. Lisäksi on todennäköistä, että webinaarikoulutuksia puuttuu runsaasti järjestelmästä. Edellisenä vuonna koulutuspäivä oli 287 kpl).
- Työnohjausta oli jonkin verran.

3. Tiedottaminen ja viestintä

- Tavoitteena avoimuus ja hyvä sisäinen vuorovaikutteinen viestintä.
- Työpaikkakokoukset pidetään työyhteisöissä säännöllisesti
- Yhteistyötoimintatyöskentelyn kehittäminen, teemalliset kokoukset 2-4 krt vuodessa.

Toteutuma:

- Tiedottaminen, sisäinen ja ulkoinen onnistui poikkeusaikana hyvin. Kehittämisen varaa jäi toimintaan yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Toimialat pitivät säännöllisesti työpaikkakokouksia, vaikka olosuhteet olivatkin haastavat. Teams, Whatsup, Wilma ym. työkalut toimivat hyvinä apuvälineinä, kun fyysistä läsnäoloa jouduttiin koronan takia rajoittamaan.
- Yhteistyötoiminnan teemana oli työjärjestelyt, kun työt osalta väheni, toisaalla lisääntyi. Lomautukset pystyttiin estämään toimialojen hyvällä yhteistyöllä.

4. Työhyvinvointikyselyn 2019 tavoitteiden toteutumisen seuranta

- Työhyvinvoinnin seurantaan liittyvät pulssikyselyt tehdään 2020. Kyselyn perustella määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisen seuranta/raportointi.

Toteutuma:

- Pulssikysely toteutettiin loppuvuodesta 2020, tulosten käsittely siirtyi vuoden 2021 puolelle.

5. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin tukeminen

- Laaja työterveyshuoltosopimus.
- Työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät on kartoitettu (toimialoilla/ työpaikoilla) ja tunnistettu (riskikartoitus)
- Työhyvinvointia koskevissa asioissa toimitaan yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa mm. työterveyshuolto, työsuojeluviranomaiset.
- Työterveyshuollossa painopiste on vaikuttavassa, ennaltaehkäisevässä työterveyshuolloissa, toimintaohjelma päivitetään uuden toimijan (Mehiläinen) kanssa.
- Varhaisen tuen malli aktiivisessa käytössä kaikissa Rautalammin kunnan työpisteissä.
- Korvaavan työn malli käytössä, yhteistyössä työterveyshuollon kanssa, toteutumista seurataan.
- Etätöyllä tuetaan henkilöstön jaksamista ja tuottavuutta.
- Työnantaja tukee liikunta- ja hyvinvointitoimintaa: mm. Smartum liikunta- ja kulttuurikortti (a´50€/ henk/v), kuntosali- ja uimahallietuudet, liikuntaryhmät mm. circuit, vesijumppa, työpaikkojen virkistysiltapäivät, työnantajat yhteiset pikkujoulut tms.
- työhyvinvoinnin kehittämiseksi tehdään henkilöstölle kysely, jossa kartoitetaan ideoita ja toiveita työhyvinvoinnin kehittämiseksi.
- Toimien tehokkuutta seurataan mm. sairauspoissaoloja seuraamalla ja reagoimalla ajoissa, mikäli hälyttäviä merkkejä havaitaan.

Toteutuma:

- Työterveyshuolto toimi poikkeusoloissakin hyvin, Pihlajalinna tiedotti säännöllisesti palveluistaan. Henkilöstöä ohjattiin ottamaan työterveyteen yhteyttä matalla kynnyksellä. Toimialoilla on keskustelut henkilöstön kanssa jaksamisesta ja oman työhyvinvoinnin ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Työtiloihin on hankittu tarpeen mukaan ergonomiaa parantavaa kalustoa ja laitteita.
- Toimintaohjelma päivitetty, henkinen hyvinvointi keskiössä.
- Riskien torjunnassa keskityttiin koronan torjuntaa, tosin toimialoilla tehtiin muutakin riskientorjunta työtä.
- Korvaavan työn etsinnässä on päästy alkuun, mutta vielä on kehitettävää
- Etätö oli laajasti käytössä, sen vaikutukset olivat sekä positiivisia että negatiivisia. Mutta kaiken kaikkiaan koronavuoden aikana opittiin paljon toimintatapoja, joita voidaan hyödyntää koronan kukistumisen jälkeenkin.
- Yhteisiä virkistyspäiviä tms. ei pystytty koronan takia järjestämään.
- Kysely ei tehty työhyvinvoinnin kehittämisestä, mutta järjestöjen edustajilta kysyttiin ideoita, ajatuksia henkilöstötavoitteisiin vuodelle 2021.
- Työterveyshuollon kanssa seurataan sairauspoissaoloja säännöllisesti, yhteistyöneuvotteluissa.

6. Työsuojelu

- Työtapaturmia ehkäistään, riskienkartoitus jatkuvaa toimintaa.
- Läheltäpiti tilanteet dokumentoidaan.
- Yhteistyötoimikunnan kokouksissa vähintään yhdessä kokouksessa teemana on työsuojelu ja sen kehittäminen.
- Ensiapuvalmius pidetään lain määrittämällä tasolla joka työpisteessä.
- Sisäilmaryhmä kokoontuu säännöllisesti.
- Työtapaturmien riskiä vähennetään ohjeistuksella ja neuvonnalla, vastuu esimiehillä.

Toteutuma:

- Riskikartoitus toimi, työsuojelutoimikunta ei ole tuloksia ehtinyt käsitellä.
- Läheltä piti tilanteet dokumentoitu, viime vuonna näitä tapauksia oli kolme kpl, työsuojelutoimikunta ei ole ilmoituksia käsitellyt, mutta ko. tapahtumien osalta on toimenpiteet käynnistetty.
- Ensiapuvalmius hyvä, yhteensä 30 henkilöä: sivistys 19, hallinto 5, perusturva 4 ja tekninen 2 henkilöä.
- Sisäilmatyöryhmä ei kokoontunut.
- Työtapaturmien riski vähentäminen toimii esimiesten ohjauksella ja neuvonnalla sekä omavalvonnalla.

RAUTALAMPI